

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว
สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

อรรณพงษ์ ชมพัคตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

THE LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT IN FOLK MUSIC
“PLAY GLONG YAAO SKILLS” FOR STUDENTS IN THAI
CLASSICAL MUSIC CLUB, PROTPITTAYAPAYAT SCHOOL.

ATTHAPHONG CHOMPHAK

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Educational program in Curriculum and Instruction

Academic Year 2015

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะ การตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
ชื่อผู้วิจัย	อรรถพงษ์ ชมพักตร์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านเรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต 2) ศึกษาทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการตีกลองยาว และแบบประเมินโครงสร้างหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและมีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
2. ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ดีมาก
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Title **The Development of Local Curriculum on “Long Drum Playing Skill for Students of Thai Musical Instrument Club at Protpittayapayat School”**

Author **Atthaphong Chomphak**

Program **Curriculum and Instruction**

Major Advisor **Assistant Professor Dr.Premsuree Chuamthong**

Co-advisor **Assistant Professor Dr.Wichian Intarasompan**

Academic Year **2015**

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop local curriculum on “Long Drum Playing Skill for Students of Thai Musical Instrument Club at Protpittayapayat School” 2) to study the students’ long drum playing skill after learning through the developed curriculum and 3) to study learning achievement between before and after learning through the developed curriculum. The population included 30 students of Thai Musical Instrument Club at Protpittayapayat School in the 2nd semester of academic year 2013. The research instruments involved lesson plans, achievement test, assessment for of long drum playing, and assessment form of proposed curriculum. Data were statistically analyzed in mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

- 1.The appropriateness of the developed curriculum was generally found at the high level. its components were corresponding to the locality and suitable for the instruction.
2. The students’ long drum playing skill after learning through the developed curriculum was reported higher than before the experiment at significance level .01.
3. The students’ learning achievement after learning through the developed curriculum was reported higher than before the experiment at significance level .01.

Keywords: The Development of Local Curriculum, Students’ Long Drum Playing Skill, Learning Achievement

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุริย์ เชื้อมทองและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์ โดยท่านได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์อย่างมาก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการคณิงนาถ นาคประดิษฐ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกอนแก้ววิทยาคม คุณครูนันทพร แสงอุไร และคุณครูพวงเพชร บำรุงพงษ์ ที่เสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้แก่ผู้วิจัย อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานและขอขอบคุณนายปราโมท สวนมาลา วิทยากรท้องถิ่นที่ให้ความรู้กับนักเรียน ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัตทุกคน ที่ให้ความร่วมมือตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ ความเมตตากรุณาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จนสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อรรณพพงษ์ ชมพักตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร.....	11
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	19
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	45
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	56
ดนตรีศึกษา.....	57
ประวัติกลองยาว.....	61
ประวัติโรงเรียนพรตพิทยพยัต.....	68
ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	80
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร.....	84
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร.....	86
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมิน โครงร่างหลักสูตร.....	95
ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	96
ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร.....	99
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	101
อภิปรายผลการวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	116
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	117
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	121
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	126
ภาคผนวก จ สำเนาประกาศนียบัตรและรางวัลที่ได้รับ.....	210
ภาคผนวก ฉ แบบตอบรับและบทความวิจัย.....	214
ประวัติผู้วิจัย.....	226

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	82
2	แบบแผนการทดลอง.....	88
3	คะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต.....	96
4	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับ นักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ก่อนและหลังเรียน	97
5	ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลอง ยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต.....	122
6	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)ที่ได้จากการประเมิน โครงร่างหลักสูตรของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	124
7	การทดสอบค่า (t - test)	125

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร.....	17
3	การดำเนินการวิจัยหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต.....	26
4	กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ปรุงแต่งขึ้นและได้เป็นเพื่อนทางจิตใจของมนุษย์มาช้านานแล้ว ศิลปะแขนงนี้เริ่มต้นขึ้นเมื่อใดไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้ แต่อาศัยหลักฐานและข้ออ้างอิงทางมานุษยวิทยา (Anthropology) แล้วก็จะกล่าวได้ว่า ดนตรีเริ่มมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และมีหลักฐานว่าอารยธรรมของดนตรีในซีกโลกตะวันออกนั้น เกิดขึ้นมาก่อนดนตรีในซีกโลกตะวันตก ประมาณ 2,000 ปี

สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดดนตรีขึ้น คือ “ความหวาดกลัวจากภัยธรรมชาติ” ทำให้มนุษย์ต่างก็จะเอาใจและตอบแทนบุญคุณธรรมชาติโดยการบวงสรวง การเต้น การร้อง นอกจากนี้ยังเกิดขึ้นจากความสบายอกสบายใจระหว่างการทำงาน โดยนำเอาวัสดุอุปกรณ์ธรรมชาติมาทำเครื่องดนตรี เช่น ปี่ ขลุ่ย กลอง

สำหรับกลองนั้นนักปราชญ์ให้ความเห็นว่า มนุษย์ในยุคนั้นกลองเอาหนังสัตว์ซึ่งบนหินที่กลวงหรือไม่ก็บนต้นไม้กลวง เมื่อเอามือและไม้ตีบนหนังที่ขึงตึงนั้นก็เกิดเสียงดังขึ้นและเป็นต้นกำเนิดกลองใบแรกของโลก ครั้นเมื่อมนุษย์รู้จักการเพาะปลูกและนำสัตว์มาเลี้ยง พวกเขา ก็เริ่มตั้งถิ่นฐาน สร้างที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งสังคมของเขาเริ่มขยายตัวและซับซ้อนขึ้นมีการช่วยเหลือระหว่างกันมากกว่าแต่ก่อน พวกเขาจึงไม่จำเป็นต้องออกไปล่าสัตว์ตามลำพังและอยู่อย่างเร่ร่อน เวลาว่างก็ได้มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัวเขาได้ใช้เวลาว่างปรับปรุงสภาพเป็นอยู่ของเขาให้ดีขึ้นและดนตรีก็พลอยได้รับการปรับปรุงตามไปด้วย

ประโยชน์ของดนตรีมีมากมาย ทั้งด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านสังคม ด้านศาสนา ด้านจิตวิทยา ด้านกีฬา ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับดนตรีแก่นักข่าวชาวอเมริกันในรายการเสียงแห่งวิทยุอเมริกา เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พุทธศักราช 2503 ความตอนหนึ่งว่า “ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของข้าพเจ้า จะเป็นแจ๊สหรือไม่ใช่แจ๊สก็ตาม ดนตรีล้วนอยู่ในตัวทุกคน เป็นส่วนที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตคนเรา สำหรับข้าพเจ้าดนตรี คือ สิ่งประณีตงดงาม และทุกคนควรนิยมในคุณค่าของดนตรีทุกประเภท เพราะว่าดนตรีแต่ละประเภทต่างก็มีความเหมาะสมตามแต่โอกาสและอารมณ์ที่ต่าง ๆ กันออกไป” ทรงเห็นว่า ดนตรีนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ควรจะเป็นสื่อสร้างสรรค์ชักนำให้คนเป็นคนดีของประเทศชาติและสังคม ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทย มีความตอนหนึ่ง

ดังนี้ “การดนตรีจึงมีความหมายสำคัญสำหรับประเทศชาติ สำหรับสังคม ถ้าทำดีๆ ก็ทำให้คนเขามีกำลังใจจะปฏิบัติงาน ก็เป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งที่ทำให้ความบันเทิงทำให้คนที่กำลังท้อใจมีกำลังใจขึ้นมาได้ คือ เราใจได้ คนกำลังไปทางหนึ่งทางที่ไม่ถูกต้อง ก็อาจจะดึงกลับมาในทางที่ถูกต้องได้ ฉะนั้นดนตรีก็มีความสำคัญอย่างหนึ่งจึงพูดได้กับท่านทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการดนตรี ในรูปการต่าง ๆ ว่ามีความสำคัญและต้องทำให้ถูกต้อง ต้องทำให้ดีถูกต้องในทางหลักวิชาการ ดนตรีอย่างหนึ่งและก็ต้องตามหลักวิชาของผู้ที่มีศีลธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ก็จะทำให้เป็นประโยชน์อย่างมาก เป็นประโยชน์ทั้งต่อส่วนรวม ทั้งส่วนตัวเพราะก็อย่างที่กล่าวมาแล้วว่าเพลงนี้มันเกิดความรู้สึกภายในของตัวเองได้ความรู้สึกในผู้อื่นได้ ก็เกิดความรู้สึกได้ความเสียก็ได้ ฉะนั้นก็ต้องมีความระมัดระวังให้ดี”

นอกจากนี้ยังมีพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ อีกใจความตอนหนึ่งว่า “ดนตรีทุกชนิดเป็นศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่ง มนุษย์เกือบทั้งหมดชอบและรู้จักดนตรีตั้งแต่เขาวัวัยคนเริ่มรู้จักดนตรีบ้างแล้ว ความรอบรู้ทางดนตรีอย่างกว้างขวางย่อมขึ้นอยู่กับเขาวิและความสามารถในการแสดงดนตรีของแต่ละคน อาศัยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าในระหว่างศิลปะนานาชาติ ดนตรีเป็นศิลปะที่แพร่หลายกว่าศิลปะอื่น ๆ และมีความสำคัญในด้านการศึกษาระหว่างประชาชนทุกประเทศด้วย” (โรงเรียนจิตรลดา, 2539, น.36)

ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตและสังคม มนุษย์ทุกเชื้อชาติทุกศาสนา ต่างรู้จักดนตรีและนำดนตรีเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน ตลอดจนดนตรียังสามารถช่วยผ่อนคลายในด้านเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกของผู้ฟังได้ นับว่าดนตรีมีส่วนช่วยในการพัฒนาจิตใจและบุคลิกภาพของประชาชนในแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้น ในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม โลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีจุดประสงค์มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาก่อประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สุรพล ผ่องนรา, 2553, น.24)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้เปิดโอกาสให้ครู จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์และสภาพของท้องถิ่นและสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน โดยสามารถพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันครูก็สามารถที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการในกลุ่มประสบการณ์ได้ (ปิยพันธ์ แสนทวีสุขและคณะ, 2547, น.1)

สำหรับหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในด้านการเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จึงได้บรรจุวิชาดนตรีไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในด้านหลักสูตรวิชาดนตรีของระดับ ประถมศึกษา ได้จัดเนื้อหาสาระดนตรีเข้าร่วมกับนาฏศิลป์และทัศนศิลป์ รวมเรียกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยมีจุดประสงค์ใหญ่ คือ ให้นักเรียนเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่าง สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ, 2551, น.57) นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต้องอาศัยการออกแบบหลักสูตรและการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและควรเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เช่น ศึกษาวิเคราะห์ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครอง ศิลปินในท้องถิ่น เพราะบุคคลเหล่านี้มีความรู้ ความชำนาญเข้าใจในท้องถิ่น การนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความสัมพันธ์

กับชีวิตจริงของเขาเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในขณะที่เดียวกันก็ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยน ภูมิปัญญาความรู้ระหว่างชาวบ้านกับครู ช่วยให้ต่างมีความรู้ประสบการณ์ที่ผสมผสานกลมกลืน และสมบูรณ์มากขึ้น สามารถพัฒนาความร่วมมือซึ่งกันและกันไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนที่ยั่งยืนได้ (ปิยพันธ์ แสนทวีสุขและคณะ, 2547, น.1)

นอกจากผู้เรียนจะได้สาระการเรียนรู้แล้วยังได้รับคุณค่าทางจิตใจที่ส่งผลต่อความรัก ความภาคภูมิใจและความผูกพันของคนในชุมชน ทำให้เกิดความสงบสุขต่อตนเองและชุมชน ดังที่ **ประเวศ วะสี (2543, น.60-64)** กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในชุมชนจะทำให้การเรียนรู้เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง การเรียนรู้สนุก ไม่น่าเบื่อ เป็นสะพานเชื่อมโยงให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน คนในชุมชนมีส่วนร่วมกับครูในการให้การศึกษาแก่ลูกหลานของเขา เขาชนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นที่เขาอยู่ มองเห็นคุณค่าและปัญหาที่หมู่บ้านของเขามี ผู้เรียนจึงพร้อมที่จะเป็นสมาชิก ที่ดีของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วราภรณ์ ศรีสุพรรณ (2539, น.75) ได้กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรงจากการสัมผัสธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่ได้ศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจะมีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม มีความคิดวางแผน ห่วงใย พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาในสิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนของเขาเอง

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับโรงเรียนทั่วประเทศไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จึงได้ดำเนินการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และทางโรงเรียนได้เห็นถึงความสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ซึ่งยังไม่ได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังส่วนใหญ่ยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นสำคัญ จึงเห็นว่า ควรนำเรื่องราวในท้องถิ่นมาให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว เกิดความรัก ความผูกพัน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ในการจัดการศึกษา จึงต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น หรือชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะสะท้อนถึงสภาพของปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง อีกทั้งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามสภาพชีวิตที่เป็นจริงของตนเองและยังเป็นพื้นฐานในการนำความรู้ไปใช้ในทางที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของตนต่อไป

โรงเรียนพรตพิทยพยัต ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 4 ถนนหลวงพรต แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เปิดสอนผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผู้เรียนทั้งหมด 3,000 คน มีที่ดิน 137 ไร่ ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กในชุมชนใกล้เคียงซึ่งอยู่ติดกับโรงเรียน สภาพสังคมของคนในเขตลาดกระบังแต่เดิมนั้นคนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าว ทำสวนและเลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและตั้งแต่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง ตลอดจนถึงในปัจจุบันได้มีสนามบิณสูวรรณภูมิเกิดขึ้น จึงส่งผลให้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวลาดกระบังได้เริ่มเปลี่ยนไป ผู้คนที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ได้หันมาประกอบอาชีพเป็นพนักงานในนิคมโรงงานอุตสาหกรรมลาดกระบัง พนักงานในบริษัทการทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นต้น พื้นที่ไร่นา กลายเป็นหมู่บ้านจัดสรรและเป็นโรงงานอุตสาหกรรม

จากสภาพดังกล่าวข้างต้นได้ส่งผลกระทบต่อถึงวัฒนธรรมคนตรีพื้นบ้านกลองยาวในเขตลาดกระบังเป็นอย่างมาก ซึ่งในอดีตไม่ว่างานมงคลหรืองานรื่นเริงต่าง ๆ เช่น ในงานบวชนาค แต่งงาน ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน หรือขบวนแห่ตัดกษัตริย์พระร้อย เป็นต้น วงกลองยาวจะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก สำหรับในเขตลาดกระบังมีวงกลองยาว อยู่มากมายหลายคณะ แต่ในปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่คณะและประสบปัญหาเช่นเดียวกันคือ ไม่มีผู้ว่าจ้างงานให้ไปแสดง ขาดผู้สืบทอดการตีกลองยาว ดังนั้นวงกลองยาวในแต่ละคณะที่เหลืออยู่ จึงมีเพียงผู้ใหญ่และผู้อาวุโสที่ยังเล่นให้เห็นอยู่และเล่นกันด้วยใจรักมากกว่าค่าตอบแทน ในส่วนของเยาวชนนั้น หาได้น้อยมากที่จะมาหัดตีกลองยาว เพราะเด็กเยาวชนส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างไปกับการเล่นเกม ที่ยั่วเตร่อยู่กับเพื่อนหรือเรียนพิเศษและอ้างว่าการตีกลองยาวเป็นเรื่องไม่น่าสนใจ ล้าสมัย ไม่เหมือนคนตรีสากล เช่น เล่นกีตาร์ ร้องเพลง

วงดนตรีกลองยาว คณะ“ลูกลาดกระบัง” เป็นวงกลองยาวของชาวบ้านในเขตลาดกระบัง โดยมีนายชุก สอนมาลา เป็นผู้ควบคุมวง ซึ่งมีรูปแบบการตีกลองยาวอย่างโบราณ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งได้รับการถ่ายทอดทักษะการตีกลองยาวมาอย่างยาวนานและที่สำคัญที่สุดคือ วงดนตรีกลองยาว คณะ “ลูกลาดกระบัง” ยังได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับสองระดับประเทศไทย ในการแข่งขันการตีกลองยาวซึ่งด้วย พระราชทานจากสมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดา ในปี พ.ศ. 2534และ ยังได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแข่งขันตีกลองยาวของกรุงเทพมหานคร ซึ่งด้วยรางวัลจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ในตัวของวงดนตรีกลองยาว คณะ “ ลูกลาดกระบัง” ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น จึงควรที่จะนำเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และร่วมกันสืบสานต่อไป การที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกิด

ความรัก ความผูกพัน มีความภาคภูมิใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษา มีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นในปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ มีความรัก มีความผูกพัน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานมรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นของตนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
2. เพื่อศึกษาทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

สมมติฐานของการวิจัย

ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุม ดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน โรงเรียนพรตพิทยพยัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 3,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เรียนในกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรท่องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการตีกลองยาวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท่องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน ถึง 12 เมษายน 2557 ใช้เวลา 4 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้พัฒนาหลักสูตรท่องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ ดนตรีพื้นบ้านเรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
3. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนดนตรีในการพัฒนาหลักสูตรท่องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ และเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรท่องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่จัดทำขึ้นโดยปรับปรุงมาจากหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ความจำเป็นของนักเรียน ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาและเวลา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงใช้หลักสูตร

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาและการวิเคราะห์นโยบายการศึกษา สภาพทั่วไปของท้องถิ่น เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

การสร้างหลักสูตร หมายถึง การสร้างโครงร่างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การสร้างโครงร่างหลักสูตร มีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (2) การคัดเลือกเนื้อหาแหล่งการเรียนรู้ (3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (4) การกำหนดสื่อการเรียนรู้ (5) การกำหนดเกณฑ์วิธีการวัดผลและประเมินผล ส่วนที่ 2 การนำโครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

การทดลองใช้หลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การนำผลจากการทดลองใช้ มาประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำผลประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นโดยนำสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชน มาจัดทำเป็นสาระและกระบวนการเรียนรู้ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

คะแนน หมายถึง ค่าของตัวเลขที่ได้จากการประเมินทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้

หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หมายถึงหลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นในวิชาคนตรีไทยปฏิบัติโดยมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาของปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

กลองยาว หมายถึง เครื่องดนตรีที่ทำจากไม้เป็นท่อน มีลักษณะกลมและกลวงหน้ากลองจึงด้วยหนังสัตว์ ตัวกลองจะมีความสั้นและยาวแตกต่างกันไปตามลักษณะของการผลิตและนำไปใช้งาน แต่โดยส่วนมากที่นิยมใช้ตีบรรเลงกันนั้น ขนาดหน้ากลองจะมีเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 8 นิ้ว ไปจนถึง 12 นิ้ว เนื่องจากตัวกลองมีความยาวจึงต้องมีสายสะพายคล้องเวลาตี

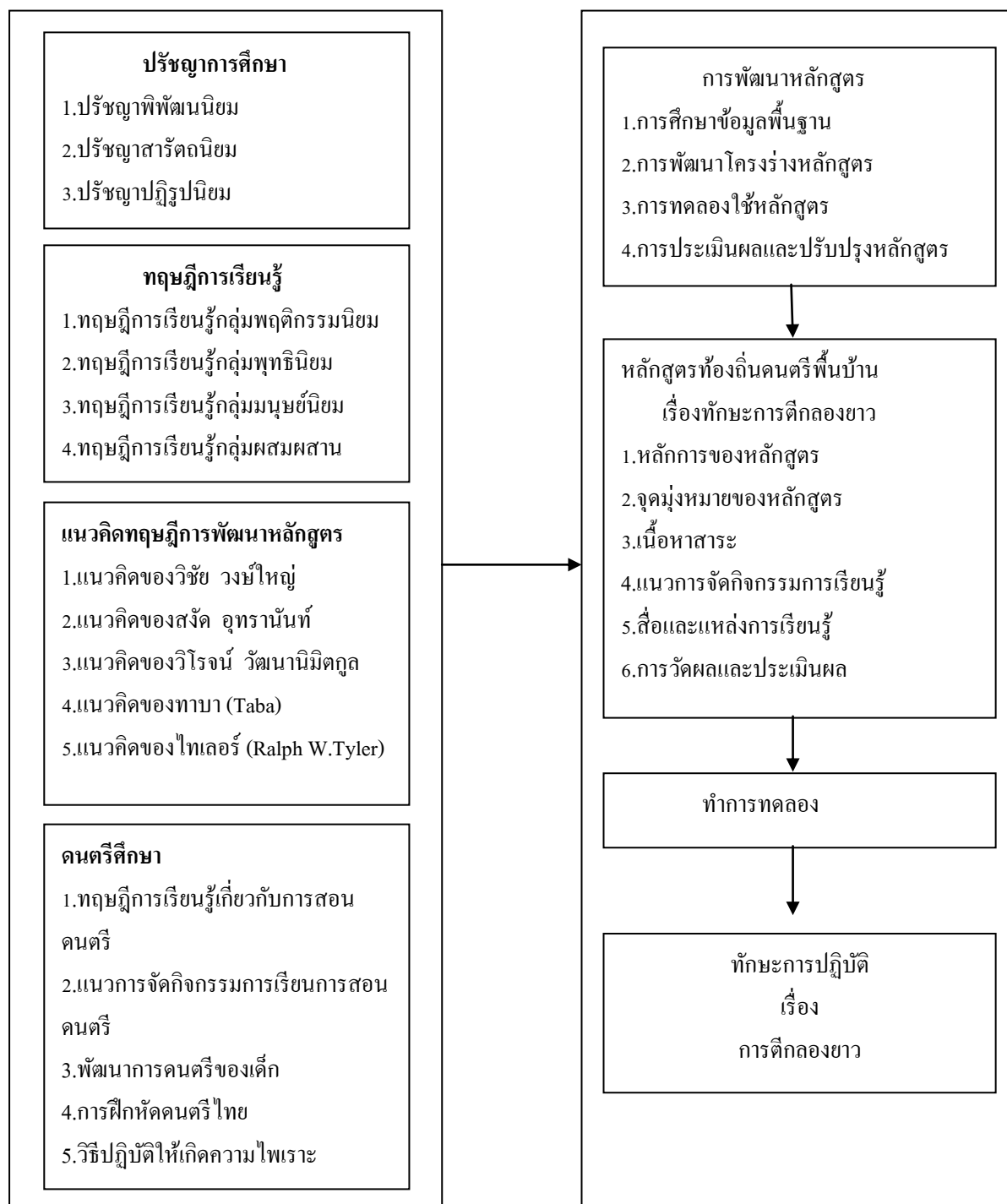
แบบประเมินทักษะการตีกลองยาว หมายถึง แบบประเมินที่ใช้วัด ทักษะความสามารถของนักเรียนในการตีกลองยาว 12 จังหวะ ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของเนื้อหาที่สอนนั้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความสามารถของนักเรียน ซึ่งได้จากแบบทดสอบการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะและแบบทดสอบความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัด 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ - ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านคิดวิเคราะห์และด้านสังเคราะห์

ดนตรีพื้นบ้าน หมายถึง ดนตรีที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมา ด้วยวาจา ด้วยการปฏิบัติด้วยการเรียนรู้จากการฟัง การฝึกปฏิบัติ มีทั้งที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและการถ่ายทอดแบบปากต่อปากสืบต่อกันมา ซึ่งทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นบ้านท้องถิ่นนั้น ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาจากแนวคิดของนักการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
5. คนตรีศึกษา
6. ประวัติกลองยาว
7. ประวัติโรงเรียนพรตพิทยพยัต
8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2540, น.42) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา ทักษะคิด แบบพฤติกรรม กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งใดก็ตาม ซึ่งเรามุ่งหวังการเรียนรู้ขึ้นกับเด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับเด็ก เราถือเป็นหลักสูตรทั้งนั้น หลักสูตรตามความหมายนี้ ก็นับความไปถึงประมวลการสอนแบบเรียนตลอดจนวิธีสอนและจัดกิจกรรมต่างๆด้วย

ธำรง บัวศรี (2542, น.7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้สงบ ลักษณะ (2542, น.12) ได้ให้แนวคิดที่ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่ จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครอบคลุมตามมาตรฐานคุณภาพสากล มาตรฐานความเป็นคนไทย ชาติไทยและมาตรฐานที่ชุมชนท้องถิ่นต้องการ

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, น.35) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรง ชีวิตอยู่ได้ ในสังคม อย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม

นิคม ชมภูหลง (2545, น.12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์

รุจิร ภู่อาระ (2545,น.1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมายและจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการ เรียนการสอนตามจุดประสงค์และทำที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียน

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ เอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ เจตคติและพฤติกรรม ต่างๆ อันเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของสังคมนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ ได้แก่ มีจุดมุ่งหมายที่ ชัดเจนมีเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนมีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบและ สามารถปฏิบัติได้จริง โดยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นๆ ได้

ทาบ (Taba, 1988, p.157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร คือ 1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่ จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น 2. หลักสูตร คือ คำสั่งหรือข้อปฏิบัติของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้จบ ชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถได้เรียนต่อในวิชาชีพต่อไป 3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชา และประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถาบัน

กู๊ด (Good, 1973, p.157) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ที่โรงเรียนวางแผน จัดให้นักเรียน

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1974, p.6) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรว่า เป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมาย หรือจุดหมายที่วางไว้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

แฮส (Hass, 1980, p.11) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นประสบการณ์ทั้งปวงที่นักเรียนแต่ละคน ได้รับจากโปรแกรมการศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายประสงค์ทั่วไปและ จุดมุ่งหมายเฉพาะ

โอลิวา (Oliva, 1992, p.8 – 9) ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตร คือ แผนงานหรือ โครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่างๆ จะถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น

หลักสูตรอาจเป็นหน่วย (Unit) รายวิชา (Course) หรือรายวิชาย่อย (Sequence of courses) ทั้งนี้ แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียนภายใต้ การบริหาร และดำเนินงานของสถานศึกษา

โซเวลล์ (Sowell, 1996, p.5) ได้อธิบายว่า เป็นเรื่องปกติที่นิยามความหมายของหลักสูตร มีความแตกต่างกันไปเพราะบางคนให้ความหมายของหลักสูตรในระดับที่แตกต่างกันหรือ ไม่ได้แยกหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตาม หลักสูตร คือ การสอนอะไรให้กับผู้เรียน ซึ่งมีความหมายที่กว้างขวางที่รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ทักษะและทัศนคติ ทั้งที่ได้กำหนดไว้และไม่ได้กำหนดไว้ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง กรอบและแนวทางที่หลอมรวมจากมวลประสบการณ์และการปฏิบัติกิจกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นกับเด็กเข้ามาไว้ด้วยกันโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้เจตคติและการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์

2. ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน โดยมีหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการจัดประสบการณ์และมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542, น.6-7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าเยาวชนแต่ละวัย แต่ละระดับ การศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทัดเทียมกัน ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษา มีแนวทางกำหนดไว้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้วิชาอะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยแค่ไหน ควรได้รับการฝึกฝนอบรมให้มีทักษะด้านใดและควรมีการพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างไร

นิคม ชมภูหลง (2545, น.52) ได้ระบุความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแบบแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อเสนอแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของทั้งประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการเป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบัน การศึกษาระดับต่างๆและยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและ ควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริม ความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็ก ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมไทยในอนาคตได้ว่าเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อ เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาประเภทใดก็ดี จะขาด หลักสูตรมิได้เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์ใดบ้างที่ เป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นโฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไ

จากแนวคิดของนักศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและเป็นไป ตามเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์อันเป็นการ พัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

3. ประเภทของหลักสูตร

นิตยา ศรีอ่อน (2549, น.11-12) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของหลักสูตรว่าหลักสูตร แต่ละประเภทได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิด ปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้หลักสูตรแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะของหลักสูตรนั้นๆ การที่จะนำแนวคิด หลักการของหลักสูตรไปประยุกต์ใช้นั้น ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของหลักสูตรให้ชัดเจน ก่อนและคำนึงถึงจุดเน้นที่เป็นเอกลักษณ์ ของหลักสูตรต่างๆ มาเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่ง สามารถจำแนกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

3.1 หลักสูตรรายวิชาหรือหลักสูตรเนื้อหาวิชา เป็นหลักสูตรที่ใช้กันมาในสมัยกรีก โรมัน ประเทศในเอเชีย รวมทั้งประเทศไทยก็ได้ใช้หลักสูตรแบบนี้มาก่อนและยังคงใช้รูปแบบของ หลักสูตรในปัจจุบัน เช่น หลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปรัชญาสาระนิยมและ ปรัชญาสังคมนิยม ซึ่งเป็นปรัชญาที่มีแนวคิดว่า ความรู้เป็นอิสระเป็นนิรันดร์ ส่งผลให้หลักสูตรนี้ มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียนเป็นหลัก

3.2 หลักสูตรสัมพันธ์วิชา หรือ หลักสูตรสหสัมพันธ์ เป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา เป็นหลักอีกแบบหนึ่ง โดยเป็นรูปแบบของหลักสูตรที่พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของ หลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้วยวิธีการนำเอาเนื้อหาของวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกันหรือนำมาสัมพันธ์กันมา เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แล้วจัดสอนเนื้อหาเหล่านั้นในคราวเดียวกัน ซึ่งวิธีนี้อาศัยหลักความคิดของ แฮร์บาร์ด ที่ว่า การที่จะเรียนรู้สิ่งใดให้ได้ดีผู้เรียนจะต้องมีการสนใจ เข้าใจในความหมายของสิ่งที่ จะเรียนและมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนและสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.3 หลักสูตรแบบหมวดวิชาหรือ หลักสูตรแบบกว้างเป็นหลักสูตรที่พยายามที่จะ แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากหลักสูตรเนื้อหาวิชา ซึ่งขาดการผสมผสานความรู้ เป็นหลักสูตรที่กำหนด เนื้อหาวิชาไว้อย่างกว้าง โดยนำความรู้ในกลุ่มวิชามาผสมผสานมาเป็นหมวดเดียวกัน ซึ่งประเทศไทย ได้นำหลักสูตรแบบหมวดวิชามาใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2503 โดยเรียงลำดับเนื้อหา ที่มีความ คล้ายคลึงกันเข้าไปในหลักสูตรและใช้ชื่อวิชาใหม่ให้มีความหมายครอบคลุมวิชาที่นำมาเรียงลำดับไว้

3.4 หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ เป็นหลักสูตรที่ได้รับอิทธิพลและแนวคิดมา จากปรัชญาพัฒนานิยมของจอห์น ดิวอี้ มีความเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียน ได้มี ส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งและจากการ ได้กระทำกิจกรรมนั้นจะเป็น ประสบการณ์ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้หรือเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ

3.5 หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม เป็นหลักสูตรที่มุ่งแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรใน กรณีที่ผู้เรียนจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตประจำวัน

3.6 หลักสูตรแบบแกน เป็นหลักสูตรที่ผสมสัมพันธ์เนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันสิ่งที่ เรียนรู้จะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงชีวิต ความเป็นอยู่มาสัมพันธ์กับการเรียนรู้ได้ ลักษณะการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

3.7 หลักสูตรแบบบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เข้า ด้วยกันอย่างกลมกลืน โดยที่ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจากหลายสาขา แล้วจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ประสบการณ์โดยบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าหลักสูตรแต่ละประเภทมีแนวคิดปรัชญา การศึกษาและทฤษฎีการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้หลักสูตรแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นควรทำความเข้าใจประเภทของหลักสูตรให้เข้าใจและชัดเจนก่อนนำไปประยุกต์ใช้

4. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตรมีนักวิชาการได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, น.5) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีประเมินผล

ทาบา (Hilda Taba, 1962 อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537, น.15) ได้กล่าวว่าหลักสูตร คือ รายการของสิ่งต่างๆที่เด็กจะต้องเรียนรู้ เมื่ออยู่ในโรงเรียนหลักสูตรจะมีรูปร่างอย่างไรก็ตาม แต่ก็ควรมีองค์ประกอบด้วยกัน 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ (ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรหรือวัตถุประสงค์เฉพาะรายวิชา) เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบเรียนการสอนของแต่ละวิชา กระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมและการประเมินผลตามวัตถุประสงค์

พิสมัย ถิระแก้ว (2541, น.9) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรนั้นต้องประกอบไปด้วย องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอย่างน้อย 4 ส่วนคือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรใช้และการประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2542, น.8-9) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

กรมวิชาการ (2551, น.14) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่า

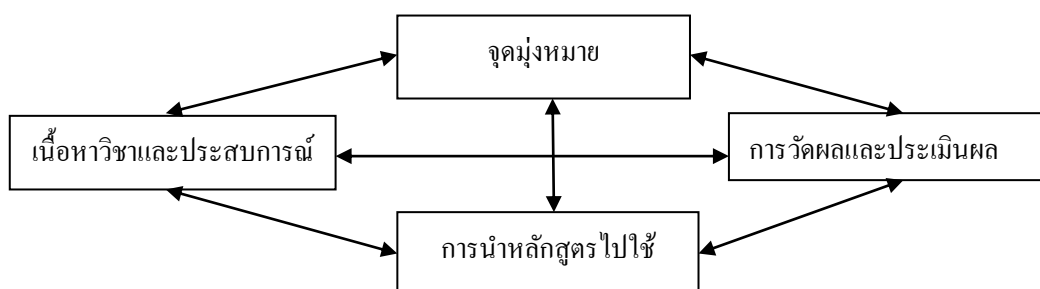
1. หลักการ
2. จุดมุ่งหมาย
3. โครงสร้าง
4. การจัดหลักสูตร

5. การจัดเวลาเรียน
6. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
7. การจัดการเรียนรู้
8. สื่อการเรียนรู้
9. การวัดและประเมินผล

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.17-18) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ส่วน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การวัดและประเมินผล

องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 4 ส่วนนี้จะสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

(วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล, 2548, น.18)

ทาบ (Taba, 1962, p.10 อ้างถึงใน วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล, 2548, น.15) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ด้วยกัน คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา
3. แนวการจัดประสบการณ์
4. การประเมินผล

รักก์ (Rugg, 1927, p.51 อ้างถึงใน วิชัย ดิสสระ, 2553, น.31) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีงานที่ต้องทำสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. การพิจารณาและกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นที่สำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้น มีเป้าหมายเพื่ออะไร ทั้งโดยรวมและส่วนย่อยของหลักสูตรนั้นๆ อย่างชัดเจน
2. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การเลือกสรรเนื้อหาสาระ เพื่อการอ่าน การเขียน การทำแบบฝึกหัด หัวข้อสำหรับการอภิปรายกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นต้น
3. การกำหนดระบบการจัดวัสดุอุปกรณ์และการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละวิชาและแต่ละระดับชั้น

ทาบ (Taba, 1962, p.10) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุง หลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, p.1949) ได้กล่าวว่ารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดการหลักสูตรและการสอนนั้นควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ 4) จะประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1974, p.7) กล่าวว่า ในทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร คำว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันและมักจะใช้แทนกันอยู่เสมอ คือ คำว่า “การร่างหลักสูตร (Curriculum Planing)” “การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)” “การสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction)” “การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum Improvement)” และคำว่า “การทบทวนหลักสูตร (Curriculum Revision)” แต่คำว่า การร่างหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสม เพราะตรงกับมโนทัศน์ของการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด ซึ่งมีความหมายถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่และมีขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการได้หลักสูตรมาใช้ในการจัดการศึกษา

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักการ จุดหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1. ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย ของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2540, น.21) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่า มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณภาพการดำรงชีวิตโดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, น.14) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า หลักสูตรที่ท้องถิ่น เพิ่ม ขยาย หรือเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาสาระแผนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะท้องถิ่น โดยยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแม่บทไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ ของจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น.3) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนสาระการเรียนรู้จะสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่นไม่ใช่การเรียนรู้แบบรู้ไว้ใช้แล้วแต่เป็นการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิต

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, น.124) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น คือ การนำหลักสูตรแกนกลางทั้งเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลางมาปรับขยายเพิ่มเติมหรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

สังข์ อุทรานันท์ (2532, น.312) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง สามารถทำได้ 2 รูปแบบ คือ การปรับปรุงหลักสูตรระดับกลางให้เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นและการสร้าง หลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นเสริมหลักสูตรกลาง

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.107) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาชีวิตของตนเอง ครอบครัวและสังคมได้

สำลี รักสุทธี (2544, น.11) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณภาพในการดำเนินชีวิตโดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชาติบ้านเมือง

อุดม เขยทิวศ์ (2545, น.10) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาครู หรือ ผู้เรียนร่วมกันพัฒนาขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริงเรียนแล้วเกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้อย่างมีคุณภาพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุข

วัชร วาระสิทธิ์ (2547, น.10) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น โดยชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ รัก และหวงแหนท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

ยุพิน เอียะบุตร (2548, น.10) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ พัฒนาขึ้น เพื่อจัดให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นที่ผู้เรียน อาศัยอยู่ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตร แกนกลางมาปรับขยาย เพิ่มเติมหรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและคุณภาพในการดำเนินชีวิต โดยใช้ทรัพยากร ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถและนำไปใช้ ใน ชีวิตจริงได้อย่างมีคุณภาพ

2. ความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.109-110) กล่าวถึง เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนา หลักสูตรระดับท้องถิ่น สรุปได้ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท ได้กำหนดจุดหมาย เนื้อหาสาระและกิจกรรม อย่างกว้างๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระ และประสบการณ์ที่เป็นหลักการทั่วไป ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตาม สภาพของท้องถิ่นได้จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของ ท้องถิ่นนั้นๆ

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิต เพื่อให้ นำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนา ท้องถิ่นตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข

3. การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้ จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว เพราะเป็นกระบวนการ เรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้เร็วกว่าจึงควรมีหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิต จริงตามสภาพของท้องถิ่น ช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นและโดยหลักสูตรท้องถิ่นสามารถนำเอา ทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งหลายมาใช้ในกระบวนการสอนได้

พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร (2541, น. 6) กล่าวว่า การพัฒนาการศึกษา นอกจากกระจายอำนาจ แล้วสิ่งที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยเร่งด่วนในขณะนี้ คือ การปรับปรุงให้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งรัฐจะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ถือได้ว่าเป็น การสร้างสิ่งใหม่ให้กับระบบการศึกษาในบ้านเมืองเรา การจัดทำหลักสูตรในทุกระดับชั้น กำหนดแนวทางได้ 2 ระดับได้แก่ ระดับที่ 1 หลักสูตรการศึกษาที่มีความเป็นสากล ระดับที่ 2 หลักสูตรการศึกษาที่มีความเป็นท้องถิ่น เราจำเป็นต้องกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงคนทั้ง ประเทศในแต่ละท้องถิ่นจะมีความเหมือนความต่างกันจึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2545, น.5-6) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ สถานศึกษาสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกิดจากที่สถานศึกษานำสภาพต่างๆ ที่เป็น ปัญหา จุดเด่น เอกลักษณะของชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มากำหนดเป็น สารและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางและเพิ่มเติมสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ หรือรายวิชาได้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยความร่วมมือของทุกคน ในโรงเรียนและชุมชน หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากข้อมูล สารสนเทศด้านต่างๆของสถานศึกษาและชุมชนสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการ ระดมทรัพยากรทั้งของสถานศึกษาและชุมชนมาอย่างคุ้มค่าเต็มตามศักยภาพ

นิคม ชมภูหลง (2545, น.8) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมานักเรียนได้เรียนรู้ ชีวิตจริงตามสภาพสังคมเศรษฐกิจของท้องถิ่นน้อย แต่ต้องไปเรียนรู้เรื่อง ไกลตัวทำให้นักเรียนไม่ รู้จักตนเอง ไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจและไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งไม่ สามารถนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีความสำคัญและจำเป็น ต่อการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมคนให้สามารถสร้างอาชีพของตนเองได้ เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่ได้ จากการนำสภาพต่างๆที่เป็นปัญหาและจุดเด่นมากำหนดเป็นสาระและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ นักเรียนบนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางและเกิดความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่จริงที่ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3. กระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตร จะประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญต่างๆหลายขั้นตอนนักวิชาการศึกษาหลายท่าน มีแนวคิดในเรื่องของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแตกต่างกันออกไป ดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2540, น.308-309) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพของสังคมปัจจุบันพร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตร แล้วกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร วางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรและเลือกเนื้อหาวิชา ทดลองใช้หลักสูตร ประเมินหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขแล้วกำหนดจุดประสงค์องค์ประกอบในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กันและเท่าเทียมกัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น.60 – 65) ได้กล่าวถึง แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วย

1. ระบบการร่างหลักสูตร มี 4 ขั้นตอน ได้แก่
 - 1.1 สิ่งกำหนดหลักสูตร
 - 1.2 การกำหนดรูปแบบหลักสูตร
 - 1.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
 - 1.4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้
2. ระบบการใช้หลักสูตร มี 3 ขั้นตอน ได้แก่
 - 2.1 การขออนุมัติหลักสูตร
 - 2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 2.3 การบริหารหลักสูตร
3. ระบบการประเมินหลักสูตร มี 4 ขั้นตอน ได้แก่
 - 3.1 การวางแผนการประเมินหลักสูตร
 - 3.2 การเก็บข้อมูล
 - 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.4 การรายงานข้อมูล

วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริเวชช์ (2542, น.115-116) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมากในการปฏิบัติงานต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องกันดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการ หมายถึง การเลือกบุคคลที่มีความสามารถเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตร

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากใน โรงเรียนและชุมชน

3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรนี้ต้องการทำอะไร

4. การออกแบบหลักสูตร หมายถึง การเลือกข้อมูลหรือสิ่งอันเป็นความรู้ซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่างๆ นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำเอาหลักสูตรที่พัฒนานำไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน

6. การประเมินหลักสูตร หมายถึง สรุปผลการนำหลักสูตรไปใช้ว่าได้ผลตามที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่อย่างไร

7. การตัดสินใจตลอดหลักสูตร หมายถึง จากผลการประเมินหลักสูตรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่และถ้ามีข้อผิดพลาดเมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำหลักสูตรไปใช้หรือไม่

กระทรวงศึกษา (2546, น.6 – 41) เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์
2. จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดทำสาระของหลักสูตร
4. ออกแบบการเรียนรู้
5. กำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา
6. พัฒนาระบบส่งเสริมการสนับสนุน
7. เรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

นิรมล ศตวุฒิ (2543, น.119-120) กล่าวถึงกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงาน
2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
3. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. เลือกและจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้
5. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรก่อนนำไปใช้
7. เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร
8. นำหลักสูตรไปใช้

9. ประเมินหลักสูตร

10. ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้ครั้งต่อไป

อุดม เชยกิจวงศ์ (2545, น.33-37) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัญหาชุมชน เป็นการศึกษาความเป็นอยู่ของชุมชนและผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดความต้องการ

3. การจัดทำผังหลักสูตร

4. การเขียนแผนการสอน

4.1 การกำหนดหัวข้อเรื่อง

4.2 การเขียนสาระสำคัญ

4.3 การกำหนดของเขตเนื้อหา

4.4 การกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปหรือจุดประสงค์ปลายทาง

4.5 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์นำทาง

4.6 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.7 การกำหนดสื่อการเรียนการสอน

5. การจัดการเรียนการสอน

6. การประเมิน

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.147) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างหลักสูตรที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การกำหนดรูปแบบของโครงสร้างหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกเนื้อหาวิชา

ขั้นที่ 6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 7 การกำหนดประสบการณ์เรียนรู้

ขั้นที่ 8 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 9 การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

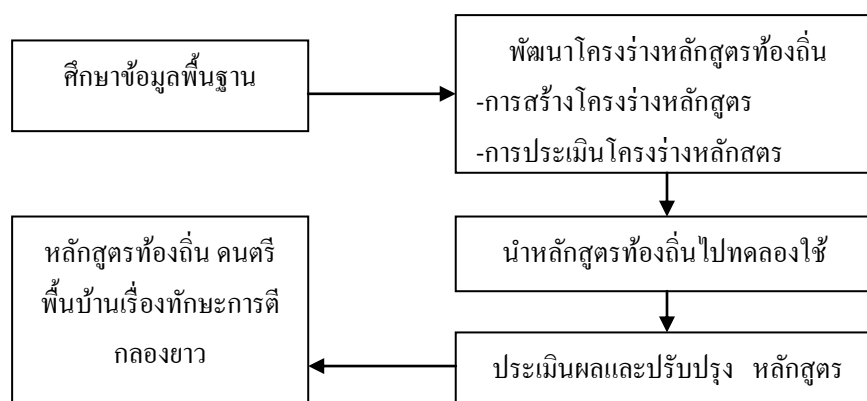
ขั้นที่ 10 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดทำหลักสูตรมีความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหาการนำไปปฏิบัติและสร้างความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กำหนดรูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร
4. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
5. เลือกเนื้อหาวิชา
6. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา
7. กำหนดสื่อหรือแหล่งเรียนรู้
8. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
9. ปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จึงต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งที่มีค่าของไทย ให้คงอยู่ต่อไป จึงสรุปได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ภาพที่ 3 การดำเนินการวิจัยหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว
(วัฒนา ศรีวงษ์ชัย, 2553, น.35)

4. ปรัชญาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

ปรัชญาการศึกษาเข้ามามีบทบาท ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้หลายประการ ดังนี้

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2541, น.210) ได้สรุปความสำคัญของปรัชญาการศึกษาที่มีต่อการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายการศึกษาที่จะเลือกนั้น มีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนาที่เป็นอยู่ในสังคมหรือไม่
2. เป้าหมายการศึกษาที่เลือกนั้นขัดแย้งกับเป้าหมายของกิจกรรมอื่นๆของสังคมหรือไม่ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง
3. ช่วยให้นักการศึกษาเห็นปัญหากระจ่างขึ้น เพราะความเห็นที่ไม่ลงรอยกันของมนุษย์ส่วนใหญ่มาจากสาเหตุเดียว คือ พยายามตอบคำถามที่ไม่สำรวจให้แน่ก่อนว่า คำถามที่ต้องการคืออะไรกันแน่

ธีรารัง บัวศรี (2542, น.54) ได้สรุปว่า ปรัชญาการศึกษามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างมากเพราะในบทบาทของผู้พัฒนาหลักสูตร เป็นผู้ตัดสินใจในการกำหนดทิศทางของหลักสูตร ตลอดจนทุกสิ่งทุกอย่างที่จะระบุไว้ในหลักสูตรนั้นๆในขณะเดียวกันผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ย่อมมีปรัชญาการศึกษาที่ตนยึดถืออยู่ ปรัชญาการศึกษาจึงมีผลต่อการตัดสินใจ กำหนดทิศทางของหลักสูตรเป็นประการสำคัญ

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น.23) ได้ระบุว่าปรัชญาการศึกษาได้เข้ามามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร ในด้านการกำหนดจุดประสงค์และการจัดการเรียนการสอน

สำหรับปรัชญาการศึกษาที่นิยมนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปมี 6 สาขาดังนี้

1. ปรัชญาสาระนิยมหรือสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ความจริงธรรมชาติ
2. ปรัชญาสัจวิทยานิยมหรือนิรันดรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าโลกนี้มีบางสิ่งบางอย่าง ที่มีคุณค่าถาวรไม่เปลี่ยนแปลงที่ควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังต่อไป
3. ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการดำรงชีวิตที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการคิดที่ดีและการกระทำที่เหมาะสม
4. ปรัชญาอัตถนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่า ความมีอยู่ เป็นอยู่ของมนุษย์มนุษย์แต่ละคนจะต้องกำหนดหรือแสวงหาสาระสำคัญด้วยตนเอง
5. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการปฏิรูปสังคม เป็นหน้าที่ของสมาชิกของคนในสังคมทุกคน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในสังคมได้

6. ปรัชญาการศึกษาผสมผสาน (Eclecticism) เป็นปรัชญาที่ไม่ใช่แนวคิดของปรัชญาใดปรัชญาหนึ่งทั้งหมด แต่ได้ผสมผสานปรัชญาหลายปรัชญาเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนและไม่ขัดแย้งกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปรัชญาการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการจัดการศึกษาการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร แต่ในการนำแนวคิดของปรัชญาการศึกษาสาขาต่างๆ มาใช้ในการจัดองค์ประกอบของหลักสูตรนั้น ย่อมส่งผลแตกต่างกัน เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหลอมรวมปรัชญาการศึกษาสาขาต่างๆ แล้วสรุปนำหลักการมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหาสังคมและความต้องการของนักเรียน เนื่องจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเน้นพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติที่จะออกไปปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ยึดหลักปรัชญา 4 สาขา เพื่อนำมาเป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสรุปสาระสำคัญของแต่ละปรัชญาได้ดังนี้

ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism)

1. การศึกษา คือ การที่บุคคลได้ประสบการณ์โดยตรงและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การศึกษาควรเป็นกระบวนการที่พัฒนาบุคคลตลอดชีวิต เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความเจริญงอกงามทุกด้านปรัชญาสาขานี้ยังเชื่อว่าทุกอย่างย่อมมีการเปลี่ยนแปลง เด็กจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การศึกษาควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2. การสอนจะยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง (Child Center) คือ เรียนตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ครูเป็นผู้แนะนำ จัดกิจกรรม จัดสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และคอยดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในการสำรวจปัญหาความต้องการและความสนใจของตนเอง วิธีสอนเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนปฏิบัติให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนและมีส่วนในการเลือกเนื้อหาวิชาที่จะเรียน โดยการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของผู้เรียนมากที่สุด

ปรัชญาสารานิยมหรือ สารัตถนิยม (Essentialism)

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งถ่ายทอดเนื้อหาที่จะช่วยอนุรักษ์สังคมและวัฒนธรรม โดยการรักษาและถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง เพื่อการเรียนรู้ในเรื่องของความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมของสังคมในอดีต ชำรงรักษาสิ่งที่ดีงามต่าง ๆ ในอดีตเอาไว้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยมีปัญญาและรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคมไว้

2. การเรียนการสอนจะเน้นการบรรยายเป็นหลัก โดยมีการถ่ายทอดความรู้ เป็นสำคัญ มีหลักการอบรมจิตใจและถ่ายทอดค่านิยม เพื่อสร้างนิสัยที่ดีงามให้เกิดแก่ผู้เรียนกระบวนการเรียนการสอนจะมี “ครู” เป็นผู้มีบทบาทสำคัญเป็นศูนย์กลางควรคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจและจุดหมายของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตรจะเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติที่จะออกไปปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น เน้นให้ผู้เรียนตระหนักในตนเอง (Self Realization) รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่เน้นเรื่องของสังคมเป็นหลัก เนื้อหาจะประกอบไปด้วยสาขาวิชาต่างๆ เช่น สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์และการเมือง วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษย์สัมพันธ์และเทคโนโลยีต่างๆ โดยเนื้อหาแต่ละวิชาจะเน้นความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน เพื่อผู้เรียนจะได้วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุให้ชัดเจน

2. การเรียนการสอนจะเน้นการทำการกิจกรรม การฝึกงาน การหาประสบการณ์ด้วยตนเอง การเรียนการสอนต้องเน้นทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติควบคู่กันไป ครูต้องเป็นผู้รอบรู้ สนใจ ใฝ่รู้เกี่ยวกับปัญหา สิ่งต่างๆ ในสังคมและต้องสนใจวิชาการ ครูต้องมีทักษะหลายด้าน เช่น การรวบรวมสรุปวิเคราะห์และเสนอแนะต่อผู้เรียน ครูต้องเป็นนักแก้ปัญหา นักบุกเบิกนักแสวงหาและนักประชาธิปไตย

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ปรัชญาการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการจัดการศึกษา การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร การนำแนวคิดของปรัชญาการศึกษามาใช้ในการจัดองค์ประกอบของ

หลักสูตรนั้น ย่อมส่งผลแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ในการปฏิบัติจริงนั้นมักดำเนินในลักษณะผสมผสานปรัชญาการศึกษา เลื่อนนำมาใช้ตามความเหมาะสมกับปัญหาและสถานการณ์ในยุคนั้นๆ

5. จิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

นิตยา ศรีอ่อน (2549, น.30-31) ได้กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาสาระสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งจะประกอบเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาหลักสูตรนำไปสู่การเลือกใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ให้เหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพียเจต์ เป็นผู้นำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา เขามีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีการพัฒนาการตามวัยต่างๆ เป็นลำดับขั้นและเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยเพียเจต์เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการเร็วขึ้นซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่างๆ
2. ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่
3. กระบวนการทางสติปัญญาประกอบด้วยกระบวนการแรก คือ การซึมซับหรือการดูดซึม เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์เรื่องราวและข้อมูลต่างๆเข้ามาสะสมไว้ กระบวนการที่สอง คือ การปรับและการจัดระบบ คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบและกระบวนการที่สาม คือ การเกิดความสมดุลเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นของการปรับให้เกิดสภาพสมดุลขึ้น

การนำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสามารถทำได้ ดังนี้

1. การจัดเนื้อหาสาระที่จะให้แก่ผู้เรียน ควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน
2. การให้ความสนใจและสังเกตผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อทราบถึง ลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน
3. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เรียนรับรู้ส่วนรวมก่อนส่วนย่อย
4. การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรเริ่มต้นจากสิ่งที่คุณ้เรียนคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า
5. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของผู้เรียนอันจะเป็นการเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.107) สรุปว่า เด็กแต่ละวัยแต่ละเพศมีพัฒนาการวุฒิภาวะและความพร้อมในด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด ฯลฯ ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องนำข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ไปใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย คาบเรียน เกณฑ์มาตรฐานอายุที่จะให้เข้าเรียนตามความพร้อม ส่วนการศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องของธรรมชาติการเรียนรู้และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การคิดและการแก้ปัญหาจะช่วยให้ นักพัฒนาหลักสูตรประมวลความรู้ที่ได้รับนำไปพัฒนาหาวิธีการจัดโครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ส่วนพื้นฐานทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ นับว่ามีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรในทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายการคัดเลือกเนื้อหาและประสบการณ์เรียนรู้ การจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้

1. วุฒิภาวะ (Maturity) วุฒิภาวะเป็นการบรรลุถึงขั้นสูงสุดของการเจริญเติบโตในระยะใดระยะหนึ่งและพร้อมที่จะประกอบกิจกรรมใดอย่างหนึ่งได้อย่างเหมาะสมกับวัย ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาตินี้ไม่จัดเป็นการเรียนรู้ แต่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน
2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อมเป็นสภาวะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ประสบการณ์เดิมและความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะบังเกิดผลอย่างไร ก็ตามความพร้อมในการกระทำกิจกรรมแต่ละอย่างย่อมแตกต่างกัน
3. การฝึกฝน (Practice) การฝึกฝนเป็นการกระทำซ้ำในพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งให้เกิดความชำนาญ
4. การเสริมแรง (Reinforcement) การเสริมแรง เป็นการเพิ่มพลังให้บุคคลกระทำพฤติกรรม ซ้ำอีกหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเพิ่มพฤติกรรมใดๆ ของบุคคลเพิ่มขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับการกระทำภายหลังแสดงพฤติกรรมนั้น

จากการศึกษาพื้นฐานทางจิตวิทยาสรุปได้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความต้องการ ความพร้อมและความสนใจของนักเรียน นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญและศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านจิตวิทยาของนักเรียนในแต่ละวัย วุฒิภาวะ ความพร้อม การฝึกฝนและการเสริมแรง เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

6. ทฤษฎีการเรียนรู้

มีนักการศึกษาแบ่งกลุ่มแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ออกเป็นกลุ่มย่อยไปหลายแนวทางด้วยกัน ดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2548, น.50 - 76) ได้แบ่งกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้สรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม นักคิดกลุ่มนี้ มีความเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์มีลักษณะที่เป็นกลาง คือ ไม่ดี ไม่เลว การกระทำต่างๆ ของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอกพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม นักคิดกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญา โดยการขยายขอบเขตของความคิด ที่เน้นทางด้านพฤติกรรม ออกไปสู่กระบวนการทางความคิดด้วยความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเท่านั้น แต่การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนกว่านั้น คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย ความสัมพันธ์ของข้อมูล และการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม นักคิดกลุ่มนี้ให้ความสำคัญของการเป็นมนุษย์และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการและมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตนหากบุคคลได้รับอิสรภาพและเสรีภาพมนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน นักคิดกลุ่มนี้ได้นำแนวคิดดำเนินการของกานเย่ ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาหลักสูตร ความสามารถ โดยนำรูปแบบการสอนที่กานเย่คิดค้นขึ้น คือ รูปแบบการสอนอย่างเป็นระบบ 9 ขั้น ไปใช้เป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน

ขั้นที่ 2 แจงจุดประสงค์เป็นการบอกให้ผู้เรียนทราบถึงเป้าหมายหรือผลที่ได้รับจากการเรียนในบทเรียนนั้น

ขั้นที่ 3 กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความเดิมที่จำเป็น เป็นการทบทวนความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ๆ เป็นการริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมมาประกอบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 5 ให้แนวทางการเรียนรู้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนอาจแนะนำวิธีการทำกิจกรรมให้แนวทางผู้เรียนไปคิดเอง

ขั้นที่ 6 ให้ลงมือปฏิบัติ เป็นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ ครูให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีความถูกต้องหรือไม่

ขั้นที่ 8 ประเมินคุณภาพการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ เป็นขั้นการวัดและการประเมินว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพียงใด

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นการสรุป การย้ายบทวน การเรียนที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ฝังแน่น

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548, น.98-104) ได้สรุปทฤษฎีการเรียนรู้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A theory of Meaningful Verbal Learning) ของ เดวิด ออซูเบล ซึ่งเดวิด ออซูเบล (David Ausubel) เชื่อว่า การเรียนรู้จะมีความหมายแก่ผู้เรียนหาก การเรียนรู้นั้นสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รู้มาก่อน การนำทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออซูเบล ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทำได้ โดยการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้สอนควรนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบมโนทัศน์หรือกรอบความคิด (Advance Organizer) ในเรื่องนั้นๆ ก่อนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาสาระนั้นอย่างมีความหมาย

2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักคิดในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญของความ เป็นมนุษย์และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการและแรงจูงใจ ภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลได้รับอิสรภาพและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนา ตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) มาสโลว์ให้แนวคิดหลักไว้ 2 ประการ

3.1 มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น คือ ขั้นความต้องการทางร่างกาย (Physical Need) ขั้นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) ขั้นความต้องการความรัก (Love Need) และขั้นตอนความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ (Self Actualization) ความต้องการภาคภูมิใจเกียรติยศและศักดิ์ศรี (Esteem needs)

3.2 มนุษย์มีความต้องการที่จะรู้จักตนเอง พัฒนาตนเอง การนำทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทำได้ ดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนว่าอยู่ในระดับใด เพื่อใช้ความต้องการนั้นๆเป็นแรงจูงใจช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ของโรเจอร์ส (Rogers) โรเจอร์ส มีความเชื่อว่ามนุษย์จะสามารถพัฒนา ตนเองได้ดีหากอยู่ในสภาพการณ์ที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่

ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูใช้วิธีการสอนแบบชี้แนะ และทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การเรียนรู้เน้นกระบวนการเป็นสำคัญ การนำทฤษฎี การเรียนรู้ของโรเจอร์สไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทำได้ ดังนี้

4.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย นำใจไว้วางใจ ไม่น่าหวาดกลัว จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี

4.2 ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพและแรงจูงใจอยู่แล้ว ผู้สอนจึงควรมีพฤติกรรมการสอนแบบชี้แนะในการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเป็นสำคัญ

5. ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory)

แนวความคิดหลักของทฤษฎีนี้ คือ ส่วนรวมมิใช่เป็นเพียงผลรวมของส่วนย่อย ส่วนรวมเป็นสิ่งที่มากกว่าผลรวมของส่วนย่อย (The Whole is more than the sum of the parts) กฎการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้สรุปได้ ดังนี้

5.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายใต้ตัวมนุษย์

5.2 บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย

5.3 การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ

1) การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ประสาทสัมผัสรับสิ่งเร้าแล้วถ่ายโยงเข้าสู่สมอง เพื่อผ่านเข้าสู่กระบวนการคิด สมองหรือจิตจะใช้ประสบการณ์เดิมตีความหมายของสิ่งเร้าและแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกไปตามที่สมองและจิตตีความหมาย

2) การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการค้นพบหรือการเกิดความเข้าใจในแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างฉับพลัน อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวมและการใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของบุคคลนั้นๆ

5.4 กฎการจัดระเบียบการรับรู้ (Perception) ของทฤษฎีเกสตัลท์ มีดังนี้

1) กฎการรับรู้ส่วนรวม ส่วนย่อย (Law of Prognant) ประสบการณ์เดิมอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งเร้าเดียวกันอาจแตกต่างกันได้เพราะการใช้ประสบการณ์เดิมมารับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อยต่างกัน

2) กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity) สิ่งเร้าใดที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน

3) กฎแห่งความใกล้เคียง (Law of Proximity) แม้สิ่งเร้าใดที่มีความใกล้เคียงกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน

4) กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closure) แม้สิ่งเร้าที่บุคคลรับรู้จะตรงไม่สมบูรณ์ แต่บุคคลสามารถรับรู้ในลักษณะสมบูรณ์ได้ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์เดิมในสิ่งเร้านั้น

5) กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity) สิ่งเร้าที่มีความต่อเนื่องกันหรือมีทิศทางไปในแนวเดียวกัน บุคคลมักจะรับรู้เป็นพวกเดียวกันหรือเรื่องเดียวกันหรือเป็นเหตุเป็นผล

6) บุคคลมีความคงที่ในความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามความเป็นจริง คือ เมื่อบุคคลรับรู้สิ่งเร้าในภาพรวมแล้ว จะมีความคงที่ในการรู้สิ่งนั้น ในลักษณะเป็นภาพรวมดังกล่าวถึงแม้สิ่งเร้านั้นจะได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อรับรู้ในแง่มุมอื่น

7) การรับรู้ของบุคคล อาจผิดพลาด บิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้ เนื่องจากลักษณะของการจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการลวงตา

5.5 การนำทฤษฎีเกสตัลท์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรดำเนินการไว้ ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเสนอภาพรวมให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจ ก่อนเสนอส่วนย่อยจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

2) ในการจัดเนื้อหาของบทเรียนควรจัดให้มีการต่อเนื่องกันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว

3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มากได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่มได้มากขึ้นและยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว

4) การจัดประสบการณ์ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น

5) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเสนอเนื้อหาทั้งหมดที่สมบูรณ์ ผู้สอนสามารถเสนอเนื้อหาเพียงบางส่วนได้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมมาเติมให้สมบูรณ์ได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า พื้นฐานทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดทำโครงสร้างของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล มีความจำเป็นที่ต้องใช้หลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านจิตวิทยา

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งหวังจะพัฒนาคุณภาพของคนไทยในอนาคตให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข (สาลี ศิลปะธรรม 2543, น.91) ซึ่งได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และ

ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและในมาตรา 24

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, น.13) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านร่างกายสติปัญญา สังคมและจิตใจ เป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริง ฟังตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและเรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประวิทย์ บึงสว่าง (2543, น.79) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนจากการปฏิบัติจริง ได้คิดเองปฏิบัติเองและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียนจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้น ทักทาย ให้กำลังใจและช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2543, น.8) ได้ให้ความหมายว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกิจกรรม จนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งจะต้องให้ความสำคัญแก่การอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม (Participation) ในกิจกรรมต่างๆอย่างทั่วถึงในลักษณะของการบูรณาการ(Integration) ทั้งหลักสูตร

เนื้อหา องค์ความรู้แขนงต่างๆและกระบวนการเรียนการสอนเข้าด้วยกันเพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในหมู่ผู้เรียนสืบไป

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น.7) ได้สรุปไว้ว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม(กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลายวิธีหลากหลายแหล่งเรียนรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลหลากหลายวิธี

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.2) ได้ระบุว่า การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายที่คุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็น คนเก่งคนดีและมีความสุข

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น.6) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้เรียน บทบาทของครู คือ ผู้สนับสนุน (Supporter)และเป็นแหล่งเรียนรู้ (Resource Person) ของผู้เรียนผู้เรียนรับผิดชอบ ตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา)และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล

สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่ช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝน โดยเน้นผู้เรียนอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมด้วยเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆด้านคุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543, น.40) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. มีกิจกรรมที่หลากหลายที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ การสอนต้องตอบสนองวิธีการทำงานของสมอง (Whole Brain Approach) ที่แตกต่างกัน ลักษณะจิตวิทยาที่แตกต่างกัน
2. การสอนที่เน้นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดระดับสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ โดยใช้เหตุผล ตรรกะ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างอภิปัญญา
3. การสอนแบบบูรณาการวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกัน
4. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนควรมีสติธิในการกำหนดทิศทางในการเรียนรู้ เสนอสิ่งที่อยากรู้
5. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมทั้งสังคม หรือชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
6. การพัฒนาหลักสูตร การวางแผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่สอดคล้องกัน
7. เน้นการสอนทั้งรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้จิตใต้สำนึก (Subconscious) และจิตสำนึก (Conscious)

8. เวลาในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ เป็นเวลาที่ทำให้ผู้เรียนได้เป็นผู้แสดงออกหรือทำกิจกรรม ควบคู่บทบาทการควบคุม การใช้เวลากำกับดูแลและสั่งสอน

9. การสอนไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น

สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ (2544, น.1) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม

3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ให้สามารถเรียนรู้สถานการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถวิจยเชิงปฏิบัติการและสืบค้นหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง เป็นการพึ่งพาตนเองเพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สามารถเข้าใจวิธีเรียนรู้ของตนเองได้ กล่าวคือ รู้วิธีของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนอย่างเหมาะสมไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา

4. เน้นการประเมินตนเอง ซึ่งแต่เดิมครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่นจุดด้อยและพร้อมหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริง

5. เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีการหนึ่งที่ใช้ คือ การเรียนแบบร่วมมือรูปแบบต่างๆ

6. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจจัดทั้งในรูปแบบเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลจากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนนั้นจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างด้วยตนเอง เรียนรู้แบบร่วมมือและมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด โดยให้ผู้เรียนนั้นมีส่วนร่วมและมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนของกิจกรรม หรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

8. รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะใช้วิธีการ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2540, น.19) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำความเข้าใจ สร้างความหมายของสาระข้อความรู้ให้แก่ตนเอง
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในกระบวนการให้มากที่สุด
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการ ควบคู่ไปกับผลงาน
5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

กรมสามัญศึกษา (2540, น.23) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. สอนโดยบูรณาการอย่างรอบด้าน
2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกาวางแผนการเรียนใช้เทคนิคค้นพบด้วยตนเองของผู้เรียนเป็นกิจกรรมหลัก
3. มุ่งเน้นการทำงานเป็นกลุ่มแบบร่วมมือ
4. สอนโดยไม่ยึดติดกับห้องเรียน
5. มีการเสริมแรงทางบวก

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น.6) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้เรียน บทบาทของครูคือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งเรียนรู้ (Resource Person) ของผู้เรียนผู้เรียนรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสะดวกสบายจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนสิ่งสำคัญที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่ช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝน โดยเน้นผู้เรียนอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้ นั่นก็ได้

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมด้วยเหตุการณ์ต่างๆมากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆด้านคุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

อุษณีย์ โพธิสุข (2543, น.40) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. มีกิจกรรมที่หลากหลายที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ การสอนต้องตอบสนองวิธีการทำงานของสมอง (Whole Brain Approach) ที่แตกต่างกันลักษณะจิตวิทยาที่แตกต่างกัน
2. การสอนที่เน้นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดระดับสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์โดยใช้เหตุผล ตรรกะ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างอภิปัญญา
3. การสอนแบบบูรณาการวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกัน
4. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนควรมีสิทธิในการกำหนดทิศทางในการเรียนรู้ เสนอสิ่งที่อยากรู้
5. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมกับสังคม หรือชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
6. การพัฒนาหลักสูตร การวางแผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกัน

7. เน้นการสอนทั้งรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้จิตใต้สำนึก (Subconscious) และจิตสำนึก (Conscious)

8. เวลาในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ เป็นเวลาที่ทำให้ผู้เรียนได้เป็นผู้แสดงออกหรือทำกิจกรรม ครอบคลุมบทบาทการควบคุมและใช้เวลากำกับดูแลและสั่งสอน

9. การสอนไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น

สาลี ศิลปะธรรม (2543, น.91) ซึ่ง ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและในมาตรา 24

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544, น.1) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ให้สามารถเรียนรู้สถานการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการและสืบค้นหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง เป็นการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันสามารถเข้าใจวิธีเรียนรู้ของตนเองได้ กล่าวคือ รู้วิธีของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนอย่างเหมาะสมไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา

4. เน้นการประเมินตนเอง ซึ่งแต่เดิมครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง ได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่นจุดด้อย พร้อมหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้นการประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริง

5. เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการหนึ่งที่ใช้คือ การเรียนแบบร่วมมือรูปแบบต่างๆ

6. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจจัดทั้งในรูปแบบเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลจากแนวคิดของนักศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนนั้นจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างด้วยตนเอง เรียนรู้แบบร่วมมือและ มีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง

ทิสนา แคมมณี (2548, น.282-284) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พอสรุปเป็นสาระสำคัญได้ ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆจำนวนมาก เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการแสวงหาความรู้มีลักษณะดังนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้วิธีการต่างๆได้อย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งครูอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็คได้

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูลประสบการณ์ใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่ม เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วย

ให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อมๆ กัน

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำ สิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและการแสดงผลงาน หากความรู้ที่ได้เรียนรู้มาไม่มีการปฏิบัติ ขั้นนี้จะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตนเองและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อความรู้ที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติและมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้นๆ

ขั้นตอนตั้งแต่ 1-6 เป็นกระบวนการสร้างความรู้(Construction of Knowledge) ซึ่งครูสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน (Interaction) และฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ (Process Learning) อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขั้นตอนแต่ละขั้นตอนช่วยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลากหลายที่มีการเคลื่อนไหวทางกาย ทางสติปัญญา ทางอารมณ์และทางสังคมอย่างเหมาะสม อันช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัว (Active) สามารถรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างดี จึงกล่าวได้ว่าขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอนเป็นผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน สามารถอธิบาย ชี้แจง ตอบคำถามได้ดี นอกจากนั้นยังได้พัฒนาทักษะในการคิด วิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่ม การสื่อสาร รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้ด้วย

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้นๆ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้น เกิดความหมายต่อตนเอง

9. การประเมินผลตามสภาพจริง

อุทุมพร จามรมาน (2545, น.2 – 4) ได้กล่าวว่า การประเมินจากสภาพจริง เป็นการตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยจากการปฏิบัติ ซึ่งการตีค่าความสามารถที่แท้จริงมี ดังนี้

1. มีการออกแบบการตีความสามารถที่แทนความสามารถได้
2. เกณฑ์ในการตัดสินได้มาจากการกำหนดร่วมกันระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

3. การตีค่าโดยผู้เรียนเองเป็นสิ่งสำคัญ
4. ผู้เรียนต้องนำเสนอผลงานของตน
5. ใช้เวลานานพอสมควรในการได้ข้อมูลเพื่อประมวลผล

การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง การประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานที่เหมือนกับการปฏิบัติงานในชีวิตจริงมีเวลาเพียงพอสำหรับการวางแผน การลงมือทำงาน จนได้งานที่เสร็จสมบูรณ์ มีโอกาสประเมินผลการทำงานด้วยตนเองและมีการปรึกษาร่วมกับผู้เรียน การประเมินลักษณะเช่นนี้ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย มีการตัดสินโดยเกณฑ์ หรือมาตรฐานเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, น.1-7)

เทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริง

1. ประเมินโดยใช้ภาระงานที่สร้างขึ้นตามคำสั่ง การประเมินความสามารถของผู้เรียนในการจัดการงานที่มีความแตกต่างกันมากและเป็นงานที่ต้องมีการปฏิบัติ การควบคุมทั้งภาระงาน ชิ้นงานต่างๆและบริบทหรือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องกระทำหรือแสดงออก
2. ประเมินโดยใช้ภาระงานที่แสดงถึงความสามารถที่มีลักษณะเดียวกัน หรือร่วมกันในกลุ่มสาระหลายกลุ่ม
3. ประเมินโดยใช้โครงการระยะยาว อาจจะเป็น โครงการรายบุคคลหรือโครงการกลุ่ม โดยโครงการนั้นตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่สำคัญของหลักสูตร ผู้เรียนปฏิบัติชิ้นงานด้วยตนเอง และการประเมินผลสำเร็จของโครงการต้องยุติธรรมชัดเจน
4. ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน เป็นผลงานของผู้เรียนที่เก็บรวบรวมไว้
5. ประเมินจากการแสดงการสาธิต เป็นความสามารถของผู้เรียน ที่ทำตามคำสั่งในการใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ปฏิบัติภาระงานหรือชิ้นที่สลับซับซ้อน
6. ประเมินจากการทดลองและการสืบสวน เป็นการปฏิบัติงานที่ต้องการให้ผู้เรียนวางแผนลงมือปฏิบัติและการแปลผลของการศึกษา วิจัยเชิงประจักษ์
7. ประเมินผลจากการนำเสนอด้วยวาจาและการแสดงละคร โดยการให้ผู้เรียนนำเสนอด้วยการพูด โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้และใช้ทักษะการพูดในรูปแบบต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์

ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

1. การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้วิธีการประเมิน กระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงานศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิต และกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล
 3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อน
 4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
 5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้สู่ชีวิตจริง
 6. ประเมินด้านต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- จากการศึกษาสรุปได้ว่า การประเมินสภาพจริงนั้นมีหลายวิธี ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้อการสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้

5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนเป็นเกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้น มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบและมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไรรวมทั้งเป็นเครื่องมือ ในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้

ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

โครงสร้างเวลาเรียน

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการ ทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะ จะสามารถช่วยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ดั้งชีวิต สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ออกแบบและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ

3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปลงสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว เพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็สื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆและสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและ

ทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลัก ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ ไม่ผ่านตัวชี้วัด ให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่า ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร

โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจน เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูล จากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลักและต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

- (1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- (2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- (3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- (4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่พิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นระบบตัวเลข ระบบอักษร ระบบร้อยละและระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการเรียนเป็น ดีเยี่ยม ดีและผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการเรียนเป็น ดีเยี่ยม ดีและผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2. ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผลการเรียนของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้จบการศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับและผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียนและเอกสารอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อการศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมวิชาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือต้นภาคเรียนแรก ที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้อง

ศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอน ควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่นๆที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆทั้ง ภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้ เป็นไปตาม ประกาศหรือ แนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า งาน ทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ ดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ ใน ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ นาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน ศ.2.1 และมาตรฐาน ศ.2.2

ดนตรีศึกษา

ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนดนตรี

ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2534, น.63-66) การสอนดนตรีไม่ว่าในลักษณะใด ย่อมมีหลักการที่ผู้สอนยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ ย่อมช่วยให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพขึ้นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้สอนจะมีความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถจัดการสอนดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น

นอกจากนั้นในการสอนดนตรีควรกล่าวถึงแนวคิดการรับรู้ของ บรูเนอร์ ด้วย เพราะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนดนตรี ก่อนที่จะกล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน การเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างถาวรซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกปฏิบัติการเรียนรู้เป็นผลเนื่องมาจากทางด้านวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมในทางจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพฤติกรรมนิยม

มีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นในภาวะของการวางเงื่อนไข โดยมีการใช้การเสริมแรงหรือการให้รางวัลและการลงโทษ อันเป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการแสดงออกมา ดังนั้นในการสอนดนตรี ครูผู้สอนควรใช้การเสริมแรงซึ่งอาจเป็นรางวัลในรูปแบบใดๆ กับผู้เรียนเมื่อผู้เรียนปฏิบัติสิ่งที่ครูผู้สอนมุ่งหวังไว้ได้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มแนวคิดนิยม

พัฒนามาจากจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ หลักการสำคัญของเกสตัลท์ คือ การเรียนรู้ที่เน้นส่วนรวมทั้งหมดมากกว่าส่วนย่อยโดยให้ความสำคัญ กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะ คือ เกิดจากการรับรู้และเกิดจากการหยั่งเห็น

สำหรับสาระสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มแนวคิดนิยมพอสรุปได้ ดังนี้

2.1 การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสรับรู้สิ่งนั้นอย่างเด่นชัด เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน การรับรู้สิ่งใหม่อาจไม่เป็นไปในลักษณะที่ผู้สอนต้องการ จึงจำเป็นที่ผู้เรียนและผู้สอนควรมีความเข้าใจตรงกันเสียก่อนว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ทั้งนี้รวมถึงการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่มุ่งประสงค์ไว้

2.2 การเรียนรู้ใหม่ๆที่เกิดขึ้นเป็นผลรวมของประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนควรจัดสภาพการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้นโดยชี้ให้ผู้เรียนเห็นความคล้ายคลึงหรือความเหมือนของประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่

2.3 การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์ ผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้โดยการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนมีประสบการณ์มาแล้ว ดังนั้น ผู้สอนจึงควรทราบว่าผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรบ้างและใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่จะเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆได้

2.4 เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง แม้ในบางครั้งประสบการณ์ใหม่ จะไม่สมบูรณ์แบบ แต่ผู้เรียนก็สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นได้ เนื่องจากผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมที่ตนมีอยู่มาช่วยทำให้ประสบการณ์ใหม่สมบูรณ์แบบและเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้

จากสาระสำคัญนี้สรุปได้ว่า ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเปรียบเหมือนว่าประสบการณ์เดิมเป็นลักษณะส่วนรวมและประสบการณ์ใหม่เป็นลักษณะส่วนย่อยที่จะเพิ่มเข้าไปในส่วนรวม ดังนั้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จึงต้องเชื่อมโยงมาถึงประสบการณ์เดิมเสมอ เพราะหลักของเกสตัลท์เน้นการเรียนรู้จากส่วนรวมมาสู่ส่วนย่อย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์

กรมวิชาการ (2553, น.39 – 40) ได้เสนอแนะกิจกรรมในการเรียนการสอนวิชา ดนตรีและนาฏศิลป์ สรุปได้ว่า ดนตรีและนาฏศิลป์เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการแสดงออก การจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งนั้นจะต้องนำกิจกรรมที่มีอยู่ 3 กิจกรรมมาสอนให้สัมพันธ์กัน คือ กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลง

กิจกรรมการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ควรจัดให้มีการเรียนการสอนในลักษณะกระบวนการกลุ่มให้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาลักษณะนิสัยในด้านต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกันและการประเมินผลก็ควรทำในลักษณะกลุ่มด้วย ลักษณะนิสัยที่สำคัญจะวัดและประเมินเป็นอันดับแรก คือ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การกล้าแสดงออกในกิจกรรมนั้น ๆ อย่างผสมกลมกลืน รองลงมาคือทักษะความถูกต้องและท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ขัดเงินเคร่งเครียด กล้าแสดงออกนอกจากนี้ในการประเมินผลนั้นควรมีที่เลือกให้มาก เพื่อสนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของเด็กตลอดจนสภาพท้องถิ่นซึ่งแตกต่างกัน

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย (2535, น.93 – 97 อ้างถึงใน สมถวิล พูลทาจักร, 2538, น.28- 29) ได้สรุปการจัดการเรียน

การสอนวิชาดนตรีไว้ในหนังสือโน้ตเพลงไทย ระดับประถมศึกษา เรื่อง การเตรียมตัวครูแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

การเตรียมตัวระยะยาว

1. ผู้สอนได้รับการอบรมและการศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน ดนตรี เช่น ลักษณะวิชา จุดประสงค์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ฝึกหัดเล่นดนตรีที่ครูใช้ประกอบการสอน
3. ฝึกหัดร้องเพลงให้ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ
4. วางแผนการจัดการเรียนและการสอน
5. จัดเตรียมเพลงและกิจกรรมที่จะใช้ในการเรียนการสอน
6. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน

การเตรียมตัวระยะสั้น

1. กำหนดหัวข้อที่จะสอน
2. กำหนดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม
3. กำหนดวิธีประเมินผล
4. จัดทำบันทึกการสอน ประกอบด้วย แนวคิด จุดประสงค์ การสอน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาวิชา กิจกรรมประสบการณ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน

พัฒนาการทั่วไปและพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก

ณัฐ สุทธิจิตต์ (2534, น.3 – 9) ได้สรุปพัฒนาการทั่วไป เฉพาะพัฒนาการด้านดนตรีของเด็กไว้ ดังนี้

พัฒนาการ หมายถึง การก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิถึงเวลาสิ้นลมหายใจ พัฒนาการเป็นผลเนื่องมาจากวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อม ลักษณะของการพัฒนาการจะค่อยเป็นค่อยไป เช่น ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมในการเรียนการสอนดนตรีจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างมาก ซึ่งจะมีการพัฒนาเป็นช่วง ๆ ดังนี้

1. ช่วงในครรภ์มารดา เป็นช่วงที่มีการพัฒนาการทุกด้านและในช่วงเดือนที่ 5 จะมีการพัฒนาการทางด้านดนตรี เป็นระยะที่เด็กสามารถได้ยินเสียงต่าง ๆ จากสภาวะแวดล้อม

2. ช่วง 0 – 2 ปี ในช่วงนี้การพัฒนาการทางด้านปัญญามีพื้นฐานมาจากประสาทสัมผัส พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยนี้เป็นลักษณะการตอบสนองทางดนตรี โดยการเคลื่อนไหวร่างกายได้โดยเสรี ไม่มีแบบแผนและมักไม่เข้ากับจังหวะของเพลง

3. ช่วง 3 – 7 ปี ในช่วงนี้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับระบบของสัญลักษณ์ในความคิดของตนเอง เพื่อแทนเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่ตนได้รับภายในความคิด พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยนี้คล้ายกับวัยที่ผ่านมา คือ มีพัฒนาการด้านจังหวะและทำนอง เด็กในวัยนี้ทำได้แต่ไม่สม่ำเสมอ เช่น การตบจังหวะมักเร็วบ้างช้าบ้างหรือร้องเพลงเพี้ยนไป เป็นต้น

4. ช่วง 7 – 11 ปี พัฒนาการด้านความคิดของเด็กในวัยนี้เจริญขึ้นเป็นลำดับ เด็กสามารถคิดเกี่ยวกับด้านรูปธรรมอย่างมีเหตุมีผลได้ พัฒนาการด้านดนตรีก้าวหน้ามากขึ้น ด้านจังหวะสามารถตอบสนองจังหวะที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้ความคงที่ของจังหวะมีมากขึ้น พัฒนาการด้านเสียงประสานเริ่มขึ้นในเด็กในวัยนี้ สามารถเล่นเครื่องทำนองได้

5. ช่วง 12 – 15 ปี พัฒนาทางความคิดของเด็กในวัยนี้จัดได้ว่าได้พัฒนาถึงจุดที่สมบูรณ์ คือ สามารถคิดแบบผู้ใหญ่ได้ ได้แก่ การคิดแบบตั้งสมมุติฐาน เนื่องจากมีความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทางด้านนามธรรมมากขึ้น พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็กในวัยนี้เริ่มมีความลึกซึ้งทั้งในด้านแนวคิดและทักษะดนตรี เด็กสามารถแสดงความรู้สึกตามบทเพลงได้มากขึ้น การเน้นลีลาของเพลง ไม่ว่าจะในการร้องหรือเล่นเครื่องดนตรีเป็นแนวคิดและทักษะที่เด็กสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ นั่นก็คือ เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีในเรื่องจังหวะ ระดับเสียง รูปแบบ เสียงประสาน ลีลาและลักษณะของเสียง

6. ช่วงวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ พัฒนาการของเด็กวัยรุ่นเป็นระยะที่คาบเกี่ยวในช่วงอายุ 12 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ในราวอายุ 20 ปีขึ้นไป เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการที่แตกต่างกันมาก การสอบดนตรีกับเด็กในวัยนี้ ครูควรมีความรับผิดชอบและช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการปรับตัว เป็นผู้ที่รับฟังปัญหาช่วยหาทางออกกับปัญหาต่าง ๆ ทำให้เด็กเกิดความศรัทธา ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาดนตรี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่ทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมาย ควรอย่างยิ่งที่ครูดนตรีจะทำความเข้าใจกับเด็ก โดยใช้หลักการพัฒนาทางจิตวิทยาเป็นพื้นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการทางดนตรีและจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยต้องคำนึงถึงทั้งเนื้อหาดนตรีและความต้องการทั่ว ๆ ไปของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทุกด้าน โดยเฉพาะด้านดนตรี

การฝึกหัดดนตรีไทย

มนตรี ตราโมทและคนอื่น ๆ (2525, น.10 – 27) กล่าวถึงการฝึกหัดดนตรีไทยเบื้องต้น สรุปได้ดังนี้

ในการบรรเลงดนตรีไทยนั้น การใช้กำลังทุกส่วนของร่างกายนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเป็นสิ่งผลักดันให้ผู้บรรเลงดนตรี สามารถบรรเลงได้ด้วยความไพเราะน่าฟัง นับตั้งแต่การใช้

กำลังจากกล้ามเนื้อของขา ลำตัว แขน มือและนิ้วมือ แม้กระทั่งคอและศีรษะก็มีความจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากำลังกล้ามเนื้อของส่วนอื่น ๆ ดังนั้นการนั่งบรรเลงดนตรีและจับเครื่องดนตรี จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อผู้บรรเลงดนตรี เพื่อให้บรรลุดุจดประสงค์

ลักษณะของการนั่งบรรเลงดนตรีของไทยนั้น โดยทั่วไปพบอยู่ 3 ลักษณะ คือ

นั่งขัดสมาธิ

นั่งพับเพียบ

นั่งบนเก้าอี้

แต่ละลักษณะมีวัตถุประสงค์ในการบรรเลงต่างกัน คือ

การนั่งแบบขัดสมาธิ นั้น เป็นลักษณะที่โบราณจารย์ได้พยายามคิดค้นวิธี ที่จะมาใช้กำลังของร่างกายให้เป็นประโยชน์ต่อการบรรเลงให้มากที่สุดและเพื่อมิให้เกิดการสูญเปล่า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บรรเลงดนตรีได้สามารถใช้กำลังตั้งแต่ปลายเท้า ขา สะโพก ลำตัว หัวไหล่ แขน มือและนิ้ว ในที่สุด (นิ้วก้อย) ในอันที่จะผลักดันกำลังไปสู่มือ เพื่อใช้ในการบรรเลง

การนั่งพับเพียบ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ปฏิบัติกันอยู่ในการบรรเลงดนตรีไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการความสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม การนั่งบรรเลงโดยวิธีนี้ ผู้บรรเลงมีโอกาสใช้กำลังจากการนั่งได้น้อย คงได้เพียงความสุภาพเรียบร้อยเท่านั้น

วิธีนั่งบนเก้าอี้ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่วงการดุริยางค์ไทยพยายามที่จะนำมาใช้กับการบรรเลงดนตรีไทย เพื่อจะให้เกิดเทียบเท่ากับดนตรีของทางตะวันตก การนั่งบรรเลงโดยวิธีนี้ แทบจะกล่าวได้ว่า ผู้บรรเลงไม่สามารถจะนำกำลังจากการนั่งไปใช้ผลักดันให้การบรรเลงของตน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้เลย โดยเฉพาะผู้บรรเลงระนาดเอก (การยืนบรรเลงที่เคยมีผู้ใช้ แต่เป็นการใช้เฉพาะกิจเท่านั้น) สรุปแล้วการนั่งโดยวิธีขัดสมาธิจะเป็นวิธีที่ได้ประโยชน์มากที่สุด

วิธีปฏิบัติให้เกิดความไพเราะ

การปฏิบัติเสียงดนตรีให้เกิดความไพเราะ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนหรือบรรเลงดนตรี เพราะคุณค่าของดนตรีอยู่ที่ความไพเราะจะต้องมีวิธีการปฏิบัติและแต่ละเครื่องมือมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เช่น วิธีประคอบ วิธีพรม เครื่องดนตรีชนิดเครื่องเป่า เครื่องตีนั้นแตกต่างกัน การฝึกพื้นฐานที่ไม่ถูกต้องก็อาจเป็นอุปสรรคที่ผู้ศึกษาไม่สามารถจะฝึกเสียงดนตรีให้ไพเราะได้

ประวัติกลองยาว

ประวัติความเป็นมาของกลองยาว

ชนิด อยู่โพธิ์ (2530, น.58 – 59) กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่ทำด้วยไม้เป็นต้น มีลักษณะกลมและกลวง จึงด้วยหนังมีหลายชนิด มีรูปยาวมากใช้สะพายในเวลาตี เรียกว่ากลองยาวหรือ

เถิดเทิง กลองยาวได้แบบอย่างมาจากพม่าในสมัยกรุงธนบุรีหรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ไทยกับพม่ากำลังทำสงครามกัน เวลาพักรบพวกทหารพม่าก็เล่น “กลองยาว” กันสนุกสนาน พวกชาวไทยได้เห็นก็จำแบบอย่างมาเล่นบ้าง แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านก็เล่าว่า กลองยาวของพม่าแบบนี้ มีชาวพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาเล่นในงานที่มีกระบวนแห่ เช่น บวชนาค ทอดกฐิน เป็นต้น และนิยมเล่นกันเป็นที่รื่นเริงสนุกสนานในเทศกาลสงกรานต์และเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัวบ้านหัวเมือง กลองยาววงหนึ่งๆจะใช้กลองยาวหลายลูกก็ได้ เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วมมี ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับ โหม่ง เรียกการเล่นชนิดนี้ว่า “เถิดเทิง” หรือ “เทิงบ้องกลองยาว” ที่เรียกเช่นนี้เข้าใจว่าเรียกตามเสียงกลองที่ดีและตามรูปลักษณะกลองยาว

กลองยาวแบบนี้ของพม่าเรียกว่า “โอลิ ” (OZI) และของชาวไทยอาหมในแคว้นอัสสัม ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลองยาวของชาวไทยอาหมรูปร่างคล้ายตะโพน คือ หัวท้ายเล็กป่องกลางเล็กกว่าตะโพน ขึ้นหนังทั้งสองข้าง ผูกสายตีได้ ตามที่ได้เห็นวิธีเล่น ทั้งกลองยาวของพม่าและกลองของชาวไทยอาหม สังเกตดูแล้วจะเล่นเป็นแบบเดียวกันหรืออาจจะเลียนแบบอย่างกันได้

อีกความหมายหนึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายไว้ว่า การเล่นเทิงบ้องกลองยาวนี้ เพิ่งมีเข้ามาในเมืองไทย เมื่อสมัยรัชกาลที่ 4 กรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง กล่าวคือ มีพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาและยังหลักฐานที่แสดงให้เห็นที่มีอยู่ในบทร้อง เพลงกราวรายกทัพพม่า ในการแสดงละคร เรื่อง พระอภัยมณี ตอน เก้าทัพ ซึ่งนิยมเล่นกันมาแต่ก่อน ซึ่งบทร้องมีดังนี้

ทุงเล ๆ ทีนี้จะแห่พม่าใหม่
 ตกมาอยู่เมืองไทย มาเป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว (ซ้ำ)
 ตีว่องตีไวตีได้จังหวะ ทีนี้จะกะเป็นเพลงกราว
 เลื่องชื่อลือฉาว ตีกลองยาวสลัดใจ (ซ้ำ)

เมื่อชาวไทยเราเห็นเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและเล่นได้ง่าย ก็เลยนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายสืบมาจนถึงทุกวันนี้ กลองยาวที่เล่นกันในวงหนึ่ง ๆ จะเล่นกันหลายลูกมีสายสะพายเลวียงบ่าของผู้ตีลักษณะรูปร่างของกลองยาวซึ่งหนึ่งด้านเดียวอีกข้างหนึ่งเป็นหางยาว บานปลายเมื่อรัฐบาลไทยมอบให้คณะนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรไปแสดง เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี ณ นครย่างกุ้งและ มณฑลเลย์ ประเทศพม่า ช่วงระหว่าง เดือนมีนาคมและ เมษายน พ.ศ. 2509 ทางรัฐบาลพม่าได้จัดนักโบราณคดีพม่าผู้หนึ่งเป็นผู้นำชมพิพิธภัณฑสถานและ โบราณสถาน เรื่อง กลองยาวได้กล่าวว่า พม่านั้นได้กลองยาวมาจากไทยใหญ่อีกต่อหนึ่ง เรียกการละเล่นประเภทนี้ว่า “เถิดเทิง” ส่วนคำว่า “เทิงบ้อง” นั้น คงเรียกตามเสียงกลองยาว กล่าวคือ มีเสียงเมื่อเริ่มตีเป็นจังหวะ หุคนไทยได้ยืนยันเป็นว่า “เถิด-เทิง-บ้อง-เทิง-บ้อง ” ก็เลยเรียกตามเสียงที่ได้ยินว่าเถิดเทิงหรือเทิงบ้องกลองยาวตามกันไป เพื่อให้ต่างกับการเล่นอย่างอื่น

1. จังหวะการตีกลองยาว 12 จังหวะ

จังหวะการตีกลองยาว

จังหวะที่ 1

--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม

จังหวะที่ 2

--- บ่อม	-เพ็ง-บ่อม	-เพ็ง-บ่อม	-เพ็ง-บ่อม	--- บ่อม	-เพ็ง-บ่อม	-เพ็ง-บ่อม	-เพ็ง-บ่อม

จังหวะที่ 3

----	-เพ็ง-ปะ	--- เพ็ง	--- เพ็ง	----	-เพ็ง-ปะ	--- เพ็ง	-เพ็ง-เพ็ง

จังหวะที่ 4

----	--- เพ็ง	--- เพ็ง	- เพ็ง - เพ็ง	--- ปะ	--- เพ็ง	--- เพ็ง	- เพ็ง - เพ็ง
- ปะ - ปะ	--- เพ็ง	--- เพ็ง	- เพ็ง - เพ็ง	- ปะ - ปะ	- ปะ-เพ็ง	--- เพ็ง	- เพ็ง - เพ็ง

จังหวะที่ 5

----	- เพ็ง- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	----	-เพ็ง- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม
----	- เพ็ง- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- ปะ	-เพ็ง- เพ็ง	--- เพ็ง	เพ็ง- - บ่อม

จังหวะที่ 6

----	- เพ็ง - เพ็ง	--- เพ็ง	- เพ็ง- บ่อม	----	- เพ็ง - เพ็ง	--- เพ็ง	-เพ็ง- บ่อม
----	- เพ็ง - เพ็ง	--- เพ็ง	- เพ็ง- บ่อม	--- ปะ	- เพ็ง - เพ็ง	--- เพ็ง	-เพ็ง- บ่อม

จังหวะที่ 7

----	- เฟ็ง - เฟ็ง	--- เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	----	- เฟ็ง - เฟ็ง	--- เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

จังหวะที่ 8

-เฟ็ง-เฟ็ง	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม	-ปะ-เฟ็ง	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม

จังหวะที่ 9

--- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	--- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง

จังหวะที่ 10

-โปะะ-ปะะ	-เฟ็ง-ปะะ	-โปะะ-ปะะ	-เฟ็ง-ปะะ	-โปะะ-ปะะ	-เฟ็ง-ปะะ	-โปะะ-ปะะ	-เฟ็ง-ปะะ

จังหวะที่ 11

----	-โปะะ-ปะะ	--โปะะ ป๊ะ	-โปะะ-ปะะ	--โปะะ ป๊ะ	-โปะะ-ปะะ	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม
----	-โปะะ-ปะะ	--โปะะ ป๊ะ	-เฟ็ง-บ่อม	----	-โปะะ- ป๊ะ	--โปะะ ป๊ะ	-เฟ็ง-บ่อม
--โปะะ ป๊ะ	-เฟ็ง-บ่อม	--โปะะ ป๊ะ	-เฟ็ง-บ่อม	--โปะะ ป๊ะ	-เฟ็ง-บ่อม	--โปะะ ป๊ะ	-เฟ็ง-บ่อม
-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง-บ่อม	--- เฟ็ง	เฟ็ง ---	-เฟ็ง-เฟ็ง	--- ป๊ะ

จังหวะที่ 12

--- ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	--- ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	--- เฟ็ง	เฟ็ง ---	- เฟ็ง - เฟ็ง	--- ป๊ะ

2. การทำกลองยาว

มีแหล่งผลิตอยู่ทั่วไปภายในประเทศไทย แต่แหล่งผลิตที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมมากที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มทำกลอง ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีเทคนิคในการทำกลองยาว ที่สามารถทำให้มีเสียงดังไพเราะอันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในยุคปัจจุบัน ตัวกลองนั้นทำจากไม้ขนุนหรือไม้เนื้ออ่อนก็ได้ ปัจจุบันก็จะมีไม้มะม่วง ไม้จามจุรี ไม้ก้ามปู ไม้ตาล ไม้มะพร้าว เป็นต้น โดยตัดมาเป็นท่อนขนาดใหญ ทิ้งไว้จนแห้งแล้วใช้

ลืมือเจาะตรงกลางตามแนวยาวตลอดจนทะลุหัวท้าย แล้วค่อย ๆ ถากแต่งด้านนอกให้เป็นรูปกลองยาว แต่ในปัจจุบันได้ใช้เครื่องกลึงผลิตทั้งหมด ซึ่งสะดวกและรวดเร็วกว่าการใช้สิ่ว ตลอดจนได้ความสวยงามและแม่นยำมากกว่า

ส่วนหน้ากลองใช้หนังวัวจากโรงฆ่าสัตว์นำมาฝังตากแดดให้แห้งแล้วแช่น้ำ นำไปตำในครกมือให้นุ่ม ฝังแดดให้แห้งสนิท จากนั้นตัดหนังให้ใหญ่กว่าหน้ากลองประมาณสองนิ้ว จึงให้ตั้งใช้เชือกมัดยึดไว้กับตอนส่วนกลางของกลอง กลองยาวที่นิยมกันโดยทั่วไปนั้นหนึ่งชุดประกอบด้วยกลองยาวห้าใบ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของกลองไม่เท่ากัน ตั้งแต่ 8 - 12 นิ้ว การทำกลองยาวเป็นงานฝีมือ ที่ต้องใช้ความพยายามและอดสาหัสเป็นอย่างมาก จึงจะได้กลองที่มีความสวยงามและมีเสียงที่ดังไพเราะน่าฟัง

3. คุณค่าและประโยชน์ของกลองยาว

สงบศึก ธรรมวิหาร (2540, น.215) กล่าวว่าดนตรีไทยให้สารัตถประโยชน์มากมาย ทั้งในแง่สุนทรียรส แห่งการเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การสะท้อนถึงความเป็นไทย ความเป็นคนไทย อารมณ์อันประณีตและความละเอียดอ่อนของบรรพบุรุษของเรา นอกจากนี้ ยังแสดงถึงวิวัฒนาการด้านจิตวิญญาณของคนไทยที่ลึกซึ้งมาโดยลำดับ

คุณค่าอันมหาศาลของดนตรีไทยที่ไม่มีในดนตรีประเภทอื่น คือ เมื่อผู้ฟังและผู้เล่นเกิดความแจ่มแจ้ง เข้าใจและซึมซาบในอิทัปปัจจยตา ซึ่งสอดแทรกในดนตรีไทยนี้แล้วจะเกิดความเคยชินในชีวิตที่จะนำอิทัปปัจจยตา ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ เกิดความวางใจขึ้นมาถึง “ความที่เมื่อสิ่งนั้น ๆ เป็นปัจจัยสิ่งนี้ ๆ จึงเกิดขึ้น ” คือ เห็นประจักษ์ชัดว่าทุกสิ่งในโลกเป็นปรากฏการณ์ของเหตุปัจจัยที่ประกอบกันขึ้น รู้ว่าทุกอย่างมันมีเหตุมีปัจจัย มีกฎเกณฑ์ของมันเอง การกระทำ การเป็นอยู่ การเป็นไปในตัวเรา มันมีเหตุปัจจัย มีกฎเกณฑ์ของมันเองที่จะเป็นไปอย่างนั้น เมื่อเข้าถึงความเป็นเองอย่างนั้นแล้ว จะเห็นชีวิตและโลกเป็นลีลาของเหตุปัจจัยเท่านั้น ปราศจากตัวตนของอหังการ เพราะมันได้แทรกตัวเข้าไปในกระแสธรรมชาติ –ธรรมชาติ- ธรรมดา จนหมด “ ตัว ” มีกระแสธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวและดังนั้นความทุกข์ ความกังวลในชีวิตก็จะไม่ปรากฏขึ้นมาอีกต่อไป

ลักษณะของดนตรีไทยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เป็นการพักผ่อน (Relax) อยู่ในตัวจึงไม่ต้องมีความหมาย... คล้ายกับดนตรีสำหรับนั่งสมาธิของพระภิกษุเช่นในญี่ปุ่นไม่มีความหมายอะไร ชับซ้อนชนิดที่ต้อง “ ปีนบันไดฟัง ” และก็ไม่หยาบคายจนผู้ฟังต้องเหน็ดเหนื่อย (ยกเว้นเพลงไทย รุ่นหลัง ๆ ที่นำมาใส่ความหมายกันเอง) และดนตรีไทยที่ไม่สร้างมโนภาพอะไรให้เกิดขึ้นในใจผู้เล่นหรือผู้ฟัง (เว้นแต่คนไทยบางคนพยายามจะสร้างมโนภาพในดนตรีไทยตามแบบฝรั่งให้ได้เสียจริง ๆ ก็ช่างเถิด) ซึ่งตรงนี้จะเป็ทางแยกที่สำคัญ เพราะดนตรีฝรั่งนั้นแม้ว่าช่วยให้ผู้ฟังละจากอารมณ์ (อันไม่ดี) หนึ่งแล้ว ก็ชักนำไปสร้างมโนภาพอันใหม่ขึ้นและในการสร้างมโนภาพใหม่นั้น

ก็จะต้องจ่ายความรู้ (วิญญาณ) อยู่ต่อไปอีกไม่ว่าจะแผ่วเบาสักเท่าใดก็ตาม จึงคงทำให้ผู้เล่น ผู้ฟัง ยังคงเหน็ดเหนื่อยอยู่เท่าเดิมเพียงแต่คลี่คลาย เปลี่ยนอารมณ์ไปจากอารมณ์เดิมเสียเท่านั้นเอง

สงบศึก ธรรมวิหาร (2540, น.215) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีและบทเพลงว่า “ เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อความบันเทิงใจหรือผ่อนคลายอารมณ์ในขณะที่ทำงาน บทเพลงจะสะท้อนให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ในชีวิต มนุษย์และสอดแทรกจริยธรรมด้วย ”

สมโภชน์ รอดบุญ (2518, น.15). กล่าวว่า เนื่องจากดนตรี ช่วยให้จิตใจคลายความเครียดลง ไปมาก ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนยาที่จะช่วยให้คนป่วยที่มีอาการทางจิตดีขึ้น นักจิตวิทยามีชื่อหลายคน ได้พยายามศึกษาและค้นพบว่าดนตรีช่วยรักษาคนไข้ที่มีอาการทางจิตได้ ปัจจุบันนี้มีการนำเอา เพลง มาบำบัดโรคจิตได้ (Psychotherapy)

กลองยาวก็เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง ที่ช่วยสร้างความสนุกสนานสร้างความบันเทิงให้กับผู้เล่นและผู้ฟัง ทำให้เกิดความสุขสนุกรื่น รื่น ผ่อนคลายความเครียดและยังเป็นเครื่องดนตรีที่สะท้อนถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีมาเนิ่นนานในสยามประเทศ ตลอดจนการตีกลองยาวยังเป็นเครื่องดนตรีที่ช่วยให้ผู้เล่นได้ใช้กำลังกายและกำลังสมอง

ในส่วนของกำลังกาย ก็คือ การใช้กำลังข้อมือในการตี เพื่อบังคับให้เกิดเสียงต่างๆ ตามที่ต้องการและถ้าเป็นการตีในขบวนแท่งก็ต้องใช้กำลังในการเดินด้วย ในส่วนของกำลังสมองนั้น คือ ระหว่างการตีจะต้องคิดจังหวะในการตี ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายสนุกสนานหรือต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ รวมไปถึงจะต้องนึกคิดว่าถ้าร้องเพลงขึ้นมา เพลงหนึ่งเพลงนั้นจะต้องมีจังหวะทำนองให้เข้ากับจังหวะกลองยาวที่ดีที่สุดด้วย

กล่าวโดยสรุป คือ กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ที่มีมาช้านานและเป็นเครื่องดนตรีที่ช่วยทำให้มนุษย์มีความสุขสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด ตลอดจนเป็นการออกกำลังกายที่ได้พัฒนาความคิดความสามารถและทำทนายผู้เล่นอยู่ตลอดเวลา จึงถือได้ว่ากลองยาวนั้นเป็นเครื่องดนตรีที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

4. โอกาสที่ใช้กลองยาวเล่นในการแสดงงานต่างๆ

4.1 ลักษณะการแสดง

ก่อนเล่นจะมีการทำพิธีไหว้ครู มีดอกไม้ ธูป เทียน เหล้าขาว บุหรี่และเงินกำนลค่า ยกครู 12 บาท เมื่อไหว้ครูแล้วจะโห่ขึ้น 3 ลา แล้วเริ่มแสดง โดยนักดนตรีประกอบเริ่มบรรเลงผู้รำรำ ก็จะเดินและรำรำไปตามจังหวะกลอง มีท่ารำรำที่หลากหลาย ในท่ารำที่หวาดเสียวและตื่นเต้นมากที่สุดก็เห็นจะเป็นท่ารำที่มีการต่อกลองขึ้นไป 3 ใบ ให้ผู้แสดงคนหนึ่งขึ้นไปยืนบนกลองใบที่ 3 แล้วควงกลอง คาบกลอง ตีกลอง ซึ่งผู้แสดงต้องใช้ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ผู้ตีกลองยาวบางคณะก็ตีหกหัวกัน แลบลิ้นปลิ้นตา กลอกหน้ายักษ์ก็ว่า ยักคอกไปพลางและถ้าผู้ตีคนใดตีได้จนถึงกับ

ถองหน้ากลองด้วยศอก โขกด้วยคาง กระทุ้งด้วยเข่า โหม่งด้วยเข่า โหม่งด้วยหัว เล่นเอาผู้ตีคลุกฝุ่น คลุกดินขมุกขมอมไปทั้งตัวสุดแต่จะให้เสียงกลองยาวดังขึ้น ได้เป็นสนุกมากและนิยมกันว่าผู้ตีกลองยาวเก่งมากผู้เล่นก็ภูมิใจ

นอกจากนั้นก็มีการแข่งตัวต่าง ๆ สุดแต่สมัครใจ คนดูคนใดรู้สึกสนุกจะเข้าไปร่วมรำด้วยก็ได้เพราะเป็นการเล่นอย่างชาวบ้านใครจะสมัครเข้าร่วมเล่นร่วมรำด้วยก็ได้บางคนก็แต่งตัวพิสดาร ผัดหน้าทาตัวด้วยแป้งด้วยขมิ้นดินหม้อ หน้าตาเนื้อตัวต่าง สุดแต่จะให้คนดูรู้สึกทึ่งและขบขัน ออกมารำเข้ากับจังหวะที่บ้อง แต่ที่แต่งตัวงาม ๆ เล่นและรำกันเรียบ ๆ น่าดูก็มี เช่น ที่ปรับปรุงขึ้นเล่นโดยศิลปินของกรมศิลปากรและมีผู้นำแบบอย่างไปเล่นแพร่หลายอยู่ในสมัยนี้

เพราะฉะนั้นการเล่นย่อมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่แสดงออกมา จะเป็นวัฒนธรรมอยู่ในระดับใดก็แล้วแต่สถานที่และโอกาสเหมาะสมกับถิ่นท้องถิ่นนั้น ซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับอีกท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ ถ้าปรับให้มีลักษณะเหมือนกันตลอดทุกท้องถิ่นก็ไม่เป็นความเจริญในทางวัฒนธรรมความเจริญของวัฒนธรรมอยู่ที่ต่างกันแต่ว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในส่วนรวมและรู้จักคิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของแต่ละท้องถิ่นตามกาลสมัย แต่ไม่ทำลายลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละถิ่นให้สูญไป เปรียบเหมือนเป็นคนไทยด้วยกัน

4.2 โอกาสที่แสดง

ประเพณีเล่น“เถิดเทิง”หรือ “เท็งบ้องกลองยาว” ในเมืองไทยนั้นมักนิยมเล่นกันในงานตรุษ งานสงกรานต์หรือในงานแห่ ซึ่งต้องเดินเคลื่อนขบวน เช่น ในงานแห่นาค แห่พระ แห่กฐินและแห่ขันหมาก เป็นต้น เคลื่อนไปกับขบวน พอถึงที่ตรงไหนเห็นว่ามีลานกว้างหรือเป็นที่เหมาะก็หยุดตั้งวงเล่นรำกันเสียพักหนึ่ง แล้วก็เคลื่อนขบวนต่อไปใหม่แล้วก็มาหยุดตั้งวงเล่นและรำกันอีก

การเล่นเถิดเทิงของกรมศิลปากรปรับปรุงใหม่จะแต่งตัวแบบไทย ๆ แต่ยังเป็นประเพณีดั้งเดิม คือยังใช้โพงหัวด้วยผ้าแพรบาง ๆ ตามแบบพม่าอยู่ นอกจากนี้ ก็เพิ่มผู้รำฝ่ายหญิง แต่งตัวงดงามแบบหญิงไทย กำหนดแบบแผนลีลาท่ารำ โดยกำหนดให้มีกลองรำ กลองยี่น เป็นต้น

การเล่นเถิดเทิงแบบนี้มีมาตรฐานตายตัว ผู้เล่นทั้งหมดต้องได้รับการฝึกฝนมาก่อนถึงจะแสดงได้เป็นระเบียบและน่าดู คนดูจะได้เห็นความงามและได้รับความสนุกสนานแม้จะไม่ได้ร่วมวงเล่นด้วยก็ตาม

4.3 การแต่งกาย

ในสมัยปัจจุบันกรมศิลปากรได้ปรับปรุงการแต่งกายและกำหนดไว้เป็นแบบฉบับ คือ

1. ชาย นุ่งกางเกงขายาวครึ่งแข้ง สวมเสื้อคอกลม แขนสั้น เนื้อสอก มีผ้าโพงศีรษะและผ้าคาดเอว

2. หญิง นุ่งผ้าชั้นมีเชิงยาวกรอมเท้า สวมเสื้อแขนกระบอกคอปิด ผ่าอกหน้า ห่มสไบทับเสื้อ สวมสร้อยตัวคาดเข็มขัดทับนอกเสื้อ สร้อยคอและต่างหู ปล้อยผมทัดดอกไม้ด้านซ้าย

4.4 เครื่องดนตรีที่ใช้

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นก็มีกลองยาว (เล่นกันหลาย ๆ ลูกก็ได้) เครื่องประกอบจังหวะมี ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง มีประมาณ 4 คน คนตีกลองยืน 2 คน คนตีกลองรำ 2 คนและหญิงที่รำล่ออีก 2 คน

4.5 สถานที่แสดง

แสดงในบริเวณพื้นลานกว้าง ๆ บนเวที หรือตามแต่สภาพของสถานที่ที่ใช้จัดการแสดง

4.6 จำนวนผู้แสดง

จำนวนผู้แสดงที่นิยมส่วนใหญ่จะมีเป็นชุดราว 10 คนเป็นอย่างน้อย มีผู้บรรเลงดนตรี 4 คน คนตีกลองยืน 2 คน คนตีกลองรำ 2 คนและหญิงที่รำล่ออีก 2 คนในจำนวนผู้แสดงนั้นจะมีมากหรือน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับ โอกาส สถานที่และความเหมาะสมในแต่ละงานด้วย เวลาแสดงพวกดีเครื่องประกอบจังหวะทำหน้าที่ร้องประกอบเร้าอารมณ์ให้สนุกสนานไปในขณะดีด้วย

กล่าวโดยสรุป คือ กลองยาวจะใช้บรรเลงกันเฉพาะในงานมงคลเท่านั้น เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่ให้ความสนุกสนานรื่นเริง ในส่วนรูปแบบของการเล่น การร้องหรือการรำนั้นไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว ล้วนขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่น ผู้แสดงว่ามีความสามารถในการคิดและพลิกแพลงรูปแบบการแสดงอย่างไร ที่ทำให้น่าสนใจและเกิดความประทับใจต่อผู้ชมผู้ฟัง

5. ท่วงทำนองและจังหวะการตีกลองยาว

จังหวะที่ใช้ตีกลองยาวนั้น มีมากมายหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ความสามารถและความชำนาญของนักดนตรีเอง แต่โดยพื้นฐานของการเรียนและฝึกหัดเบื้องต้นนั้นจะมีอยู่ ไม่มากเท่าไรนัก ซึ่งผู้วิจัยพอสรุปและรวบรวมไว้ในหลักสูตรต่อไป

ประวัติโรงเรียนพรตพิทยพยัต

ประวัติโรงเรียนพรตพิทยพยัต

ที่ดินจำนวน 1,041 ไร่ ซึ่งเป็นที่ตั้งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาลัยช่างศิลป์และโรงเรียนพรตพิทยพยัต ปัจจุบันนี้เดิมเป็นกรรมสิทธิ์ของท่านคุณหญิงเลี่ยมบุญนาถ ได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้สร้างสถาบันทางการศึกษาขึ้นในท้องที่นี้

ท่านเลี่ยม เป็นธิดาของเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมุหกลาโหมในสมัยต้นรัชกาลที่ 5 คนทั่วไปจึงนิยมเรียกท่านว่าเจ้าคุณทหารหรือ เจ้าคุณกลาโหม เจ้าคุณทหารเป็นบุตรคนโต ของสมเด็จพระยามหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ท่านเจ้าคุณทหารได้เป็นผู้อำนวยการชุดคลองประเวศบุรีรมย์ เชื่อมระหว่างพระโขนงกับทะเลสาบและได้จับจองที่ดินในเขตลาดกระบังไว้ โดยมีเจตจำนงที่จะสร้างโรงเรียนให้ประชาชนในแถบนี้ได้ศึกษาเล่าเรียนแต่ท่านถึงแก่กรรมก่อน ท่านเลี่ยมจึงได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินนี้ทั้งหมด

ท่านเลี่ยมได้สมรสกับจอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ไม่มีบุตรธิดาด้วยกัน ต่อมาได้สมรสกับหลวงพรตพิทยพยัต (พรต เดชา) ไม่มีบุตรธิดาเช่นเดียวกัน ท่านเลี่ยมจึงได้เจริญรอยตามเจตนารมณ์เดิมของท่านเจ้าคุณทหาร คือ ต้องการให้สร้างโรงเรียนขึ้นในท้องที่นี้ ท่านได้สร้างบ้านพักไว้ 1 หลัง (บ้านพักครูริมคลองประเวศฯ) ในปี 2492 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งโรงเรียน มัชฌมขึ้นในท้องที่ลาดกระบัง ได้ใช้บ้านพักของท่านเลี่ยมเป็นโรงเรียนชั่วคราวและตั้งชื่อว่า “โรงเรียนพรตพิทยพยัต” เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่สามีท่านได้เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2492

ในปี พ.ศ. 2500 ท่านเลี่ยมได้มอบที่ดินให้กระทรวงศึกษาธิการและได้ทำการแบ่งให้โรงเรียนพรตพิทยพยัตจำนวน 200 ไร่ นอกนั้นให้ใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างสถาบันการศึกษาชั้นสูงซึ่งได้ก่อสร้างเป็น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดังปรากฏอยู่ทุกวันนี้ ต่อมาโรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้แบ่งที่ดินจำนวน 63 ไร่ ให้แก่ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้ก่อสร้างเสร็จและย้ายนักเรียนมาเรียนแล้ว โรงเรียนพรตพิทยพยัตจึงเหลือที่ดินเพียง 137 ไร่

ปัจจุบันนี้โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้ทำการเปิดสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 69 ห้องเรียนและมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,000 คน ครู 125 คน นักการ 18 คน ถือว่ายังขาดแคลนบุคลากร ทางกระทรวงศึกษาธิการกำลังเชิญครูมาช่วยสอน ท่านผู้บริหารทุกท่านได้ร่วมพัฒนาโรงเรียนจนเจริญขึ้นมาและจะต้องพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อทำ “พรตฯ ให้เป็นเพชร” ให้ได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น(Local Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2540, น.11) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าความรู้ความสามารถ ความคิด ความเชื่อ ความชัดเจนที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัวและดำรงชีพอยู่ในระบบนิเวศน์หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมา

นิคม มุสิกคามะ (2542, น.161) ให้ความหมายของภูมิปัญญาไทยว่าหมายถึง องค์ความรู้ทั้งหลายที่มีการสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาของคนไทย โดยการคิดค้นปรับเปลี่ยน ผสมผสานกับความรู้ใหม่และพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

รุ่ง แก้วแดง (2541, น.204) ได้ระบุความหมายของภูมิปัญญาไทยว่า หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านมา กระบวนการ เลือกรองร เรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้ปัญหา พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น หมายถึง มวลประสบการณ์แห่งองค์ความรู้ ความคิด ทั้งหลาย ที่มีการสั่งสมและได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของคนไทย โดยกระบวนการคิดปรับเปลี่ยน หรือผสมผสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่และได้พัฒนาให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานาน ถ้าถูกละเลย ถูกทำลายก็จะสูญหายทำให้คนในท้องถิ่นขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

นันทสาร สีสลับ (2545, น.25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ดังนี้

1. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น
2. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
3. สามารถปรับประยุกต์หลักธรรม คำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม
4. สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและวัฒนธรรมชาติให้ยั่งยืน
5. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย

รุ่ง แก้วแดง (2541, น.205) ได้สรุปความสำคัญของภูมิปัญญาไทยว่า ภูมิปัญญาไทย ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพบุรุษดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินอย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน

เทพฤทธิ์ จิตรจักร (2548, น.21) กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ

1. ทำให้เกิดความสงบสุข ทั้งในชุมชน หมู่บ้านหรือในส่วนตัวของชาวบ้าน ทำให้คนในชุมชนพึ่งตนเองได้
2. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างมนุษย์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ได้อย่างยั่งยืน
3. ทำให้คนในท้องถิ่นรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญ ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ส่งผลให้คนในชาติ มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองทำให้บรรพบุรุษดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินอย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, น.1) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความเชื่อและพฤติกรรม
2. แสดงถึงความสัมพันธ์คนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อมและคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ
3. เป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต
4. เป็นเรื่องราวของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคลและชุมชน
5. เป็นแกนหลักหรือกระบวนทัศน์ในการมองชีวิต
6. มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุล ในการพัฒนาการทางสังคม
7. มีลักษณะเฉพาะ หรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

นันทสาร สีสลับ (2545, น.25) สามารถแบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 10 สาขา ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาคาดการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต การรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นขบวนการในชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม

3. สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพอนามัยได้

4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์พัฒนาและใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริหารกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดการสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

8. สาขาการจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินการด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรทางการศึกษา ตลอดจนทั้งองค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการศึกษาตลอดทั้งการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น กรณีการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญเพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ที่ดี หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

9. สาขาภาษาและวรรณกรรม ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม

กรมวิชาการ (2540, น.85) ได้แบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับคติ ความเชื่อและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา

กลุ่มที่ 2 เป็นเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

กลุ่มที่ 3 เป็นเรื่องของการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 4 เป็นเรื่องของแนวความคิด หลักการปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาไทย เป็นเรื่องราวของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดและการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล โดยนำหลักการปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในชุมชน

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีวิธีการ

ศิริพงษ์ นวลแก้ว (2540, น.73) ได้เสนอแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาไว้หลายแนว ดังนี้

1. ควรคัดเลือกเนื้อหากิจกรรมหรือ เนื้อหาสาระของภูมิปัญญาชาวบ้านที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร

2. ควรเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือ เจ้าของภูมิปัญญาต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. นักเรียน ครู เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาชาวบ้านและกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน

รุ่ง แก้วแดง (2541, น.230) ได้กล่าวถึงแนวทางการนำภูมิปัญญาไทยกลับสู่ระบบการศึกษาว่าภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญสำหรับคนไทย จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนานำไปใช้และถ่ายทอดกันต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, น.35) ได้สรุปแนวคิดในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปพัฒนาหลักสูตร ไว้ 2 แนวทาง ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นผู้นำกิจกรรม หรือเนื้อหาสาระที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นในโรงเรียน ให้เด็กได้เรียนรู้ โดยคัดเลือกเนื้อหา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. โรงเรียนเชิญเจ้าของภูมิปัญญา ได้แก่ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรคัดเลือกกิจกรรมหรือเนื้อหาสาระของภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียนโดยปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

ข้อดีในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อุดม หล้าปาวงค์และคณะ (2545, น.86) ได้สรุปผลการประชุมสัมมนา เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร ว่าจุดเน้นที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ทำให้เด็กเก่ง มีความสุข สามารถนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ สามารถสร้างสรรค์สิ่งดีๆ

ในชีวิตและเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างมีความสุขโดยเสนอแนะยุทธวิธีที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสำคัญ คือ

1.1 สะดวกเพราะเป็นคนในพื้นที่หรือในท้องถิ่น มีความหลากหลายเด็กจะเกิดความรู้สึกว่าครอบครัว ชุมชนของตนมีคุณค่าและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

1.2 มวลปัญหาที่สะสมไว้ ไม่ต้องลองผิด ลองถูกใหม่ เพราะได้ผ่านกระบวนการเหล่านี้มาแล้ว

1.3 การเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นหลักสูตรคือ ชีวิต ชุมชน คือห้องเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการแสวงหาความรู้ เกิดความภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน มีความสุขเมื่อได้ออกไปเรียนรู้จากชุมชน เกิดการใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้สิ่งที่ยุ่งยากได้ด้วยตนเอง

2. มีการทบทวนตลอดกระบวนการ ตั้งแต่หนังสือเรียนจนถึงการประเมินผล

3. ต้องสร้างกระแสเรื่องนี้ให้เกิดขึ้น อาจต้องนำไปเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น นำเนื้อหาสาระเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นใส่ในคอมพิวเตอร์ หรืออาจใช้ระบบ Network ในการสร้างเครือข่ายความรู้ เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. มีการเผยแพร่ แล้วมีผู้มาร่วมวิเคราะห์แนวทางในการสืบทอดต่อไป

5. การสนับสนุนทางวิชาการ เช่น สอนคณิตศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ ทำให้เด็กดี เก่ง มีความสุข สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ สามารถสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ในชีวิตและเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างมีความสุข เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีการใฝ่รู้สามารถเรียนรู้สิ่งที่ยุ่งยากได้ด้วยตนเอง

นโยบายภูมิปัญญาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, น.7) ได้ระบุนโยบายของภูมิปัญญาไทยไว้ ดังนี้

1. การส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อนำสาระกระบวนการเรียนรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทยเข้าสู่การศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบวน การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษา ด้านภูมิปัญญาไทย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เอกชน และภาครัฐ

2. ส่งเสริมการสำรวจและวิจัยเรื่องภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ประมวลข้อมูลภูมิปัญญาไทย ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ พัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทยให้เป็นระบบ พัฒนารูปแบบการนำเสนอหา วิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยมาใช้ในระบบการศึกษา

3. การยกย่องครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา เพื่อให้ครูภูมิปัญญาไทย สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. การบริหารและการจัดการในการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่การจัดการศึกษา เพื่อให้มีกลไกในการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบการศึกษา

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การนำนโยบายภูมิปัญญาไทยมาใช้ในในการจัดกิจกรรมการศึกษา คือ การนำสาระกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิปัญญาไทยเข้าสู่การศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบวน การศึกษาตามอัธยาศัย โดยยกย่องครูภูมิปัญญาไทยสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษา ตลอดจนการบริหารและการจัดการในการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รัตนะ บัวสนธิ์ (2535, น.ค) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ได้หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนบ้านหนองน้ำคำ ตำบลป่าตาล อำเภอโคกกลอย ในจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนาโดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของชุมชน ประวัติชุมชนประเพณีวัฒนธรรมแบบแผนวิถีชีวิตของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน ชุมชน วัดและโรงเรียน นำมาประมวลสรุปและพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนบ้านหนองน้ำคำและการวัดผลประเมินผลหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จเป็นหลักสูตรที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

ปิยะพันธ์ แสนทวีสุขและคณะ (2547, น.ช) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน เรื่อง การขับร้องเพลงพื้นบ้านอีสาน ชั้นมัธยมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน เรื่อง การขับร้องเพลงพื้นบ้านอีสาน ชั้นมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานและเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยแผนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน เรื่อง การขับร้องเพลงพื้นบ้านอีสาน ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 สรุปผลการวิจัยพบว่า การประเมินหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่า

หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ผลการประเมินแผนการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลการวัดผลภาคปฏิบัติคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 86.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ ผลการวัดโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีพื้นบ้านอีสาน เรื่อง การขับร้องเพลงพื้นบ้านอีสาน ผู้เรียนทำคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.60 คิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจในกลุ่มที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นสิ่งยืนยันได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีระบบ จะทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและหลักสูตรที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์

เสาวลักษณ์ รอดผล (2549, น.ง) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิม อยู่ในระดับมากที่สุด

ประดับ อุ่นภักดิ์ (2550, น.ค) ทำการวิจัย เพื่อพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง การปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ 84.78 และ 83.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80 / 80 สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ มีผลการเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สำเร็จ วงศ์พลาย (2552, น.ข) ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชามวยไทย 1 เรื่อง มวยไทยไชยา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร ภาคนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรท้องถิ่นรายวิชามวยไทย 1 เรื่องมวยไทยไชยามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) ความ

พึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชามวยไทย 1 เรื่องมวยไทยไชยา อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

วิเวียน (Vivian, 1996, p.2118 – A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและรูปแบบการคิดเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรดูแลสุขภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังกล่าว ช่วยให้การเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลสุขภาพ แต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ยังให้ผลสัมฤทธิ์ที่คงเดิมเมื่อนำไปใช้กับท้องถิ่นในลักษณะเดียวกันการนำไปทดลองสอน

คันชา (Cuncha, 1997, p.2884-A) ได้ทำการศึกษาระบวนการพัฒนาหลักสูตรโภชนาการศึกษามีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยให้บุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร พบว่าการให้ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายกระบวนการและการวางแผน ทำให้สามารถส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของประชาชน สามารถพัฒนาแนวทางสู่ความสำเร็จและทำให้ประชาชนมีความเสียสละมอบเครื่องมือที่ส่งเสริมหลักสูตรพร้อมทั้งทำให้ประชาชนและผู้มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสามารถออกแบบหลักสูตรร่วมกันได้

ชาบอท (Chabot, 1998, p.596) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูประถมต่องานด้านหลักสูตรโดยใช้กรอบทฤษฎีของ กูดแลคและบัสลิส การศึกษาครั้งนี้ทำให้มลรัฐคอนเนคติกัน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากครู ที่มีความสามารถในการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66 ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในหลายสาขาในรอบ 4 ปี ที่ผ่านมา รวมทั้งไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างครูในเมืองกับในชนบท

โทนี่ (Turini M. Steven, 2007) ได้จัดทำกรพัฒนาหลักสูตรดนตรีสดริง สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสามารถแตกต่างกันด้านดนตรี เพื่อเข้าเรียนหลักสูตรดนตรีสดริง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษากำลังศึกษาปริญญาตรี ด้านดนตรี 19 คน ,นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร 2 ปี และผู้วิจัยเอง ของ Bowling Green State University หลักสูตรนี้ได้รับการทดสอบโดยผู้วิจัย โดยใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้น ทั้งนี้มีจุดประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อสังเกตผลของแผนการสอน ตามโครงสร้างและผลการเรียน 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนของครู 2 คน 3. เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ จากการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่าครูคนที่ 1 ได้แก้ปัญหาเรื่องโทนเสียงและการออกเสียงสูง ต่ำ บ่อยๆ และซ้ำๆ ขณะที่ครูคนที่ 2 ได้แก้ปัญหา เรื่อง ตำแหน่งของนิ้วมือและ เรื่อง เครื่องดนตรี บ่อยๆ และซ้ำๆ เช่นกัน ผลปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มที่ 1 มีความสำเร็จ ร้อยละ 87.18 ส่วนนักศึกษากลุ่มที่ 2 มีความสำเร็จร้อยละ 80.65และพบว่านักศึกษาจะประสบความสำเร็จมากเมื่อครูเตรียมพร้อมและมีคำสั่งที่รัดกุม ชัดเจน อีกทั้งฝึกทักษะให้มากๆ และหลากหลาย

โลเตอ์ (Lowther Gail Elizabeth, 2010) ได้ศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรดนตรีชาติอเมริกันและดนตรีชาติอังกฤษ ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติศาสตร์ด้านการศึกษาและศิลปะ ของอเมริกันและอังกฤษ ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 และในที่สุดจึงมีการพัฒนาหลักสูตรดนตรีอเมริกันและดนตรีอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยได้เปรียบเทียบหลักสูตรดนตรีอเมริกันและอังกฤษ โดยมีเป้าหมายวัดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรดนตรีอเมริกันและหลักสูตรดนตรีอังกฤษ จะเน้นให้ความรู้ ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาเหมือนกัน อย่างไรก็ตามดนตรีทั้งสองต่างก็พัฒนาขีดความสามารถด้านทักษะสูงขึ้น หลักสูตรดนตรีจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจและชำนาญด้านดนตรีมากขึ้น ความแตกต่างระหว่างดนตรีทั้งสอง คือ ผู้ให้การศึกษาต้องให้โอกาสและสร้างสรรค์และใช้ระบบในการสอนที่ประยุกต์และง่ายขึ้น อันจะทำให้ให้นักเรียนพัฒนาขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีหลักสูตรที่ตอบสนองชีวิตจริงและนำไปใช้ได้จริงสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง รู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองและปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และหวงแหนต่อวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนอย่างมีคุณค่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อศึกษาทักษะการตีกลองยาวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย ที่เกิดจากการเรียนตามหลักสูตรที่ได้พัฒนา โดยผู้วิจัยมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการศึกษา
2. ศึกษาสภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการของชุมชนและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
3. ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

1. การสร้างโครงร่างหลักสูตร
 - 1.1 กำหนดหลักการของหลักสูตร
 - 1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 - 1.3 กำหนดเนื้อหาและเวลาเรียน
 - 1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.5 กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้
 - 1.6 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
2. การประเมินโครงร่างหลักสูตร
 - 2.1 จุดประสงค์ของการประเมิน
 - 2.2 ผู้ประเมิน โครงร่างหลักสูตร
 - 2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 - 2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ระยะเวลาและเนื้อหาสาระที่ใช้
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
 - 2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการติกลงยาว 12 จังหวะและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
3. การดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

1. ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร
2. ปรับปรุงหลักสูตรหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้ เพื่อให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีลักษณะสมบูรณ์

การดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตี กลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ นโยบายการจัดการศึกษา
2. ศึกษาสภาพทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการของชุมชน
3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา

โดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษา ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) หลักสูตร

แผนการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพรตพิทยพยัต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ศึกษาสภาพทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อยและความต้องการของชุมชน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อยและความต้องการของชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จำนวนนักเรียนจำนวน 30 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ครูในโรงเรียน ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้เป็นแบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ฉบับ เพื่อศึกษาความเป็นมาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จากผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ครูในโรงเรียนและนักเรียน แนวทางการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการ

ตอนที่ 2 สาระเกี่ยวกับทักษะการตีกลองยาวที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อเสนอนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านและแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง โดยการสำรวจและการสัมภาษณ์ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 20 วัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการและสาระการเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรม

ชุมชนคนไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุป และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ส่วนที่ 3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับองค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรท้องถิ่น

โดยศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร ปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางและประกอบการร่างหลักสูตรและออกแบบหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการติกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้แหล่งแนวทางเรียนรู้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาและเวลาแนวทาง การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล จากขั้นตอนที่1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	1.เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาของชาติ	ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาของชาติ	1.แผนการศึกษาแห่งชาติ 2.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	นโยบายการจัดการศึกษาแห่งชาติที่ เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
2.เพื่อวิเคราะห์ หลักสูตรแกน กลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551และ หลักสูตรสถาน ศึกษากลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ	วิเคราะห์ หลักสูตร	วิเคราะห์ หลักสูตร	1.เอกสารหลัก สูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้น ฐาน พ.ศ.2551 2.หลักสูตรสถาน ศึกษากลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ	ข้อมูลจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ
3.เพื่อศึกษาสภาพ สภาพทั่วไปด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความ ต้องการของชุม ชนต่อการพัฒนา หลักสูตร	สัมภาษณ์	สัมภาษณ์	1.ผู้นำชุมชน 2.ภูมิปัญญา ท้องถิ่น 3.วิทยากร ท้องถิ่น	สภาพทั่วไปด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จุดเด่น จุดด้อย ของชุมชน
4.เพื่อศึกษาแนว คิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับองค์ ประกอบและรูปแบบของ หลักสูตรท้องถิ่น	การสอบถาม การศึกษาเอกสาร	การสอบถาม การศึกษาเอกสาร	เอกสารทางวิชา การศึกษาและ เอกสารงานวิจัย	แนวคิดและ ทฤษฎีต่างๆ ที่ นำมาใช้พัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น ดนตรีพื้น บ้าน เรื่องทักษะการ ตี กลองยาวสำหรับ นักเรียนกิจกรรม ชุมนุม ดนตรีไทย โรงเรียนพรต พิทยพยัต

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานจากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ซึ่งการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสร้างโครงสร้างหลักสูตร ส่วนที่ 2 การประเมินโครงสร้างหลักสูตรและส่วนที่ 3 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร งานในแต่ละส่วนดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างโครงสร้างหลักสูตรแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหลักการของหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีที่บ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต โดยการนำข้อมูลพื้นฐานขั้นที่ 1 ทั้งจากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความต้องการของชุมชน นักเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถาม นำมาพิจารณากำหนด หลักการของหลักสูตรว่ามีลักษณะและจุดเน้นของหลักสูตรอย่างไร มุ่งเน้นการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายใดและมีวิธีการใดใช้หลักสูตรอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยดูจากสภาพปัญหาและความจำเป็นที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่จะช่วยสนองความต้องการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและของท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ขึ้นและเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีที่บ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรท้องถิ่นและให้คนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญตลอดจนอนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. กำหนดเนื้อหาสาระและกำหนดเวลาเรียนเป็นการนำข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมได้มาพิจารณากำหนดเป็นเนื้อหาสาระและเวลาเรียน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและความต้องการของท้องถิ่น

4. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการกลุ่ม ทักษะการปฏิบัติและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด

5. กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ใช้สื่อที่มีในท้องถิ่น บุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่น การสังเกต การตรวจผลงานและทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 การประเมินโครงร่างหลักสูตร

ผู้วิจัยเสนอโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ซึ่งประเมินด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียน

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

2. ประเมินโครงร่างหลักสูตรผู้ทำหน้าที่ประเมินโครงร่างหลักสูตรประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดทำการประเมินทั้งความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วยแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินพร้อมโครงร่างหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความสอดคล้อง ดำเนินการประเมิน ดังนี้

5.1 การประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ในรูปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลคำตอบจากแบบสอบถามเป็นคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรตามที่กำหนดไว้

สำหรับเกณฑ์การแปลผลคำตอบจากแบบสอบถามเป็นคะแนน สามารถตั้งเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนน	3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

คำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมจากความเห็นผู้เชี่ยวชาญนำมาเทียบเกณฑ์ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2546, น.126) ดังนี้

คะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

5.2 การประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) คำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \sum R/N$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
	R	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน นำมาแปลงเป็นคะแนนได้ดังนี้

คะแนน + 1	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่สอดคล้อง
คะแนน 0	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจ
คะแนน - 1	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้อง

นำผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 ซึ่งถือว่าข้อสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำไปใช้ในการทดสอบได้

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยนำหลักสูตรที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้โดยดำเนินการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีที่บ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนพรตพิทยพยัต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพรตพิทยพยัต กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน
- 1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้น กระบวนการกลุ่ม การปฏิบัติ

จริง สอดแทรกคุณธรรมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 1.4 เน้นการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
- 1.5 กำหนดเกณฑ์ วิธีวัดและประเมินผล ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมด้าน

ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.6 จัดรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. สาระสำคัญ
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. ตัวชี้วัด
4. สาระการเรียนรู้
5. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. กิจกรรมเสนอแนะ
7. สื่อ / แหล่งเรียนรู้
8. การวัดผลประเมินผล

นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและปรับปรุงแก้ไขพร้อมทดลองใช้

2. แบบประเมินทักษะการตีกลองยาวและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพ ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินทักษะทางการเรียน
- 2.2 สร้างตารางวิเคราะห์ตัวชี้วัด
- 2.3 เขียนข้อความตามตารางตัวชี้วัด
- 2.4 นำแบบประเมินทักษะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest Posttest - Design) (นงลักษณ์ วิรัชชัย 2543, น.124) ดังนี้

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
R	O ₁	X	O ₂
เมื่อ	R	แทน กลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่ม	
	O ₁	แทน การทดสอบก่อนใช้หลักสูตรท้องถิ่น	
	X	แทน การจัดกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น	
	O ₂	แทน การทดสอบหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	

วิธีการดำเนินงานในการใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
2. ทำการทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาวและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน
3. ทำการสอน โดยใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้เวลา 4 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง
4. ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะทางการตีกลองยาวและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว ฉบับเดียวกับก่อนการใช้หลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ใช้แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ในหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต แล้วเก็บข้อมูลไว้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน มีการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ไว้ หลังแผน
3. ทดสอบหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผนแล้วทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมแล้วเก็บข้อมูลไว้
4. นำผลการทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ทั้งก่อนและหลังการทดลองเปรียบเทียบหาค่า t-test

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะของนักเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น
2. เปรียบเทียบทักษะการตีกลองยาวหลังใช้หลักสูตรท้องถิ่นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบที่ 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (t-test for dependent group)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

การประเมินผลหลักสูตร

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ ดังนี้

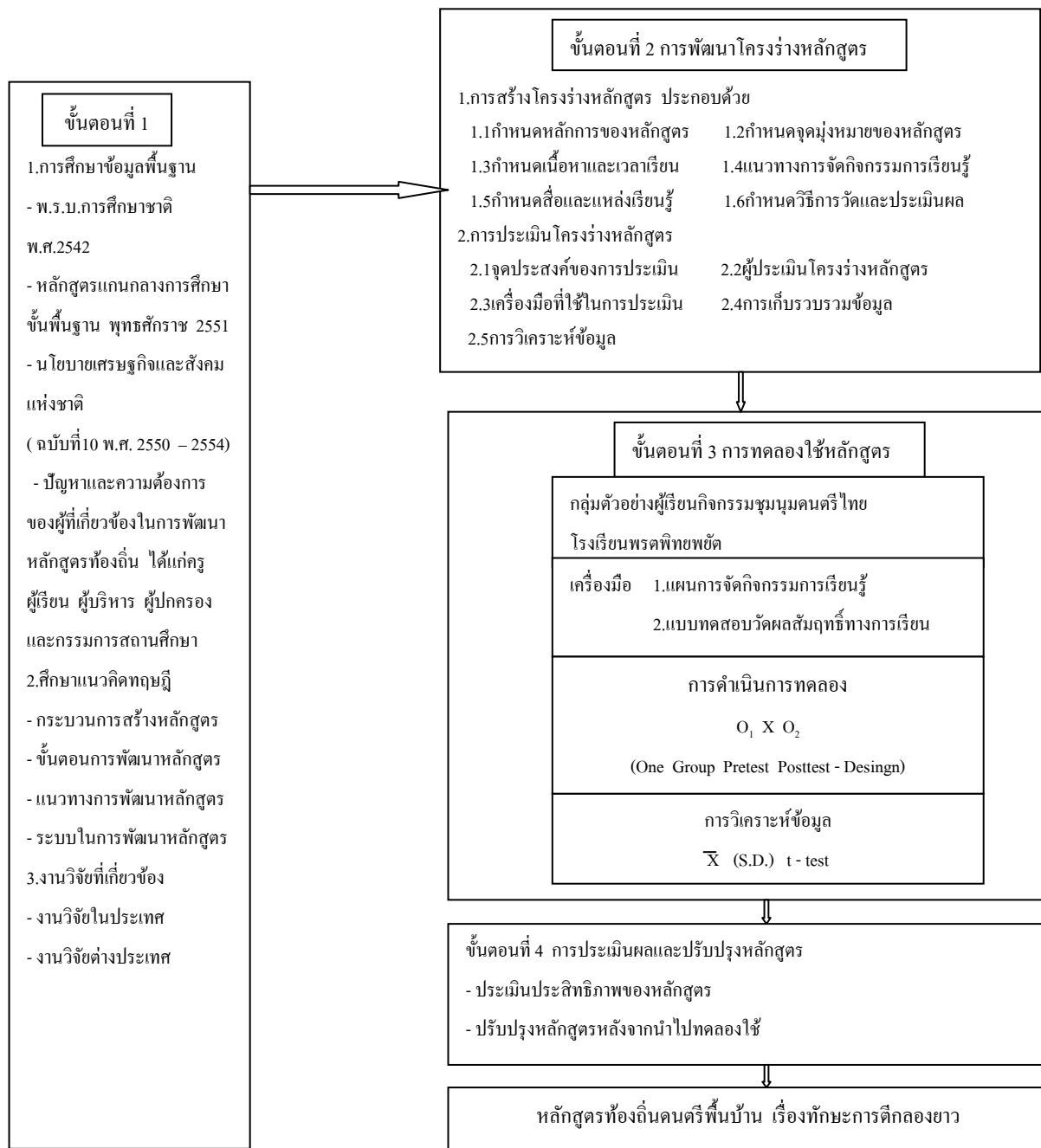
1. คะแนนเฉลี่ย เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

การปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้และได้ทำการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและข้อคิดเห็นของผู้เรียนมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียดต่างๆ ให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรสามารถแสดงเป็นแผนภูมิกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ได้ดังนี้

จากขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรสามารถแสดงเป็นแผนภูมิกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ได้ดังนี้

ภาพที่ 4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน(Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (t-distribution)
Sig	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น

1. ผลการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) ได้ระบุความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต ให้มีความเข้มแข็งมีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ เน้นให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, น.3-19)

2. ผลการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 มาตรา 7 ได้กำหนดไว้ให้มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้รักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ การกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, น.11) และมาตรา 27 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ โดยให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, น.26-27) ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ว่า ต้องปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม

3. ผลการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายไว้ในข้อ 5 ว่า มุ่งให้ผู้เรียน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2551, น.5)

4. ผลการวิเคราะห์ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพรตพิทยพยัต พบว่า ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนพรตพิทยพยัต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกชนและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กรมวิชาการ, 2551, น.132) ในด้านคุณภาพเมื่อผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาคและประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครองและสภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นไทย มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วม ศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้นปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท

สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาคและประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์และศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน (กรมวิชาการ, 2551, น.134-135)

5. ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สรุปได้เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ศึกษาขอบข่ายเนื้อหาสาระของหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล

5.3 การทดลองใช้หลักสูตร

5.4 การประเมินผลและปรับปรุงการใช้หลักสูตร

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีดังนี้

1. ผลสำรวจความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านเนื้อหา ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผลจากการสำรวจพบว่าผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

2. ผลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ผู้รู้ในท้องถิ่น และครูในโรงเรียน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเรื่องของท้องถิ่นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ช่วยให้นักเรียนนำทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีคุณค่ามาบริหารจัดการเรียนการสอน

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกคน มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.3 แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การทำกิจกรรมกลุ่ม การค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ และอินเทอร์เน็ต (Internet)

2.4 การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ยินดีให้ความร่วมมืออย่างดีเยี่ยมและเต็มความสามารถ ได้แก่ การเป็นวิทยากร การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณและการส่งเสริมให้กำลังใจ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตร

ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ผลการประเมินดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรพบว่ามีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าทุกองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร

ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร พบว่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องทุกประเด็น

3. ผลการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ ได้ผลดังต่อไปนี้

3.1 ปรับเวลาเรียนให้มากขึ้น ซึ่งเดิมเวลาเรียนไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงปรับเวลาเรียนให้มากขึ้นอีก 2 ชั่วโมง รวมเป็น 16 ชั่วโมง

3.2 ปรับแนวการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติจริงให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนและกิจกรรมกลุ่ม โดยให้นักเรียนทุกคน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด

3.3 ปรับแนวการวัดผลประเมินผล โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง และให้มีการประเมินผลที่หลากหลาย นอกเหนือจากการทดสอบทักษะการตีกลองยาว เป็นการประเมินชิ้นงานและการปฏิบัติงานด้านการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีกลองยาว

3.4 การวัดผลประเมินผลปรับปรุงการใช้ภาษาในแบบทดสอบความรู้ให้กะทัดรัดและมีความชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ทดลองการใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 2 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ดำเนินการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน 16 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการติกลงยาวของนักเรียน หลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการติกลงยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการติกลงยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทยโรงเรียนพรตพิทยพยัต แสดงรายละเอียดตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการติกลงยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

การประเมิน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละค่าเฉลี่ย	ทักษะการติกลงยาว
1.ความคล่องแคล่วในการติกลงยาว	5	4.70	0.40	94.00	ดีมาก
2.รสมือและการควบคุมเสียงในการติกลงยาว	5	4.85	0.35	97.00	ดีมาก
3.ความแม่นยำในจังหวะการติกลงยาว	5	5.00	0.00	100	ดีมาก
4.ไหวพริบและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการติกลงยาว	5	5.00	0.00	100	ดีมาก
รวม	20	19.55	97.75	0.75	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการตีกลองยาว ของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จากกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน นักเรียนมีความคล่องแคล่วในการตีกลองยาว คิดเป็นร้อยละ 94.00 รสมือและการควบคุมเสียงในการตีกลองยาวคิดเป็นร้อยละ 97.00 ความแม่นยำในจังหวะการตีกลองยาวและไหวพริบและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการตีกลองยาว คิดเป็นร้อยละ 100 และ 100 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 19.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 97.75 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ก่อนและหลังเรียน

	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig (2-tailed)
ก่อนใช้หลักสูตร	30	17.8	3.76	28.62	.000
หลังใช้หลักสูตร	30	35.8	1.74		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น จากพฤติกรรมการเรียนรู้และประเมินผลงานนักเรียนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 ชั่วโมงเป็นการเรียนเกี่ยวกับ ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้วิจัยและวิทยากรท้องถิ่นจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้ศึกษาจากใบความรู้ ใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม การนำเสนอ การซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถามตอบลงในใบกิจกรรมจากการสังเกตนักเรียนทุกคน และทุกกลุ่ม สามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

จากการให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้ทำงานกลุ่มหาข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับเครื่องดนตรี กลองยาว ทำให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกรักและหวงแหนในวัฒนธรรมถิ่นกำเนิดของตนเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมงเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ส่วนประกอบต่างๆของกลองยาว ขั้นตอนในการผลิต วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ แหล่งผลิตกลองยาวที่สำคัญ ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้วิจัยและวิทยากรท้องถิ่น จัดการเรียนการสอน โดยเน้นการปฏิบัติโดยจัดให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ลงมือปฏิบัติการบำรุงรักษากลองยาว การขึ้นหน้ากลองยาว การสาวหน้ากลองยาวให้ตึง จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของเครื่องดนตรีกลองยาว และนักเรียนได้ใช้กลองยาวที่ซ่อมบำรุงรักษาด้วยความสามารถของตนเอง จนสามารถนำกลองยาวไปใช้ได้จริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการไหว้ครูและการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการไหว้ครูก่อนการเล่นการแสดงดนตรีกลองยาว การตีกลองยาวในจังหวะการขึ้น โหมโรงกลองยาว ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้วิจัยและวิทยากรท้องถิ่น จัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้ศึกษาจากใบความรู้เรื่องการไหว้ครู การตั้งขันทันลนุชาครูและการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้กล้าแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ผลัดกันเป็นผู้นำผู้ตามในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปฏิบัติทักษะการตีบักและการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาวใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทักษะการตีบักและการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้วิจัยและวิทยากรท้องถิ่น โดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวตามใบงานที่ให้ ซึ่งครูและวิทยากรท้องถิ่นปฏิบัติให้ดูไปทีละขั้นตอน นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม วิทยากรท้องถิ่นคอยให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเวลาส่วนใหญ่อยู่ที่การฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในทักษะของการตีบัก จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ นักเรียนให้ความสนใจและตั้งใจปฏิบัติ จนสามารถแสดงออกให้เห็นถึงการเป็นผู้นำ ผู้ตามในการตีกลองยาวจังหวะการตีบักและการเปลี่ยนจังหวะใหม่ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

การเลือกใช้บทเพลงให้เหมาะสม รวมไปถึงการแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์จริงที่ต้องแสดงกลองยาว ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้วิจัยและวิทยากรท้องถิ่น จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้พบว่า จากการให้นักเรียนได้ดูตัวอย่างจากวิทยากรท้องถิ่นและศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากใบงานที่ให้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกอย่างเห็นได้ชัด จากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถเลือกเพลงมาขับร้องประกอบการตีกลองยาวได้และนักเรียนสามารถแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ด้วยตนเอง เพื่อใช้ขับร้องประกอบการตีกลองยาวได้อย่างเหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว ซึ่งการตีลงจบกลองยาวเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เล่น ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความสามัคคีของนักดนตรีในการทำงานร่วมกัน ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้วิจัยและวิทยากรท้องถิ่น จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจฝึกปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว ตามที่วิทยากรท้องถิ่นสอนจนสามารถปฏิบัติได้จริงทุกคนและสามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างสนุกสนาน

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยทำการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรฉบับสมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลหลักสูตร

1.1 จุดประสงค์ในการประเมินผลหลักสูตร เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัตหลังจากนำไปทดลองใช้

1.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

เกณฑ์ในการพิจารณาประสิทธิภาพของหลักสูตร

1) ทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการทดลองใช้สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินโครงร่างหลักสูตร

1.3 ผลการประเมินหลักสูตร เมื่อพิจารณาสถิติพื้นฐานและการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติจากตารางข้างต้นสรุปได้ดังนี้

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนร้อยละ 97.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร ท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ให้ปรับปรุงระยะเวลาในการเรียนและการใช้ภาษา ให้กระชับชัดเจน

ผลการประเมินทั้ง 3 ด้านดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นครั้งนี้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง

2. ผลการปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากรวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยได้ปรับปรุงหลักสูตรในทุกประเด็น

ผลจากการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีรายละเอียด (ดังแสดงในภาคผนวก ง)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต 2) เปรียบเทียบทักษะการตีกลองยาวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุง

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัตมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและตามความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนและมีความเหมาะสมประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2. ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน มีค่าคะแนนหลังเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด มีองค์ประกอบครบถ้วน หลักสูตรมีคุณภาพ มีความถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีระบบตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสำรวจความต้องการของชุมชน โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ผู้รู้ในท้องถิ่นและครูในโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรและสำรวจความต้องการของชุมชนซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ในการสำรวจครั้งนี้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทักษะการตีกลองยาวของวงดนตรีกลองยาวคณะ “ ลูกลาดกระบัง ” ในเขตพื้นที่ลาดกระบัง จากนั้นนำผลการสำรวจมาคัดเลือกเนื้อหา เพื่อมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพชุมชน ซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้ได้รับข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทาบ (Taba, 1992 อ้างถึงใน รุจิร ภูสาระ, 2545, น.60) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลของชุมชนและโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นความต้องการที่มีอยู่เดิมผสมผสานเข้ากับความต้องการใหม่แล้วสรุปเป็นความเห็นเดียวกันกับความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ อุดม เขยกิจวงศ์(2545, น.33) ที่กล่าวว่า การสำรวจปัญหาของชุมชนเป็นการศึกษาข้อมูล เป็นอยู่ของชุมชนและผู้เรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เสาวลักษณ์ รอดผล (2549) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา พบว่าในการสร้างหลักสูตรใหม่ขึ้นมาใช้แทนหลักสูตรเดิม โดยให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับชุมชนและสอดคล้องกับท้องถิ่นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวัฒน์ พึ่งอ่อน(2550) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองและท้องถิ่น ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความรักและความภูมิใจในท้องถิ่น

ตอนที่ 2 การประเมินโครงร่างหลักสูตร

การประเมินโครงร่างหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ประเมินความเหมาะสมและสอดคล้อง ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าทุกองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรมีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร พบว่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 แสดงว่าโครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องทุกประเด็น หลังจากนั้นนำโครงร่างหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยในขั้นตอนนี้ทำให้ทราบจุดบกพร่องของหลักสูตรและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้หลักสูตรถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชำรง บัวศรี (2542, น.296) การประเมินเบื้องต้นของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการทบทวนตรวจสอบหลักสูตรที่จัดทำขึ้นว่าสิ่งใดบกพร่องสมควรปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้และให้วิทยากรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์และบันทึกหลังสอน ทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องของหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การดำเนินการในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการปรับเวลาในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เนื่องจากต้องเพิ่มเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและแผนการเรียนรู้ที่ 6 เนื่องจากต้องเพิ่มเวลาในการทดสอบหลังเรียน

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

2.1 ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ที่เรียนโดยหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน มีค่าคะแนนหลังเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การทดลองใช้หลักสูตรส่งผลต่อความรู้ในด้านทักษะการตีกลองยาวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมตามที่

หลักสูตรท้องถิ่นกำหนดขึ้นนั้น เป็นสาระการเรียนรู้ที่เป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงและตอบสนองต่อความต้องการและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น โดยมีครูและวิทยากรในท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน การแสดงบทบาทสมมุติ และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น นักเรียนเห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจในประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้ได้นำรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ โดยให้ผู้เรียนจัดกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน มีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบ ช่วยกันศึกษาค้นคว้า จัดทำชิ้นงานและร่วมกันสรุปหาจุดเด่นและจุดด้อย ผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิด ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการวิเคราะห์การทำงานและชิ้นงาน อีกทั้งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในเรื่องที่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการติกลงยาวมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการติกลงยาวสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1974, p.213-240 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2551, น.265) กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นและยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตและผู้วิจัยยังได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมได้แก่ 1) นักเรียนมีอิสระในการคิดและยอมรับตนเองตามความสามารถ ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกิจกรรมกลุ่ม จนสามารถทำให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นบรรลุเป้าหมายเป็นอย่างดี สอดคล้องกับวัฒนาพร ระวังบุทช์ (2545, น.45) ที่กล่าวว่า การแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มจะเปิดโอกาสผู้เรียนได้พูดคุย อภิปรายซักถามจนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน 2) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปในรูปแบบกัลยาณมิตรและการสร้างบรรยากาศที่ดีในการสอน นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ โดยวิธีสอนแบบบทบาทสมมุติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้เกิดความสุขและสนุกสนาน พร้อมกับเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมุติที่ตนแสดง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แคมมณี (2545, น.13) กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัว สนุก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพัน เกิดความใฝ่รู้ การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่นำมาซึ่งความสนุกสนานนอกจากนี้สิ่งที่ค้นพบเพิ่มเติมจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังมีความ

สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย ตัวอย่าง เช่น นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ(2540, น.22) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงจากผลงานของนักเรียน คูพัฒนาการของการทำงานและผลงาน การให้คะแนนติชมผลงาน ทำให้นักเรียนทำงานอย่างมีกำลังใจ ไม่แข่งขันกัน ทำให้ผลงานที่นักเรียนทำดีขึ้นและนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต เป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตีกลองยาวมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดีงามของบรรพบุรุษที่สั่งสมไว้และการร่วมกันอนุรักษ์สืบสานคนตรีพื้นบ้านกลองยาว ซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นให้มีความมั่นคงยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังนี้

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1. ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครูผู้สอนหรือผู้จัดทำ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่าย เช่น หน่วยงานของรัฐ ครู นักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารทุกฝ่าย จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ จะทำให้หลักสูตรที่ได้รับการพัฒนามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในส่วนของสาระการเรียนรู้ ที่จะจัดให้มีในหลักสูตร ต้องเกิดจากความรู้ที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นแก่นแท้ของท้องถิ่นจริงๆ โดยเฉพาะเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนั้นๆ
4. ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1. หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สามารถปรับอัตราเวลาเรียนมีการยืดหยุ่น ปรับขยายได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ใช้หลักสูตร

2. หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สามารถนำไปบรรจุเป็นสาระเพิ่มเติมได้ในทุกระดับชั้นเพียงแต่เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสม

3. หลักสูตรท้องถิ่นนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำเอาสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่นมาพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อบรรจุเป็นสาระการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในสถานศึกษา

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน ที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่นๆ เช่น เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน

2. ควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของท้องถิ่นที่ใกล้เคียง ที่มีความโดดเด่น เพื่อ ผู้เรียนจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบได้เด่นชัดขึ้น

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2535). **คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).**

กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

กรมสามัญศึกษา. กองการศึกษาพิเศษ. (2540). **การศึกษาและวิเคราะห์สภาพจัดการศึกษา**

พิเศษในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **เอกสารเสริมความรู้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.**

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

----- (2546). **แนวทางด้วยการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่.** กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

----- (2549). **เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนแนวทางการประเมินตามสภาพจริง.** กรุงเทพฯ : พันนี้.

----- (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา คุณารักษ์. (2540) **หลักสูตรและการพัฒนา.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปกร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). **คู่มือพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับการจัดการเรียน**

การสอนการศึกษานอกระบบ.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **รายงานการวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

----- (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

----- (2551). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร**

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.

จันทร์หอม เบ้าลี. (2551). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง สำนวนร้อยข้อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ภาคนิพนธ์**
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

จารุวัฒน์ พึ่งอ่อน. (2550). **การพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.**

ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- จิตรรา ชุมณี. (2545). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องมรดกเทศก์ท้องถิ่น อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราบุช ขาวเมืองน้อย. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดื่มน้ำมันไพรสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ออลีนเพรส.
- ชีวันต์ สาลีประเสริฐ. (2545). หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ อำเภออ่างทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรไทย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2534). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- . (2540). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คลฤดี ประโยชน์มี. (2546). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกข้าวโพดฝักอ่อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิสนา แคมณี. (2548). การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพฤทธิ์ จิตรจักร. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การขายพันธุ์ต้นกล้วยพารา ด้วยวิธีการติดตาม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านลำเจริญ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิด อยู่โพธิ์. (2530). หนังสือเครื่องดนตรีไทย = Thai musical instruments. กรุงเทพฯ ฯ : กรมศิลปากร.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ ฯ : พัฒนาการศึกษา.
- นันทสาร ลีสลับ. (2545). รายงานวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดีด.

- นิคม ชมภูหลง. (2545). **วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดทำหลักสูตร.**
มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- นิคม มูลิกะคามะ. (2542). **วัฒนธรรม อารยธรรม ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี.** กรุงเทพฯ ฯ :
มีดีเนตเวิร์ก.
- นิตยา ศรีอ่อน. (2549). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องน้ำ
สมุนไพรในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 4.** ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). **หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป.** กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร.** กรุงเทพฯ ฯ :
สุวีริยาสาส์น.
- ประวิทย์ บึงสว่าง. (2543). **การปฏิรูปการเรียนรู้ในการร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียน
สำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.
- ประเวศ ะสี. (2543). **การศึกษาชาติกับการพัฒนาท้องถิ่นในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องภูมิ
ปัญญากับการดำเนินการด้านวัฒนธรรมกับการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ประดับ อุ่นภักดิ์. (2550). **การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง การปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ
เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ประทานพร ถวิลหวัง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องชัยภูมิเมืองน่ายู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** ภาคนิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ประสิทธิ์ ศรีเดช. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพลงพื้นบ้านสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดระยอง.** วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยพันธ์ แสนทวิสุขและคนอื่นๆ (2547). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านอีสานเรื่อง
การตีโปงลาง.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา เครือสินธุ. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำน้ำตาลมะพร้าว.** วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พรวิรัช เยาววิวัฒน์. (2549). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม เรื่อง รักษ์นิเวศเขตบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.
ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2543).วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2541). ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิค
การสอน 2. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิสมัย ถิณะแก้ว. (2541). หลักสูตรประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต.
- พวงศักดิ์ จันทร์สุรินทร์. (2541, สิงหาคม). การวิจัยในชั้นเรียน ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการ
สอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ. วารสารวิชาการ, 1 (8), 2 – 12.
- ภัทธิตา สามงามยา. (2540). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แคนววงประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2540). การมีส่วนร่วมและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์
ชาวบ้านในการสอนดนตรีพื้นบ้าน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตร
และการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนตรี ตรีโมท และคนอื่น ๆ. (2525). คู่มือศิลปกรรมดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 - 2 ศ 029
- ศ 0210. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- ยุทธนา อุทโซ. (2541). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสาน
กระติบข้าว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุพาพิน แสงจันทร์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี เรื่อง น้ำสมุนไพรในครัวช่วยภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- ยุพิน เอียยะบุตร. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). การนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊ก พอยท์.
- เรวดี เอี่ยมจินตนาภิจ. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นสื่อการสอน อ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังพิถุลพิทยาคม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในภาคกลางตอนล่าง. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนจิตรลดา. (2539). ๒ สถิติในดวงใจนิรันดร์ : หนังสือประมวลบทเพลงพระราชานิพนธ์ โรงเรียนจิตรลดา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ลัดดาวัลย์ มีทอง. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัด นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วราพร ศรีสุพรรณ. (2539). ความรู้พื้นฐานทางนิเวศวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- , (2539). สิ่งแวดล้อมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เอ เอส พริ้นติ้ง.
- , (2544). หนังสือคู่มือครูสังคมศึกษาประชากรกับสิ่งแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัชร วาระสิทธิ์. (2547). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดีส์คัฟเวอร์รี่.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **กระบวนการค้นคว้าใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ ฯ : องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2548). **การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิทยา แสงงาม. (2541). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การสอนมวยสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ ฯ : แอลเพรส.
- วัฒนา ศรีวงษ์ชัย. (2553). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
และวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6**. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วิโรจน์ วัฒนานามิตกุล. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการศึกษา**.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศิริพงษ์ นวลแก้ว. (2540). **การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สงบ ลักษณ์. (2542). **ปฏิรูปหลักสูตร : ที่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**.
กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2542). **การพัฒนาการศึกษาและเพิ่มพัฒนาคุณภาพงาน NTQ EMQ ESQ**.
กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540). **ดุริยางค์ไทย**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล พูลทาจักร. (2538). **การใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีไทย “ จะเข้” สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพร ขวาทไทย. (2547). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการเขียน
จดหมายโดยใช้แผนผังความคิด(Mind Mapping).วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินตามสภาพจริง.
เชียงใหม่ : The Knowledge Center.
- สมใจ ปราบพล. (2549). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้สู่ศึกษาและพะละศึกษา
เรื่อง ภูมิปัญญาไทยใต้อุทยาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สมโภชน์ รอดบุญ. (2518). สังคตินิยมเบื้องต้นด้วยเพลงคลาสสิก. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์
สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สาตี ศิลปธรรม. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดในร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการ
เรียนการรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. ม.ป.ท.
- สุรพล ผ่องนรา. (2553). ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ที่มีต่อทักษะ
การคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต
กรุงเทพมหานคร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิกจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). การทดลองนำร่องการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543). การประเมินพัฒนาการเชิงพลวัตสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. (พ.ศ.2550-2554). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550.). วิธีชีวิตแบบเศรษฐกิจ
พอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการ พ.ศ. 2548-
2551. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักนายกรัฐมนตรี.(2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟิกจำกัด.
- ลำเรียง วงศ์พลาย. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชามวยไทย 1 เรื่อง มวยไทยไชยา สำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต
ชุมพร. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- ลำลี รัศสุทธิ. (2544). **เทคนิคการเขียนหลักสูตร**. กรุงเทพฯ ฯ : เรื่องแสงการพิมพ์.
- สุกัญญา สุจฉายา. (2543). **เพลงพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่ :
The Knowledge Center.
- ศุมนทิพย์ บุญสมบัติ. (2544). “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.” **ประมวลบทความปฏิรูปการศึกษา**. นนทบุรี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ ฯ : พีพีพรินต์.
- เสาวลักษณ์ รอดผล. (2549). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา**.
ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อุดม เขวกิ่งศรี. (2545). **หลักสูตรท้องถิ่นยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ ฯ :
กรุงชนพัฒนา.
- อุดม หล้าปวงค์และคณะ. (2545). **การนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองลำปาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2545). **เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ ฯ : พันนี้พับลิชชิง.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2543). **กลยุทธ์ทางการศึกษา : ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. ในร่วมคิด ร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. ม.ป.ท.
- เอกวิทย์ ฌ ถलग. (2540). **ภูมิปัญญาชาวบ้านสู่ภูมิภาค วิถีชีวิต และวรรณกรรมเรียนรู้ของชาวบ้านไทย**. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Chabot, A.L. (1998). Elementary Teachers Perception of Curriculum word : A Descriptive Study Using Self – Report Data and Teacher’s Views on Selected Variable.
Dissertation Abstracts International, 2(51), 596 – A.

- Colvin, Edith Irene. "An Examination of Factors Which Associate with a Successful Outcome in Piano Lesson", **Dissertation Abstracts International**, 52 (7) : 2543 - A, 1992.
- Cuncha, Z.D. (1997). A case study of curriculum development process in nutritio education. **Dissertation Abstracts Internatonal**, 57(7), 2884 – A.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York : Mcgraw – hill.
- Hass, G. (1980). **Curriculum Planning : A New Approach**. Boston : Allyn and Bacon.
- Oliva,P.F. (1992). **Developing the Curriculum**.Unisted State :Darriv Dudas Publication Services Inc.
- Robinson,Michael. (1962). **Linking Distance Education to Sustainable CommunityDevelopment**. Canada : n.p.
- Saylor, J and William M. Alexander. (1974). **Plarming Curriculum for School**. New York Holt, Rinchart and Winstion.
- Sowell, Evelyn J. (1996). **Curriculum An Integrative Introduction**. New Jersey: Prentic-Hall.
- Taba Hilda. (1988). **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt Brace & world.
- Tyler, R.W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago : The University Of Chicago press.
- Vivian, O.W. (1996). Curriculum Development and Cognitive style : Cultural Competency in Genetic counseling. **Dissertation Abstracts International**, 23(2), 3160 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นางคณิน นาคประดิษฐ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนก่อนแก้ววิทยาคม
2. นางสาวนันทพร แสงอุไร ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนพรตพิทยพยัต
3. นางสาวพวงเพชร บำรุงพงษ์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางคณิงนาค นาคประดิษฐ์

ด้วยนายอรรถพงษ์ ชมพักตร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตศึกษา ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์วาปี คงอินทร์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๖๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทิวสุกรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวนันทพร แสงอุไร

ด้วยนายอรรถพงษ์ ชมพิภคร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์	กรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตศึกษา ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี เรืองไชยศรี)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๓๘๓๐, ๓๘๓๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวพวงเพชร บำรุงพงษ์

ด้วยนายอรรดพงษ์ ชมพุกตร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง หักชะการดิกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตศึกษา ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี เรืองไชยศรี)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ตารางที่ 5 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว
สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.หลักการของหลักสูตร	-	-	-
1.1 ความเป็นไปได้สามารถปฏิบัติจริงได้	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 แสดงกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระได้ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 มีแนวคิดทฤษฎีรองรับ	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
2.จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	-	-	-
2.1 มีความครอบคลุมเนื้อหาสาระ	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 สอดคล้องและสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 แสดงถึงคุณภาพผู้เรียน ด้านความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
3.เนื้อหาของหลักสูตร	-	-	-
3.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 มีความชัดเจน ความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4.3 เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และ ความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
5.สื่อและแหล่งการเรียนรู้	-	-	-
5.1 ช่วยส่งเสริมกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3 สื่อวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมกับผู้เรียนและการนำไปใช้			
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
6.การประเมินผลหลักสูตร	-	-	-
6.1 มีความเป็นไปได้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 ครอบคลุมความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.00	0.00	มากที่สุด
6.3 ลำดับขั้นตอนการประเมินเหมาะสม			
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมทั้ง 6 ด้าน	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ที่ได้จากการประเมินโครงร่างหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.หลักการกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
2.หลักการกับกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	- 1	+ 1	0.66	ใช้ได้
3.หลักการกับการประเมินผลหลักสูตร	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
4.จุดมุ่งหมายกับเนื้อหาสาระหลักสูตร	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
5.จุดมุ่งหมายกับกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
6.จุดมุ่งหมายกับการประเมินผลหลักสูตร	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
7.เนื้อหาสาระกับกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
8.เนื้อหาสาระกับสื่อและแหล่งการเรียนรู้	+ 1	+ 1	- 1	0.66	ใช้ได้
9.เนื้อหาสาระกับการประเมินผลหลักสูตร	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
10.กิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
11.กิจกรรมการเรียนรู้กับการประเมินผลหลักสูตร	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 7 แสดงการทดสอบค่า (t-test)

T-Test

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	post	35.8000	30	1.74988	.31948
	pre	17.8000	30	3.16664	.57815

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	post & pre	30	.111	.560

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	99% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 post - pre	1.80000E1	3.44414	.62881	16.26676	19.73324	28.625	29	.000

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
 ข้อสอบวัดผลวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556
 กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6
 คะแนนเต็ม 40 คะแนน เวลา 30 นาที

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 1 ตอน จำนวน 7 หน้า
2. เป็นข้อสอบแบบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน
3. ให้ทำเครื่องหมาย x ลงบนตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
4. ให้ส่งข้อสอบคืนกรรมการคุมสอบตามเวลาที่กำหนด

คำสั่ง ตอนที่ 1 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงบนตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

มาตรฐานตัวชี้วัด ศ 2.1 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3 ม.3/4 ม.3/5 ม.3/6 ม.3/7 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานตัวชี้วัด ศ 2.2 ม.3/1 ม.3/2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

1. กลองยาว มีที่มาจากประเทศใด (ความรู้ - ความจำ)

ก. พม่า	ข. ลาว
ค. จีน	ง. เวียดนาม

2. ก่อนการแสดงกลองยาวควรทำสิ่งใดก่อนเป็นอันดับแรก ที่สำคัญที่สุด (การนำไปใช้)

- ก. ทำความสะอาด เช็ด ถู ก่อนแสดง
- ข. ตั้งชันก้านลโหว้ครู
- ค. ปรับสายสะพายคล้องคอ ให้พอดีกับผู้แสดง

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หน้า 2

3. ข้อใดเป็นความหมายของคำว่า “ เติ้ง บ๊อง กลองยาว ” (วิเคราะห์)

ก. ชื่อเพลงของกลองยาว	ข. จังหวะการตีกลองยาว
ค. เรียกตามเสียงที่ได้ยิน	ง. คณะกลองยาวที่มีชื่อเสียงคณะหนึ่ง

4. ในประเทศไทยมีแหล่งผลิตกลองยาวที่ใหญ่ที่สุด อยู่ที่จังหวัดใด (ความรู้ - ความจำ)

ก. จังหวัดสุพรรณบุรี	ข. จังหวัดอ่างทอง
ค. จังหวัดปราจีนบุรี	ง. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5. การตีบาคในวงกลองยาว หมายถึงข้อใด (การนำไปใช้)

ก. ตีเพื่อให้จังหวะสนุกสนานขึ้น	ข. ตีเพื่อเร่งจังหวะให้เร็วขึ้น
ค. ตีเพื่อปรับจังหวะให้ช้าลง	ง. ตีเพื่อเตรียมตัวเปลี่ยนจังหวะใหม่

6. การขึ้นหน้ากลองยาวนิยมใช้หนังสือในข้อใด (ความเข้าใจ)

ก. หนังสือควาย	ข. หนังสือกลม
ค. หนังสือวัว	ง. หนังสือวัวและหนังสือแพะ

7. นักเรียนคนใดปฏิบัติถูกต้อง ในการสาวกลองยาวให้ตึง (ความเข้าใจ)

ก. เด็กชายเขียว	สาวเชือกรอบเดี๋ยวดึงแต่ออกแรงให้มากที่สุด
ข. เด็กชายแดง	สาวเชือกโดยใช้เครื่องมือช่าง(เกลียวแรง)เข้าช่วย
ค. เด็กชายดำ	สาวเชือกรอบแรกเบาๆและออกแรงเพิ่มขึ้นในรอบที่สอง
ง. เด็กชายเหลือง	สาวเชือกและใช้มีดเพื่อฟังเสียงเป็นระยะๆ

8. พบว่าได้รับแบบอย่างการเล่นกลองยาว มาจากชนกลุ่มใด (ความรู้ - ความจำ)

ก. ไทยใหญ่	ข. มอญ
ค. กระเหรี่ยง	ง. จีน

9. สมชายต้องการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการผลิตกลองยาว จึงถามกับสมหญิงว่า ควรไปศึกษาที่ไหน ถ้านักเรียนเป็นสมหญิง จะแนะนำสมชายให้ไปที่ใด (สังเคราะห์)

ก. บ้านสร้าง	อ. บ้านสร้าง	จ. ปราจีนบุรี
ข. บ้านบางระจัน	อ. บางระจัน	จ. สิงห์บุรี
ค. บ้านบางปะหัน	อ. บางปะหัน	จ. พระนครศรีอยุธยา
ง. บ้านเอกราช	อ. ป่าโมก	จ. อ่างทอง

10. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้จัดการแสดงต้อนรับ คณะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนที่มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานในโรงเรียน นักเรียนควรจัดการแสดงตามข้อใดที่เหมาะสมที่สุด (การนำไปใช้)

- ก. การแสดงเชิดสิงโต
- ข. การแสดงรำมวยจีน
- ค. การแสดงกลองยาว
- ง. การแสดงระบำ

11. ข้อใดกล่าวถึง การสร้างสรรค์ดนตรีพื้นบ้านกลองยาวได้ถูกต้อง (ประเมินค่า)

- ก. ทำให้สังคมทันสมัย เจริญก้าวหน้า
- ข. ทำให้คนในสังคมมีความสุข มีอาชีพ และมีรายได้
- ค. ทำให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจดนตรี มีศิลปินและคณะกลองยาวมากขึ้น
- ง. ทำให้เกิดการพัฒนาคู่ทันสมัย มนุษย์มีความสุขและผ่อนคลายความเครียด

12. ในอดีตจะใช้อะไรติดหน้ากลองยาว (ความรู้ - ความจำ)

- ก. ข้าวเหนียว
- ข. กล้วยตาก
- ค. จี๊ถ้าผสมกับข้าวสุก
- ง. กาวยูส

13. ในกรณีที่กล้วยตากมีความเหนียวมากเกินไป นักเรียนจะแก้ไขด้วยวิธีใด(การนำไปใช้)

- ก. ผสมน้ำเปล่าเพิ่มขึ้น
- ข. ผสมกระดาษหนังสือพิมพ์
- ค. ผสมข้าวสวย
- ง. ผสมกระดาษทิชชู

14. จงเติมจังหวะมาร์ชในการตีกลองยาว ที่หายไปให้ถูกต้อง(ความรู้ - ความจำ)

?.....?	- เฟ็ง-บ่อม	-เฟ็ง- บ่อม	-เฟ็ง- บ่อม	- ป๊ะ - เฟ็ง	-เฟ็ง- บ่อม	-เฟ็ง- บ่อม	?.....?

- ก. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-เฟ็ง
- ข. - เฟ็ง- ป๊ะ /- เฟ็ง- ป๊ะ
- ค. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-บ่อม
- ง. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-ป๊ะ

15. การกระทำของบุคคลในข้อใด ที่ไม่ได้แสดงออกถึงการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านกลองยาว (วิเคราะห์)

- ก. มะลิ ทำการรวบรวมจังหวะการตีกลองยาวของแต่ละคณะในเขตลาดกระบัง
- ข. กุหลาบ จัดการประกวดแข่งขันกลองยาวเป็นประจำทุกปีในเทศกาลสงกรานต์
- ค. บานชื่น ซื้อมีกลองยาวจากคณะที่เลิกเล่นมาเก็บไว้
- ง. ดาวเรือง ถ่ายทอดการตีกลองยาวให้กับเยาวชนในชุมชน

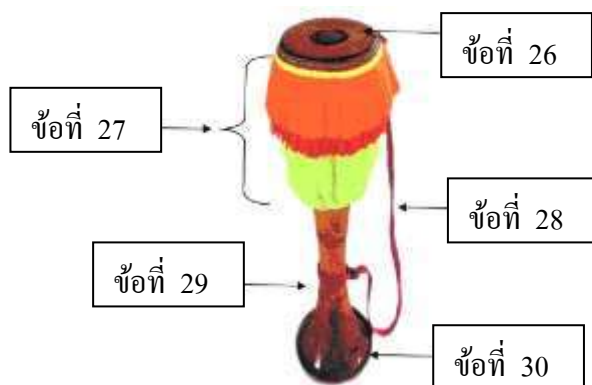
16. จุดมุ่งหมายของการตั้งชันก้านลครุ ก่อนการเล่นกลองยาวข้อใดสำคัญที่สุด(วิเคราะห์)

- ก. การเคารพบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- ข. การแสดงออกถึงความกตัญญูต่อครูอาจารย์

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หน้า 5

25. ในขบวนแห่ขันหมาก วงกลองยาวจะอยู่ส่วนไหนของขบวน(การนำไปใช้)

ก. หลังขบวนขันหมาก	ข. หน้าขบวนขันหมาก
ค. กลางขบวนขันหมาก	ง. หลังเจ้าบ่าว

ให้นักเรียนดูภาพกลองยาวข้างบน เพื่อตอบคำถามข้อที่ 26 - 30 (ความรู้ - ความจำ)

26. จากภาพในกรอบ ข้อที่ 26 มีชื่อเรียกว่าอะไร(ความรู้ - ความจำ)

ก. หน้ากลอง	ข. ตัวกลอง/ลำเทียน
ค. สายสะพาย	ง. กระโปรงกลอง

27. จากภาพในกรอบ ข้อที่ 27 มีชื่อเรียกว่าอะไร(ความรู้ - ความจำ)

ก. หน้ากลอง	ข. ตัวกลอง/ลำเทียน
ค. สายสะพาย	ง. กระโปรงกลอง

28. จากภาพในกรอบ ข้อที่ 28 มีชื่อเรียกว่าอะไร(ความรู้ - ความจำ)

ก. หน้ากลอง	ข. ตัวกลอง/ลำเทียน
ค. สายสะพาย	ง. กระโปรงกลอง

29. จากภาพในกรอบ ข้อที่ 29 มีชื่อเรียกว่าอะไร(ความรู้ - ความจำ)

ก. หน้ากลอง	ข. ตัวกลอง/ลำเทียน
ค. สายสะพาย	ง. กระโปรงกลอง

30. จากภาพในกรอบ ข้อที่ 30 มีชื่อเรียกว่าอะไร(ความรู้ - ความจำ)

ก. ลำโพง	ข. ลำเทียน
ค. พันท้ายกลอง	ง. ขากกลอง

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หน้า 6

31. จงเติมจังหวะสามช่าในการตีกลองยาว ที่หายไปให้ถูกต้อง(ความรู้ - ความจำ)

- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	?	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	?.....?

- ก. --- ป๊ะ /- เฟ็ง-เฟ็ง
 ข. --- ป๊ะ/- เฟ็ง- ป๊ะ
 ค. --- บ่อม /- เฟ็ง-บ่อม
 ง. --- -เฟ็ง /- เฟ็ง-เฟ็ง

32. ในจังหวะแข็งของการตีกลองยาว การบันทึกในข้อใดถูกต้อง(ความรู้ - ความจำ)

ก.

---ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-เฟ็ง	---ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-เฟ็ง

ข.

---ป๊ะ	-เฟ็ง- ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง- ป๊ะ	---ป๊ะ	-เฟ็ง- ป๊ะ	-เฟ็ง- ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ

ค.

---เฟ็ง	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-เฟ็ง

ง.

---เฟ็ง	-เฟ็ง-เฟ็ง	-เฟ็ง-ป๊ะ	-เฟ็ง-เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็ง-เฟ็ง	-เฟ็ง- ป๊ะ	-เฟ็ง-เฟ็ง

33. จงเติมจังหวะลงจบกลองยาว ที่หายไปให้ถูกต้อง(ความรู้ - ความจำ)

- - - ป๊ะ	- เฟ็ง-เฟ็ง	- - - ป๊ะ	-เฟ็ง -เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็ง-เฟ็ง	?	?

- ก. บ่อม/บ่อม
 ข. -เฟ็ง-เฟ็ง/บ่อม
 ค. บ่อม/เฟ็ง
 ง. -เฟ็ง-เฟ็ง/ป๊ะ

34. จังหวะกลองยาวที่ใช้ในการตีบอก เพื่อเปลี่ยนจังหวะใหม่คือข้อใด(ความรู้ - ความจำ)

- ก. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-เฟ็ง /บ่อม
 ข. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-เฟ็ง /เฟ็ง
 ค. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-เฟ็ง /ป๊ะ
 ง. - เฟ็ง-เฟ็ง /- เฟ็ง-ป๊ะ /ป๊ะ

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หน้า 7

35. จงเติมจังหวะแบกในการตีกลองยาว ที่หายไปให้ถูกต้องสมบูรณ์(ความรู้ - ความจำ)

- โป๊ะ - ป๊ะ	?.....?	- โป๊ะ - ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- โป๊ะ - ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	?.....?	- เฟ็ง- ป๊ะ

ก.-เฟ็ง-ป๊ะ/- โป๊ะ - ป๊ะ

ข. -ป๊ะ-เฟ็ง/-เฟ็ง-ป๊ะ

ค. -เฟ็ง-ป่อม/-เฟ็ง-ป๊ะ

ง. -เฟ็ง-เฟ็ง// -เฟ็ง-ป๊ะ

36. ถ้าวางกลองยาวของนักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดกลองยาวระดับประเทศ ในฐานะที่นักเรียนเป็นหัวหน้าวง ควรปฏิบัติอย่างไรต่อไปเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับ (สังเคราะห์)

ก. เพิ่มค่าจ้างขึ้นทันทีให้มากกว่าเดิม

ข. หมั่นฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาแชมป์ในปีต่อไป

ค. จัดงานฉลองด้วยรางวัล

ง. หมั่นฝึกซ้อมพัฒนาการเล่นให้ดีขึ้นและเปิดสอนกลองยาวให้กับเยาวชน

37. นักเรียนไม่ควรนำกลองยาวไปแสดงในงานใด(การนำไปใช้)

ก. งานบรรพชาอุปสมบท

ข. งานสวดพระอภิธรรม

ค. งานทอดผ้าป่าสามัคคี

ง. แห่นางแมว

38. ถ้านักเรียนได้รับเชิญให้ไปเล่นกลองยาวในงานแห่นาค และไปพบกับวงแตรวง ที่เจ้าภาพหามาเล่นในงานแห่นาคด้วยเช่นกัน ในฐานะที่นักเรียนเป็นหัวหน้าวงกลองยาว ควรทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมและถูกต้องมากที่สุด(สังเคราะห์)

ก. ให้สมาชิกในวงเล่นตามปกติ

ข. ไปพูดคุยกับหัวหน้าคณะแตรวงเพื่อหาแนวทางการเล่นร่วมกัน

ค. ให้เจ้าภาพไปบอกกับคณะแตรวงว่า ต่างคนต่างเล่น

ง. ตั้งใจเล่นให้สนุกสนานกว่าแตรวง เพื่อต้องการค่าจ้างเพิ่มขึ้น

39. สิ่งใดสำคัญที่สุดในการจัดการแสดงดนตรีกลองยาว ให้ประสบความสำเร็จ(ประเมินค่า)

ก. ความมีน้ำใจ

ข. ความร่วมมือ สามัคคีกัน

ค. ความตรงต่อเวลา

ง. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 หน้า 8

40. คนที่ทำหน้าที่นำเปลี่ยนจังหวะการตีกลองยาวในวง เรียกว่าอะไร(นำไปใช้)

ก. หัวหน้าวง

ข. ตัวรับ

ค. ตัวตั้ง

ง. โต้โผ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทักษะการตีกลองยาว
หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรี
ไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

1.ก	11.ง	21.ก	31.ง
2.ง	12.ค	22.ค	32.ก
3.ค	13.ง	23.ง	33.ง
4.ข	14.ค	24.ก	34.ค
5.ง	15.ค	25.ข	35.ก
6.ง	16.ข	26.ก	36.ง
7.ค	17.ค	27.ง	37.ข
8.ก	18.ง	28.ค	38.ข
9.ง	19.ค	29.ข	39.ข
10.ค	20.ข	30.ก	40.ก

แบบทดสอบ วัดทักษะการติกลงยาว

จังหวะกลองยาว 12 จังหวะ

คำชี้แจง จงเติมจังหวะกลองยาว ที่ขาดหายไปให้ถูกต้องและสมบูรณ์

จังหวะที่ 1

--บ่อม		--บ่อม	--บ่อม	--บ่อม		--บ่อม	

จังหวะที่ 2

--บ่อม	-เฟ็งบ่อม	-เฟ็งบ่อม	-เฟ็งบ่อม				

จังหวะที่ 3

----	-เฟ็ง-ปะ	---เฟ็ง	--เฟ็ง		-เฟ็ง-ปะ		

จังหวะที่ 4

----	---เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็ง-เฟ็ง		---เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็ง-เฟ็ง
			-เฟ็ง-เฟ็ง		-ปะ-เฟ็ง		

จังหวะที่ 5

----	-เฟ็งบ่อม	---บ่อม	---บ่อม	----	-เฟ็งบ่อม	---บ่อม	---บ่อม
----				---ปะ			

จังหวะที่ 6

				----	-เฟ็ง-เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็งบ่อม
----	-เฟ็ง-เฟ็ง	---เฟ็ง	-เฟ็งบ่อม	---ปะ	-เฟ็ง-เฟ็ง		

จังหวะที่ 7

----		- - - เฝິง	- เฝິง - เฝິง	----		- - - เฝິง	- เฝິง - เฝິง

จังหวะที่ 8

-เฝິง-เฝິง	-เฝິง-บ่อม	-เฝິง-บ่อม	-เฝິง-บ่อม		-เฝິง-บ่อม	-เฝິง-บ่อม	

จังหวะที่ 9

	- เฝິง- ป๊ะ		-เฝິง-เฝິง		-เฝິง-ป๊ะ	-เฝິง-ป๊ะ	

จังหวะที่ 10

-โปะะ-ปะะ			- เฝິง- ป๊ะ	-โปะะ- ป๊ะ			- เฝິง- ป๊ะ

จังหวะที่ 11

- - - -	-โปะะ-ปะะ	--โปะะปะะ	-โปะะ-ปะะ	--ปะะปะะ	- โปะะ- ป๊ะ		
- - - -	-โปะะ-ปะะ	--โปะะปะะ		- - - -	- โปะะ- ป๊ะ	--ปะะปะะ	
--โปะะปะะ	-เฝິง-บ่อม			--ปะะปะะ	-เฝິง-บ่อม		
-เฝິง-บ่อม	-เฝິง-บ่อม			- - - เฝິง	เฝິง - - -	-เฝິง-เฝິง	

จังหวะที่ 12

- - - ป๊ะ	-เฝິง -เฝິง			- - - เฝິง	เฝິง - - -		

แบบประเมินทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะ

รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

นักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน มีเกณฑ์ดังนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะ											
		จังหวะ 1		จังหวะ 2		จังหวะ 3		จังหวะ 4		จังหวะ 5		จังหวะ 6	
		ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์)

แบบประเมินทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะ

รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

นักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน มีเกณฑ์ดังนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะ											
		จังหวะ 7		จังหวะ 8		จังหวะ 9		จังหวะ 10		จังหวะ 11		จังหวะ 12	
		ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นายอรรถพงษ์ ชมพักรณ์)

แบบสอบถาม

(สำหรับครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน)

เรื่อง สภาพความต้องการ และขอขยายเนื้อหาสาระ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน
เรื่องทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความต้องการและขอขยายเนื้อหาสาระ การพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรี
ไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดย
แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพความต้องการและขอขยายเนื้อหาสาระในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
คนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียน
พรตพิทยพยัต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง
ทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

นายอรรถพงษ์ ชมพัคค์

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. ชื่อ.....สกุล.....
3. อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการในการให้นักเรียนเรียนหลักสูตรท้องถิ่น และขอขยายเนื้อหาสาระดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ตรงกับความต้องการของท่าน

1. ท่านต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หรือไม่

ต้องการ เพราะ

.....

.....

.....

ไม่ต้องการ เพราะ

.....

.....

.....

2. ท่านต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ด้วยวิธีใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ครูเป็นผู้สอน เพราะ

.....

.....

.....

เรียนกับผู้ปกครองที่บ้าน เพราะ

.....

.....

.....

เรียนกับวิทยากรท้องถิ่น เพราะ

.....

.....

.....

เรียนกับครู ที่สอนร่วมกับวิทยากรท้องถิ่น เพราะ

.....

.....

อื่นๆ โปรดระบุ

.....

.....

.....

3. ท่านต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่มีรายละเอียดประกอบด้วยเนื้อหา สารอะไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประวัติความเป็นมาของกลองยาว
- การแสดงกลองยาว และโอกาสที่ทำการแสดง
- ทักษะการตีกลองยาว ทั้ง 12 จังหวัด
- การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีกลองยาว
- อื่นๆ โปรดระบุ

.....

.....

4. ท่านมีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ในลักษณะอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ใช้วิทยากรท้องถิ่น
- อื่นๆ โปรดระบุ

.....

.....

5. ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลอย่างไร

- ประเมินผลตามสภาพจริง
- วัดผล ประเมินผลครอบคลุมความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเองและเพื่อน
- อื่นๆ โปรดระบุ

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

แบบสัมภาษณ์

(สำหรับผู้บริหาร ผู้นำชุมชน ผู้รู้เรื่องทักษะการตีกลองยาว)

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน
กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 2

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียน
พรตพิทยพยัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยแบบสัมภาษณ์แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตี
กลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการ
ตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. ชื่อ.....สกุล.....
3. อายุ.....ปี อาชีพ.....
4. บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....
- ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
- จังหวัด.....

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

1. ท่านคิดว่าเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ควรประกอบด้วยเนื้อหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าบุคคลกลุ่มใดที่ควรมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าท่านมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หรือไม่ ถ้าพร้อม ท่านจะให้ความร่วมมือในด้านใด

.....

.....

.....

โครงสร้างของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน
กิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

หลักการ

หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงของท้องถิ่น ซึ่งได้เชิญวิทยากรผู้รู้ในท้องถิ่น ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งส่งเสริมและอนุรักษ์ ทักษะการตีกลองยาวที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ผู้เรียนรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรม และนำประสบการณ์ความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน
กิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ คนตรีพื้นบ้านกลองยาว
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว และการตีกลองยาวในจังหวะการขึ้นโหมโรงกลองยาว
4. มีความเข้าใจและปฏิบัติทักษะการตีบัก เพื่อเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว
5. มีความรู้ความเข้าใจการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว
6. มีความเข้าใจและปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะ
7. มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง
8. อนุรักษ์และสืบทอดทักษะการตีกลองยาวให้คงอยู่สืบไป

โครงสร้างเนื้อหา และเวลาเรียน (16 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/ จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 1 ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.บอกประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาวได้	ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว	1
หน่วยที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.อธิบายส่วนประกอบต่างๆของกลองยาวได้ 2.บอกวิธีการดูแลและเก็บรักษา กลองยาวได้ 3.ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีกลองยาวให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้	การดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว	3

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/ จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 3 การไหว้ครู และการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ การไหว้ครู การตั้งขันท่ามครุ ก่อนเล่นดนตรี และเข้าใจทักษะ การตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.อธิบายลำดับขั้นตอนการไหว้ครู การตั้งขันท่ามครุก่อนเล่นดนตรีได้ 2.อธิบายลำดับขั้นตอนการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาวได้ 3.ปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาวได้ 4.ปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวในจังหวะที่ 1 และ จังหวะที่ 2 ได้	1.การไหว้ครู การตั้งขันท่ามครุ และ การตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว 2.ปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวในจังหวะที่ 1 และ จังหวะที่ 2	2
หน่วยที่ 4 การปฏิบัติทักษะการตีบอก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตีกลองยาวในการตีบอก เพื่อเปลี่ยนจังหวะใหม่ จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.ปฏิบัติทักษะ การตีบอกได้ 2.ปฏิบัติทักษะ การตีบอกและการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาวใหม่ได้ 3.ปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวในจังหวะที่ 3 - 10 ได้	1.การตีบอก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว 2.ปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวในจังหวะที่ 3 - 10 ได้	4

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/ จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 5 การขับร้องเพลง ประกอบการตีกลอง ยาว	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการขับร้อง เพลงประกอบการตีกลองยาว จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.นักเรียนขับร้องเพลงประกอบการตีกลอง ยาวพร้อมปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวใน จังหวะที่ 3 - 10 ได้ 2.นักเรียนเลือกเพลงมาใช้กับการตีกลอง ยาวได้อย่างเหมาะสม	การขับร้องเพลง ประกอบการตีกลองยาว พร้อมกับการ ปฏิบัติทักษะ การตีกลอง ยาวในจังหวะที่ 3 - 10 ได้	3
หน่วยที่ 6 การปฏิบัติทักษะการตี ลงจบกลองยาว	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะ การตีลงจบกลองยาว จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.นักเรียนรู้จังหวะรู้หน้าที่ในการตีลงจบ กลองยาวได้ 2.นักเรียนปฏิบัติทักษะ การตีกลองยาวใน จังหวะที่ 11 - 12 ได้ 3.นักเรียนปฏิบัติทักษะ การตีลงจบกลอง ยาวได้	1.ปฏิบัติทักษะ การตี กลองยาวในจังหวะที่ 11 - 12 2.ปฏิบัติทักษะการตีลงจบ กลองยาว	3

แนวการจัดการเรียนรู้

เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ จึงมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

- 1.จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้จัดกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเสนอผลงาน
- 2.จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้กับนักเรียน
- 3.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 4.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวไปที่ละจังหวัด จนครบ 12 จังหวัด
- 5.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในรูปแบบของการบรรเลงรวมวง
- 6.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในรูปแบบของการจัดรูปขบวนแห่
- 7.จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวทั้ง 12 จังหวัด และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี
- 8.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เห็นคุณค่าและมีความภาคภูมิใจ ในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นถิ่นกำเนิดของนักเรียน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ประกอบด้วยสื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

- 1.ใบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของกลองยาว
- 2.ใบความรู้ เรื่อง จังหวัดการตีกลองยาว 12 จังหวัด
- 3.เครื่องดนตรีพื้นบ้าน กลองยาว
- 4.เครื่องดนตรีประกอบจังหวัด โหม่ง, ฉาบใหญ่, ฉาบเล็ก, กรับ
- 5.จี่เต้า
- 6.ข้าวสุก
- 7.ไม้กระดาน
- 8.กล้วยตาก
- 9.กระดาศทิวชู่
- 10.น้ำเปล่า

- 11.ชั้นน้ำ
- 12.ครก
- 13.สากกระเบือ
- 14.ขนมโก๋
- 15.กาวยูชู พาทาฟิกซ์ (UHU patafix)
- 16.วิทยากรท้องถิ่น ได้แก่ วิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ เรื่องทักษะการตีกลองยาว

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรท้องถิ่นคนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมคนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต เปิดโอกาสให้วิทยากรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยกำหนดให้ครูเป็นผู้วัดและประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนการประเมินตนเอง ให้เพื่อนประเมิน วิทยากรท้องถิ่นประเมิน กำหนดให้ประเมินเพื่อน เพื่อนประเมิน ไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดรายละเอียดของการประเมินไว้ ดังนี้

วิธีการวัดผลประเมินผล

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.สังเกตจากการตอบคำถามและการปฏิบัติของนักเรียน	-แบบสังเกต	-ได้คะแนนร้อยละ 80 ถือว่าผ่านเกณฑ์	-ครูประเมิน -วิทยากรท้องถิ่นประเมิน -เพื่อนประเมิน
2.แบบทดสอบทักษะการตีกลองยาว	-แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว -แบบฝึกจังหวะการตีกลองยาว	-ได้คะแนนร้อยละ 80 ถือว่าผ่านเกณฑ์ -ได้คะแนนร้อยละ 80 ถือว่าผ่านเกณฑ์	-ครูประเมิน -วิทยากรท้องถิ่นประเมิน -ครูประเมิน -วิทยากรท้องถิ่นประเมิน -เพื่อนประเมิน -ประเมินตนเอง
3.แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-ได้คะแนนร้อยละ 80 ถือว่าผ่านเกณฑ์	-ครูประเมิน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย

เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว

สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์

ครู คศ. 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
 เรื่อง ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
 คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
 คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระสำคัญ

กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่ทำด้วยไม้เป็นต้น มีลักษณะกลมและกลวง จึงด้วยหนังมี
 หลายชนิด มีรูปร่างมากใช้สพายในเวลาตี เรียกว่ากลองยาวหรือเถิดเทิง กลองยาวได้
 แบบอย่างมาจากพม่า ในสมัยกรุงธนบุรี หรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ไทยกับพม่ากำลังทำ
 สงครามกัน เวลาพักรบพวกทหารพม่าก็เล่น “กลองยาว” กันสนุกสนาน พวกชาวไทยได้เห็นก็จำ
 แบบอย่างมาเล่นบ้าง แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า กลองยาวของพม่าแบบนี้
 มีชาวพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาเล่นในงานที่มีกระบวนแห่ เช่น บวชนาค ทอดกฐิน เป็นต้น และ
 นิยมเล่นกันเป็นที่รื่นเริงสนุกสนานในเทศกาลสงกรานต์ และเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัว
 บ้านหัวเมือง กลองยาววงหนึ่งๆ จะใช้กลองยาวหลายลูกก็ได้ เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วมมี
 ฉิ่ง, ฉาบเล็ก, ฉาบใหญ่, กรับ, โหม่ง เรียกการเล่นชนิดนี้ว่า “เถิดเทิง” หรือ “เทิงบ้องกลองยาว” ที่
 เรียกเช่นนี้เข้าใจว่าเรียกตามเสียงกลองที่ตี และตามรูปลักษณะกลองยาว

กลองยาวแบบนี้ของพม่าเรียกว่า “โอสิ” (OZI) และของชาวไทยอาหมในแคว้นอัสสัม
 ก็มีและ ลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลองยาวของชาวไทยอาหมรูปร่างคล้ายตะโพน คือ หัวท้ายเล็ก
 ป่องกลาง และเล็กกว่าตะโพน ขึ้นหนังทั้งสองข้าง ผูกสายตีได้ ตามที่ได้เห็นวิธีเล่น ทั้งกลองยาว
 ของพม่า และกลองของชาวไทยอาหม สังเกตดูแล้วจะเล่นเป็นแบบเดียวกัน หรืออาจจะเลียนแบบ
 อย่างกันก็ได้

อีกความหมายหนึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายไว้ว่า การเล่นเท็งบ้องกลองยาวนี้ เริ่มมีเข้ามาในเมืองไทยเมื่อสมัยรัชกาลที่ 4 กรุงรัตนโกสินทร์ กล่าวคือ มีพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามา และยังหลักฐานที่แสดงให้เห็น ที่มีอยู่ในบทร้อง เพลงกราวรายกทัฬหีมา ในการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอน แก้วทัฬหี ซึ่งนิยมเล่นกันมาแต่ก่อน บทร้องมีดังนี้

ทูลเกล้าฯ	ทีนี้จะเห่พม่าใหม่
ตกมาอยู่เมืองไทย	มาเป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว (ซ้ำ)
ตีวงตีไวตีได้จังหวะ	ทีนี้จะกะเป็นเพลงกราว
เลื่องชื่อลือฉาว	ตีกลองยาวสลัดใจ (ซ้ำ)

เมื่อชาวไทยเราเห็นเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและเล่นได้ง่าย ก็เลยนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายสืบมาจนถึงทุกวันนี้ กลองยาวที่เล่นกันในวงหนึ่ง ๆ จะเล่นกันหลายลูกมีสายสะพายเลวียงบ่าของผู้ตี ลักษณะรูปร่างของกลองยาวซึ่งหนึ่งด้านเดียวอีกข้างหนึ่งเป็นหางยาว บานปลาย เมื่อรัฐบาลไทยมอบให้คณะนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรไปแสดงเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรี ณ นครย่างกุ้งและมัณฑเลย์ ประเทศพม่า ช่วงระหว่างเดือนมีนาคมและเมษายน พ.ศ.2509 ทางการพม่าได้จัดนักโบราณคดีพม่าผู้หนึ่งเป็นผู้นำชมพิพิธภัณฑสถาน และโบราณสถานเรื่องกลองยาว ได้กล่าวว่า พม่านั้นได้กลองยาวมาจากไทยใหญ่อีกต่อหนึ่ง เรียกการละเล่นประเภทนี้ว่า “เถิดเทิง” ส่วนคำว่า “เท็งบ้อง” นั้น คงเรียกตามเสียงกลองยาว กล่าวคือ มีเสียงเมื่อเริ่มตีเป็นจังหวะ หุคนไทยได้ยินเป็นว่า “เถิด-เท็ง-บ้อง-เท็ง-บ้อง” ก็เลยเรียกตามเสียงที่ได้ยินว่าเถิดเทิงหรือเท็งบ้องกลองยาวตามกันไป เพื่อให้ต่างกับการเล่นอย่างอื่น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.นักเรียนบอกประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาวได้
- 2.นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาวได้

สาระการเรียนรู้

ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

- 1.แจ้งจุดประสงค์หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

- 2.นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (t-test) จำนวน 40 ข้อ
- 3.ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
- 4.ครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่องประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ให้นักเรียนศึกษา และแบบฝึกกิจกรรมที่ 1 เรื่องประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
- 5.ครูอธิบายเพิ่มเติม และสนทนาร่วมกับนักเรียนเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
- 6.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
- 7.ครูและนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 1.ใบความรู้ที่ 1 เรื่องประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
- 2.แบบฝึกกิจกรรมที่ 1 เรื่องประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
- 3.เครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
- 4.กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียน

การวัดผลและประเมินผล

วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.ทดสอบความรู้ก่อนเรียน 6 หน่วยการเรียนรู้	1.แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน
2.ทดสอบความรู้จากการทำแบบฝึกกิจกรรม	2.แบบฝึกกิจกรรม 5 ข้อ	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน
3.สังเกตการนำเสนอความรู้และการตอบคำถาม	3.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียนประเมินตนเอง

แบบบันทึกการสังเกต

รายบุคคล / รายกลุ่ม

ชื่อ - สกุล	ตอบคำถาม (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน		นำเสนอความรู้ (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพิภตร)

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่ทำด้วยไม้เป็นต้น มีลักษณะกลมและกลวง จึงด้วยหนังมีหลายชนิดมีรูปร่างมากใช้สะพายในเวลาตี เรียกว่ากลองยาวหรือเถิง กลองยาวได้แบบอย่างมาจากพม่า ในสมัยกรุงธนบุรี หรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ไทยกับพม่ากำลังทำสงครามกัน ขณะพักรบพวกทหารพม่าก็เล่น “กลองยาว” กันสนุกสนาน ชาวไทยได้เห็นก็จำแบบอย่างมาเล่นบ้าง แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่าน ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่ากลองยาวของพม่าแบบนี้ มีชาวพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาเล่นในงานที่มีกระบวนแห่ เช่น บวชนาค ทอดกฐิน เป็นต้น และนิยมเล่นกันเป็นที่รื่นเริงสนุกสนานในเทศกาลสงกรานต์ และเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัวบ้านหัวเมือง กลองยาววงหนึ่งๆ จะใช้กลองยาวหลายลูกก็ได้ เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วมมี ฉิ่ง, ฉาบเล็ก, ฉาบใหญ่, กรับ, โหม่ง เรียกการเล่นชนิดนี้ว่า “เถิง” หรือ “เถิงบ้องกลองยาว” ที่เรียกเช่นนี้เข้าใจว่าเรียกตามเสียงกลองที่ตี และตามรูปลักษณะกลองยาว

กลองยาวแบบนี้ของพม่าเรียกว่า “โอสิ” (OZI) และของชาวไทยอาหมในแคว้นอัสสัม ก็มีและลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลองยาวของชาวไทยอาหมรูปร่างคล้ายตะโพน คือ หัวท้ายเล็กป่องกลาง และเล็กกว่าตะโพน ขึ้นหนังทั้งสองข้าง ผูกสายตีได้ ตามที่ได้เห็นวิธีเล่น ทั้งกลองยาวของพม่า และกลองของชาวไทยอาหม สังกะตฤแล้วจะเล่นเป็นแบบเดียวกัน หรืออาจจะเลียนแบบอย่างกันได้

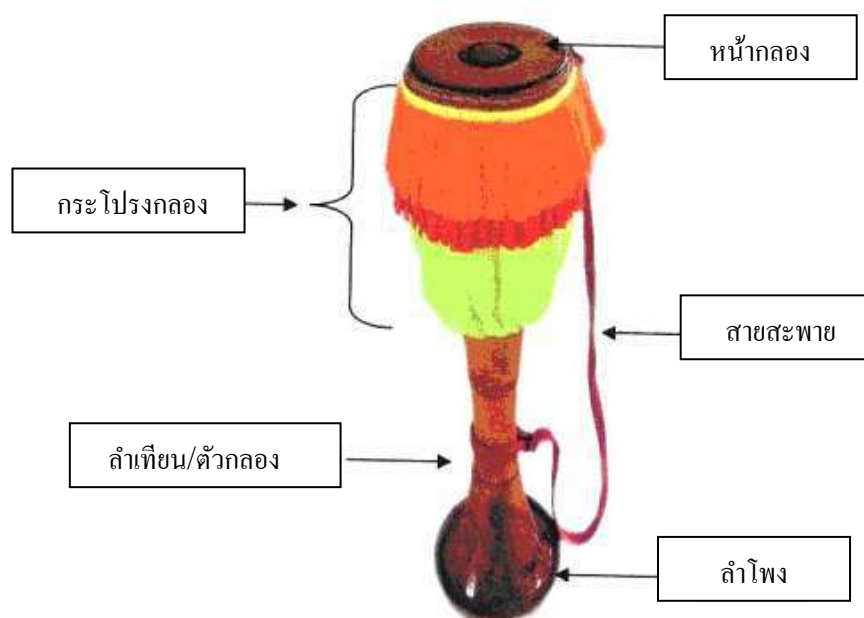
อีกความหมายหนึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายไว้ว่า การเล่นเถิงบ้องกลองยาวนี้ ได้เริ่มมีเข้ามาในเมืองไทยเมื่อสมัยรัชกาลที่ 4 กรุงรัตนโกสินทร์ กล่าวคือ มีพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามา และยังมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นที่มีอยู่ในบทร้อง เพลงกราวรายกทัพพม่า ในการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอนแก้ทัพ ซึ่งนิยมเล่นกันมาแต่ก่อน ซึ่งบทร้องมีดังนี้

ทูลเกล้าฯ	ทีนี้จะแห่พม่าใหม่
ตกมาอยู่เมืองไทย	มาเป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว (ซ้า)
ตีวงตีไวตีได้จังหวะ	ทีนี้จะกะเป็นเพลงกราว
เลื่องชื่อลือฉาว	ตีกลองยาวสลัดใจ (ซ้า)

เมื่อชาวไทยเราเห็นเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและเล่นได้ง่าย ก็เลยนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายสืบมาจนถึงทุกวันนี้ กลองยาวที่เล่นกันในวงหนึ่งๆ จะเล่นกันหลายลูกมีสายสะพายเฉียงป่าของผู้ตี ลักษณะรูปร่างของกลองยาวจึงหนังด้านเดียวอีกข้างหนึ่งเป็นหางยาว บานปลาย เมื่อรัฐบาลไทยมอบให้คณะนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร ไปแสดงเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรี ณ นครย่างกุ้ง

และมณฑลเสย ประเทศพม่า ช่วงระหว่างเดือนมีนาคมและเมษายน พ.ศ.2509 ทางรัฐบาลพม่าได้จัดนักโบราณคดีพม่าผู้หนึ่งเป็นผู้นำชมพิพิธภัณฑสถาน และโบราณสถานเรื่องกลองยาว ได้กล่าวว่า พม่านั้นได้กลองยาวมาจากไทยใหญ่อีกต่อหนึ่ง เรียกการเล่นประเภทนี้ว่า “เถิดเทิง” ส่วนคำว่า “เทิงบ้อง” นั้น คงเรียกตามเสียงกลองยาว กล่าวคือ มีเสียงเมื่อเริ่มตีเป็นจังหวะ หูคนไทยได้ยินเป็นว่า “เถิด-เทิง-บ้อง-เทิง-บ้อง” ก็เลยเรียกตามเสียงที่ได้ยินว่าเถิดเทิง หรือ เติ้งบ้องกลองยาวตามกันไป เพื่อให้ต่างกับการเล่นอย่างอื่น

ส่วนประกอบของกลองยาว

แบบฝึกกิจกรรมที่ 1
ประวัติและความเป็นมาเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

.....

..

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1. เครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว มีประวัติความเป็นมาอย่างไร

.....

.....

.....

2. ในประเทศพม่า เรียกกลองยาวว่าอย่างไร

.....

.....

.....

3. เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วมกับการเล่นกลองยาว มีเครื่องดนตรีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. การเล่นกลองยาว นิยมเล่นกันในโอกาสใดบ้าง

.....

.....

.....

5. จงบอกความภูมิใจที่ได้อนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว
 เรื่อง การดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
 คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
 คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระสำคัญ

เครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ทุกครั้งที่มีการใช้งานย่อมมีโอกาสที่ชำรุดเสียหายในส่วน
 ใดส่วนหนึ่งได้ การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ให้อยู่ในสภาพที่พร้อม
 ใช้งานได้ตลอดเวลา เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของนักดนตรีทุกคน ซึ่งจะต้องมีความรู้ความ
 เข้าใจในการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงได้ถูกวิธี เพื่อให้เครื่องดนตรีนั้นสามารถใช้งานได้อย่าง
 ยาวนาน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกขั้นตอนการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาวได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาวอย่าง
 ถูกวิธีได้

สาระการเรียนรู้

การดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นในการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่อง
 ดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

- 2.นักเรียนยกตัวอย่างการซ่อมบำรุง
- 3.ครูนำกลองยาวที่ชำรุดมาให้นักเรียนดูและช่วยกันหาวิธีในการซ่อมบำรุง
- 4.ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แบ่งกลุ่มละ 6 คนเพื่อฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีที่บ้านกลองยาว
- 5.ครูสาธิตพร้อมอธิบายเพิ่มให้นักเรียนฟัง นักเรียนลงมือปฏิบัติตามไปที่ละขั้นตอน
- 6.นักเรียนลงมือปฏิบัติ ครูให้การชี้แนะและช่วยเหลือ
- 7.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
- 8.ครูและนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1.กลองยาวที่ชำรุด	2.เชือกไนลอน	3.ไฟแช็ค
4.ไขควง	5.หนังกลองยาว	6.สายสะพายกลองยาว
7.กาวร้อน	8.กาวลาเท็กซ์	9.ขี้เลื่อย
10.ลิว	11.ฆ้อง	12.กระดาษทราย

การวัดผลและประเมินผล

วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.ทดสอบความรู้จากการปฏิบัติ	1.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/ วิทยากรท้องถิ่น
2.สังเกตการนำเสนอความรู้และการตอบคำถาม	2.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียน ประเมินตนเอง
3.ทดสอบความรู้จากการทำแบบฝึกกิจกรรม	3.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียน ประเมินตนเอง

แบบบันทึกการสังเกต

รายบุคคล / รายกลุ่ม

ชื่อ - สกุล	ตอบคำถาม (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน		นำเสนอความรู้ (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

แบบฝึกกิจกรรมที่ 2
การดูแลรักษา และซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีพื้นบ้านกลองยาว

.....

..

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1. ถ้ากลองยาวหย่อน นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

2. ในกรณีที่กลองยาวมีรอยแตกเล็กน้อย นักเรียนมีวิธีการซ่อมบำรุงอย่างไร

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนอธิบายวิธีการขึ้นหน้ากลองยาว

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนบอกวิธีการ ต่อเชือกในการขึ้นหน้ากลองยาว

.....

.....

.....

5. บอกวิธีการดูแลและการจัดเก็บกลองยาว

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การไหว้ครูและการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะโหมโรง
กลองยาว

เรื่อง การไหว้ครูและการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว เวลา
2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระสำคัญ

การไหว้ครูเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้
ทั้งครูที่ยังมีชีวิตอยู่และครูผู้ล่วงลับไปแล้วรวมไปถึงเทพเจ้าที่ถือว่าเป็นครูบาอาจารย์ด้วย ตลอดจน
เป็นการเรียกขวัญกำลังใจ เรียกสติของนักดนตรีให้รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งเป็นการแสดงพลัง
สามัคคีไปในทางเดียวกัน ดังนั้นการไหว้ครูก่อนเล่นดนตรี จึงเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติสืบ
ทอดกันมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาวนั้น เป็นการ
แสดงถึงความสามารถของนักดนตรี ที่จะถ่ายทอดทักษะฝีมือ ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ในการ
ตีกลองยาว และยังแสดงถึง การคิดค้นหาทักษะการตีกลองยาวในจังหวะต่างๆ เพื่อแสดงให้ผู้ชม
ผู้ฟังได้รับรู้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว
2. มีความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกขั้นตอนและวิธีการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาวได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาวได้

สาระการเรียนรู้

การไหว้ครูและการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

- 1.ครูทำการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาวให้นักเรียนดู
- 2.ครูใช้วิธีการถาม-ตอบเกี่ยวกับการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว
- 3.ครูอธิบายถึงวัฒนธรรมประเพณีการไหว้ครู การตั้งชื่อกำหนดครู และเครื่องสังเวทที่ใช้
- 4.นักเรียนซักถามข้อสงสัยครูอธิบายเพิ่มเติม
- 5.ครูแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาวให้นักเรียนศึกษา
- 6.ครูอธิบายเพิ่มเติม และสนทนาร่วมกับนักเรียนเกี่ยวกับการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว

ชั่วโมงที่ 2

- 7.ครูสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว
- 8.ครูสาธิตพร้อมทั้งอธิบายไปที่ละขั้นตอน
- 9.นักเรียนลงมือปฏิบัติ
- 10.ครูให้การชี้แนะแก้ไข
- 11.นักเรียนและครูลงมือปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว
พร้อมกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 1.ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว
- 2.แบบฝึกกิจกรรมที่ 3 เรื่องการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว
- 3.กลองยาว
- 4.โหม่ง
- 5.ฉาบใหญ่ , ฉาบเล็ก
- 6.กรับ
- 7.ฉิ่ง
- 8.ปี่ชวา
- 9.กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียน
- 10.ทวี่ยู่อู พาทาฟิก(UHU patafix)

การวัดผลและประเมินผล

วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.ทดสอบความรู้จาก การทำแบบฝึก กิจกรรม	1. แบบฝึกกิจกรรม 5 ข้อ	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/วิทยากร ท้องถิ่น
2.ทดสอบการตีกลอง ยาว ในการขึ้นจังหวะ โหมโรงกลองยาว	2.แบบประเมินทักษะ การตีกลองยาว	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/วิทยากร ท้องถิ่น
3.สังเกตการนำเสนอ ความรู้และการตอบ คำถาม	3.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียน ประเมินตนเอง

แบบบันทึกการสังเกต

รายบุคคล / รายกลุ่ม

ชื่อ - สกุล	ตอบคำถาม (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน		นำเสนอความรู้ (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพัทธ์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว
รหส์วิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

คำชี้แจง เพื่อประเมินการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้
ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการ
ปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว				หมายเหตุ
		จังหวะที่ 1		จังหวะที่ 2		
		ปฏิบัติได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว
รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

คำชี้แจง เพื่อประเมินการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้
ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการ
ปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว				หมายเหตุ
		จังหวะที่ 1		จังหวะที่ 2		
		ปฏิบัติได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์)

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง การไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว

การไหว้ครูเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ ทั้งครูที่ยังมีชีวิตอยู่และครูผู้ล่วงลับไปแล้วรวมไปถึงเทพเจ้าที่ถือว่าเป็นครูบาอาจารย์ด้วย ตลอดจน เป็นการเรียกขวัญกำลังใจของนักดนตรีให้รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นการไหว้ครูก่อนเล่นดนตรี จึงเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว

นักดนตรีจะตั้งเครื่องดนตรีกลองยาว พร้อมกับเครื่องกำกับจังหวะต่างๆเช่น ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก กรับ โหม่ง ฉิ่งไว้ตรงหน้า ของที่ใส่ในพานประกอบด้วย ดอกไม้ ธูป เทียน บุหรี่ เหล้า น้ำเปล่า เงินก้านลนุชาครู หมากพลู ถ้าหากว่าขันก้านลนหรือพานที่ใส่เครื่องบูชาครูนั้นเล็กไป ก็จะสามารถวางของบางอย่างไว้ด้านล่าง จากนั้นนักดนตรีก็จะกล่าวบทบูชาพระรัตนตรัย ต่อด้วยคำบูชาครู ในเรื่องของคำบูชาครูนั้น นักดนตรีแต่ละคณะ ก็จะมีบทบูชาครูที่ต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับ การถ่ายทอดต่อกันมา โดยรวมแล้วนักดนตรีจะบูชาพระรัตนตรัย บูชาบิดามารดา บูชาครูเทพเจ้าทั้งหลาย บูชาครูบาอาจารย์ที่ล่วงลับไปแล้วและยังมีชีวิตอยู่ บอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทาง ณ สถานที่แห่งนั้นเพื่อเชิญมารับเครื่องบูชา จากนั้นนักดนตรีก็จะกล่าวขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ต่อครูอาจารย์ และขอพรให้ช่วยคุ้มครองดูแลบันดาลในสิ่งที่ดี ในเรื่องของการตั้งขันก้านลนนั้นไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน ส่วนมากนิยมใช้คือ ดอกไม้ ธูป เทียน เงินก้านล ในเรื่องของเงินก้านลนั้นก็จะใช้ 6 บาท 12 บาท บ้างหรือ 24 บาทก็มี เป็นต้น แต่โดยสรุปแล้วการไหว้ครูก่อนการเล่นกลองยาว มีจุดมุ่งหมายหลักที่แสดงออกให้เห็นถึง ความกตัญญูรู้คุณ ความเคารพนอบน้อมต่อครูบาอาจารย์ และรวมถึงการรวมจิตใจของนักดนตรีในวง การรวมพลังสามัคคีกันในทุกคณะ

ใบงานที่ 1

เรื่อง การไหว้ครูและการปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว
 คำสั่ง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการขึ้นจังหวะโหมโรงกลองยาว ตามแบบ
 ฝึกดังนี้

จังหวะที่ 1

- - - บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม	--- บ่อม

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
 คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
 สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 2

--- บ่อม	-เพ็ง- บ่อม	- เพ็ง-บ่อม	-เพ็ง-บ่อม	--- บ่อม	- เพ็ง-บ่อม	- เพ็ง-บ่อม	-เพ็ง-บ่อม

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
 คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
 สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว
 เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
 คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
 คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระสำคัญ

การตีบัก เป็นจังหวะการตีกลองยาวจังหวะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ใช้เพื่อส่ง
 สัญญาณให้รู้ว่าต่อไปนี้จะเปลี่ยนไปตีจังหวะใหม่แล้ว ดังนั้นนักดนตรีจะต้องมีความชำนาญ
 คล่องแคล่วแม่นยำในจังหวะและทำนองเป็นอย่างดี ตลอดจนนักดนตรีจะต้องเข้าใจถึงทักษะการตี
 เพื่อให้เกิดเสียงดัง ชัดเจน และไพเราะ หรือภาษาทางด้านดนตรีจะเรียกว่า "รสมือ"

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ปฏิบัติทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.นักเรียนอธิบายความสำคัญของการตีบักได้
- 2.นักเรียนสามารถตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะใหม่ในการตีกลองยาวได้

สาระการเรียนรู้

ทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 - 4

- 1.ครูสาธิตการตีบักให้นักเรียนดู
- 2.ครูสาธิตการตีบัก พร้อมกับการเปลี่ยนจังหวะใหม่ในการตีกลองยาวให้นักเรียนดู
- 3.ครูแจกใบความรู้ที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตี

กลองยาว

- 4.ครูอธิบายพร้อมกับให้นักเรียนลงมือปฏิบัติตามไปที่ละขั้นตอน
- 5.นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการตีบอก
- 6.ครูให้การชี้แนะแก้ไขเป็นรายบุคคล
- 7.ครูทดสอบการตีบอก และการเปลี่ยนจังหวะใหม่ของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 8.นักเรียนและครู ฝึกซ้อมร่วมกันเพื่อสรุปและทบทวน
- 9.ครูและนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 1.ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบอก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว
- 2.แบบฝึกกิจกรรมที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบอก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว
- 3.กลองยาว
- 4.กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียน

การวัดผลและประเมินผล

วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.ทดสอบการตีบอก และการเปลี่ยนจังหวะ ในการตีกลองยาว	1.แบบประเมินทักษะ การตีกลองยาว	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/วิทยากร ท้องถิ่น
2.ทดสอบความรู้จาก การทำแบบฝึก กิจกรรม	2.แบบฝึกกิจกรรม 5 ข้อ	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน
3.สังเกตการนำเสนอ ความรู้และการตอบ คำถาม	3.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียน ประเมินตนเอง

บันทึกการสังเกต
รายบุคคล / รายกลุ่ม

ชื่อ - สกุล	ตอบคำถาม (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน		นำเสนอความรู้ (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักรณ์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบาค และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการตีบาค และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาวของนักเรียนเป็น

รายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่

เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	การปฏิบัติทักษะการตีบาค และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว																หมายเหตุ
		จังหวะ 3		จังหวะ 4		จังหวะ 5		จังหวะ 6		จังหวะ 7		จังหวะ 8		จังหวะ 9		จังหวะ 10		
		ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		
14																		
15																		

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีปาด และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการตีปาด และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาวของนักเรียนเป็น

รายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่

เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การปฏิบัติทักษะการตีปาด และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว																หมายเหตุ
		จังหวะ 3		จังหวะ 4		จังหวะ 5		จังหวะ 6		จังหวะ 7		จังหวะ 8		จังหวะ 9		จังหวะ 10		
		ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้ดี	ปฏิบัติ ไม่ได้	
16																		
17																		
18																		
19																		
20																		
21																		
22																		
23																		
24																		
25																		
26																		
27																		
28																		
29																		
30																		

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบวก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

การตีบวก เป็นจังหวะการตีกลองยาวจังหวะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ใช้เพื่อส่งสัญญาณให้รู้ว่าต่อไปนี้จะเปลี่ยนไปตีจังหวะใหม่แล้ว ดังนั้นนักดนตรีจะต้องมีความชำนาญ คล่องแคล่วแม่นยำในจังหวะและทำนองเป็นอย่างดี ตลอดจนนักดนตรีจะต้องเข้าใจถึงทักษะการตีเพื่อให้เกิดเสียงดังชัดเจน และไพเราะ หรือภาษาทางด้านดนตรีจะเรียกว่า “รสมือ” โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการเปลี่ยนจังหวะการตีกลองยาวนั้น เรียกว่า “หัวหน้าวง” นอกจากจะมีความคล่องแคล่วแม่นยำในการตีกลองยาวแล้ว ยังต้องเป็นคนที่มีความไหวพริบดี ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพราะ ในบางครั้งอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ คนที่เป็นผู้นำจะต้องนำพาลูกวงทั้งคณะให้สามารถเล่นต่อไปได้ โดยไม่หยุดกลางคัน หรือที่นักดนตรีเรียกกันว่า “ลุ่ม” ซึ่งถ้ากลองยาวคณะใดกำลังเล่นอยู่ แล้วเกิดลุ่มขึ้นมา ก็จะแสดงให้ผู้คนที่ผ่านไปมาได้ว่า กลองยาวคณะนี้อ่อนซ้อมหรือขาดความสามัคคีกัน ดังนั้นการตีบวกจึงเป็นจังหวะหนึ่งที่สำคัญมาก ที่นักดนตรีกลองยาวทุกคน จะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และคล่องแคล่วแม่นยำ

จังหวะการตีบวก

- - - เฟ็ง	เฟ็ง - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - ป๊ะ

แบบฝึกกิจกรรมที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

.....
 ..
คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1. ให้นักเรียนอธิบายถึงความสำคัญของการตีบัก

.....

2. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการตีบัก นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

.....

3. ให้นักเรียนเขียนจังหวะกลองยาว การตีบัก ให้ถูกต้อง

.....

4. ให้นักเรียนเขียนจังหวะกลองยาวมาหนึ่งจังหวะ และเขียนจังหวะการตีบักให้ถูกต้อง

.....

5. ถ้านักเรียนเป็นผู้ดำเนินการตีบัก แล้วทำให้อ้วงล้ม นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร

.....

ใบงานที่ 2

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะในการตีกลองยาว

คำสั่ง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในการตีบัก และการเปลี่ยนจังหวะใหม่ในการตีกลองยาว ตามแบบฝึกดังนี้

จังหวะที่ 3

- - - -	- เฟ็ง - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- - - -	- เฟ็ง - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ

คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป

สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 4

- - - -	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง
- ป๊ะ - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ

คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป

สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 5

- - - -	- เฟ็ง- บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม	- - - -	- เฟ็ง- บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม
- - - -	- เฟ็ง- บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง- เฟ็ง	- - - เฟ็ง	เฟ็ง- - บ่อม

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 6

- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม
- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 7

- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 8

- เฟ็ง - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม	- ป๊ะ - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 9

- - - ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- เฟ็ง	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- เฟ็ง

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 10

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ

- โปะะ- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- โปะะ- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- โปะะ- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- โปะะ- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ

คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว
 เรื่อง การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
 คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
 คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระสำคัญ

การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาวนั้น นักดนตรีนอกจากจะมีฝีมือในการตีกลองยาว
 แล้ว ยังต้องมีทักษะในการร้องเพลงประกอบการตีกลองยาวด้วย เพื่อทำให้เกิดความครึกครื้น
 สนุกสนานรื่นเริงไปในตัว ดังนั้นนักดนตรีจึงต้องเป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบอันดีเยี่ยมในการคัด
 สรรบทเพลงมาใช้ร้อง ร่วมกับการตีกลองยาว ซึ่งเพลงที่นิยมร้องกันนั้นมีมากมายหลายเพลง
 ขึ้นอยู่กับนักดนตรีว่าจะใช้เพลงใดมาร้องเล่นให้ถูกกับกาลเทศะ หรือให้เหมาะสมกับงานนั้นๆ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความสำคัญของการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาวได้
2. นักเรียนเลือกบทเพลงหรือแต่งเพลงขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ขับร้องประกอบการตีกลองยาวได้

สาระการเรียนรู้

การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 - 3

1. ครูสาธิตการตีกลองยาว พร้อมกับการขับร้องเพลงไปด้วย

- 2.ครูสนทนาเกี่ยวกับการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว
- 3.ครูนำนักเรียนฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว
- 4.นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล
- 5.นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม
- 6.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
- 7.ครูและนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 1.แบบฝึกกิจกรรมที่ 5 เรื่องการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว
- 2.กลองยาว
- 3.กระดาษ ดินสอ ปากกา ยางลบ
- 4.กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียน

การวัดผลและประเมินผล

วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว	1.แบบประเมินทักษะการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/วิทยากรท้องถิ่น
2.ทดสอบความรู้จากการทำแบบฝึกกิจกรรม	2.แบบฝึกกิจกรรม 5 ข้อ	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน
3.สังเกตการนำเสนอความรู้และการตอบคำถาม	3.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียนประเมินตนเอง

แบบบันทึกการสังเกต

รายบุคคล / รายกลุ่ม

ชื่อ - สกุล	ตอบคำถาม (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน		นำเสนอความรู้ (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์)

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว

เรื่อง การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การปฏิบัติทักษะการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว(นักเรียนเลือก 1 จังหวะ)																หมายเหตุ
		จังหวะ 3		จังหวะ 4		จังหวะ 5		จังหวะ 6		จังหวะ 7		จังหวะ 8		จังหวะ 9		จังหวะ 10		
		ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		
14																		
15																		

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นายอรรถพงษ์ ชมพักรณ์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว

เรื่อง การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับ

กับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การปฏิบัติทักษะการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว(นักเรียนเลือก 1 จังหวะ)																หมายเหตุ
		จังหวะ 3		จังหวะ 4		จังหวะ 5		จังหวะ 6		จังหวะ 7		จังหวะ 8		จังหวะ 9		จังหวะ 10		
		ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ไม่ได้	
16																		
17																		
18																		
19																		
20																		
21																		
22																		
23																		
24																		
25																		
26																		
27																		
28																		
29																		
30																		

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นายอรรถพงษ์ ชมพัคตร์)

แบบฝึกกิจกรรมที่ 5

เรื่อง การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

.....
 ..
คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1. ให้นักเรียนอธิบายถึงความสำคัญ ของการขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

.....

 2. ผู้นำในการร้องเพลงต้องมีลักษณะอย่างไร

.....

 3. ให้นักเรียนแต่งเพลงสั้นๆเพื่อใช้ขับร้องประกอบการตีกลองยาว

.....

 4. ถ้านักเรียนได้ยินเพื่อนนำเพลงที่ไม่สุภาพมาขับร้อง นักเรียนจะอย่างไร

.....

 5. นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร เมื่อต้องเป็นผู้นำในการร้องเพลง

ใบงานที่ 3

เรื่อง การขับร้องเพลงประกอบการตีกลองยาว

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนเลือกบทเพลงที่ชอบ 1 เพลง และนำมาฝึกขับร้องประกอบการตีกลองยาว ตามจังหวะกลองยาวที่กำหนดให้ตั้งแต่จังหวะที่ 3 - 10 โดยเลือกมา 1 จังหวะ

2. ให้นักเรียนแต่งเพลงสั้นๆ 1 เพลง และนำมาฝึกขับร้องประกอบการตีกลองยาว ตามจังหวะกลองยาวที่กำหนดให้ตั้งแต่จังหวะที่ 3 - 10 โดยเลือกมา 1 จังหวะ

จังหวะที่ 3

- - - -	- เฟ็ง - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- - - -	- เฟ็ง - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 4

- - - -	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง
- ป๊ะ - ป๊ะ	- - - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ-เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 5

- - - -	- เฟ็ง- บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม	- - - -	- เฟ็ง- บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม
- - - -	- เฟ็ง- บ่อม	- - - บ่อม	- - - บ่อม	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง- เฟ็ง	- - - เฟ็ง	เฟ็ง- - บ่อม

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 6

- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม
- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 7

- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	- เฟ็ง - เฟ็ง

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 8

- เฟ็ง - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม	- ป๊ะ - เฟ็ง	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม	- เฟ็ง- บ่อม

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 9

- - - ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- เฟ็ง	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- ป๊ะ	- เฟ็ง- เฟ็ง

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

จังหวะที่ 10

- โปะะ-ปะะ	- เฟ็ง-ปะะ	- โปะะ-ปะะ	- เฟ็ง-ปะะ	- โปะะ-ปะะ	- เฟ็ง-ปะะ	- โปะะ-ปะะ	- เฟ็ง-ปะะ

บทเพลงที่ชอบ/บทเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว
 เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
 คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
 คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระสำคัญ

การตีลงจบกลองยาวมีวิธีการตีที่หลากหลายมาก ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้เล่นและการ
 คิดสร้างสรรค์จังหวะใหม่ของนักดนตรี การตีลงจบนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า การเล่นกลองยาว
 กำลังจะจบลงแล้ว ในกลองยาวขณะหนึ่งนั้นอาจจะมีจังหวะการตีลงจบหลายจังหวะก็ได้ ทั้งนี้
 ย่อมขึ้นอยู่กับหัวหน้าวง หรือผู้นำในการเปลี่ยนจังหวะ ดังนั้นสมาชิกในวงทุกคนจะต้องมีสติและ
 คอยสังเกตผู้นำในวงว่าจะนำพาไปในจังหวะทำนองใด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความสำคัญของการตีลงจบกลองยาวได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาวได้

สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 - 3

1. ครูสาธิตการตีลงจบกลองยาวให้นักเรียนดู
2. ครูสนทนากับการตีลงจบกลองยาวในรูปแบบการตีที่หลากหลาย
3. ครูแจกแบบฝึกกิจกรรมที่ 6 เรื่องการปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาวให้นักเรียน

- 4.ครูอธิบายพร้อมสาธิตไปอย่างช้าๆให้นักเรียนดู ไปทีละขั้นตอน
- 5.นักเรียนลงมือปฏิบัติการตีลงจบกลองยาว
- 6.ครูให้คำชี้แนะแก้ไข
- 7.นักเรียนและครูปฏิบัติไปพร้อมกัน
- 8.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
- 9.ครูสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 1.แบบฝึกกิจกรรมที่ 6 เรื่องการปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว
- 2.กลองยาว
- 3.โหม่ง กรับ ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก
- 3.กระดาด ปากา ดินสอ ยางลบ
- 4.กระดานไวท์บอร์ด และปากกาเขียน

การวัดผลและประเมินผล

วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด	ผู้ประเมิน
1.ทดสอบการตีลงจบกลองยาว	1.แบบประเมินทักษะการตีลงจบกลองยาว	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/วิทยากรท้องถิ่น
2.ทดสอบความรู้จากการทำแบบฝึกกิจกรรม	2.แบบฝึกกิจกรรม 5 ข้อ	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน
3.สังเกตการนำเสนอความรู้และการตอบคำถาม	3.แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80	ครูผู้สอน/นักเรียนประเมินตนเอง

แบบบันทึกการสังเกต

รายบุคคล / รายกลุ่ม

ชื่อ - สกุล	ตอบคำถาม (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน		นำเสนอความรู้ (คะแนนที่ได้)	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายอรรถพงษ์ ชมพิงค์)

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการตีลงจบกลองยาว
 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
 คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติ การตีลงจบกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล
 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การตีลงจบกลองยาว				หมายเหตุ
		จังหวะที่ 11		จังหวะที่ 12		
		ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
 (นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

แบบสำรวจเพื่อใช้ในการสังเกต การปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในการตีลงจบกลองยาว
 รหัสวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
 คำชี้แจง เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติ การตีลงจบกลองยาวของนักเรียนเป็นรายบุคคล
 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับคุณภาพการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ที่	ชื่อ -สกุล	การตีลงจบกลองยาว				หมายเหตุ
		จังหวะที่ 11		จังหวะที่ 12		
		ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
 (นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์)

แบบฝึกกิจกรรมที่ 6

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีลงจบกลองยาว

.....

..

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1.ให้นักเรียนอธิบายถึงความสำคัญ ของการตีลงจบกลองยาว

.....

.....

.....

2.ผู้นำในการตีลงจบกลองยาว ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

3.ให้นักเรียนเขียนจังหวะการตีลงจบกลองยาว

.....

.....

.....

4.ให้นักเรียน คิดจังหวะลงจบกลองยาว ตามแบบฉบับของนักเรียนเอง

.....

.....

.....

5.นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นผู้วงในการตีลงจบกลองยาว

.....

.....

.....

ใบงานที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติทักษะการตีลังบกลองยาว

- คำสั่ง 1. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในจังหวะที่ 11
 2. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการตีกลองยาวในจังหวะที่ 12
 3. ให้นักเรียนปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว ในจังหวะที่ 11 และต่อด้วยจังหวะที่ 12 โดย
 เล่นต่อกัน เพื่อเป็นการตีลังบกลองยาว

จังหวะที่ 11

- - - -	- โปะะ - ป๊ะ	- - โปะะ ป๊ะ	- โปะะ - ป๊ะ	- - โปะะ ป๊ะ	- โปะะ - ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม	- เฟ็ง - บ่อม
- - - -	- โปะะ - ป๊ะ	- - โปะะ ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม	- - - -	- โปะะ - ป๊ะ	- - โปะะ ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม
- - โปะะ ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม	- - โปะะ ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม	- - โปะะ ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม	- - โปะะ ป๊ะ	- เฟ็ง - บ่อม
- เฟ็ง - บ่อม	- เฟ็ง - บ่อม	- เฟ็ง - บ่อม	- เฟ็ง - บ่อม	- - - เฟ็ง	เฟ็ง - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - ป๊ะ

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
 คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
 สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

จังหวะที่ 12

- - - ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - ป๊ะ	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - เฟ็ง	เฟ็ง - - -	- เฟ็ง - เฟ็ง	- - - ป๊ะ

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครู/วิทยากรท้องถิ่นสอน หากติดขัดหรือทำไม่ได้ตรงไหนให้ขอ
 คำแนะนำเพิ่มเติม และให้บันทึกไว้เพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือของตนเองต่อไป
 สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ

.....

.....

.....

ทดสอบก่อนเรียน

วิทยากรท้องถิ่น สาธิตการขึ้นหน้ากลองยาว

นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการขึ้นหน้ากลองยาว และสาวหน้ากลองยาว

ปฏิบัติทักษะการตีกลองยาว

การตีกลองยาวประกอบการขับร้องเพลง

ขบวนแห่กลองยาว

ทดสอบหลังเรียน

ภาคผนวก จ
ประกาศนียบัตรและรางวัลที่ได้รับ

กระทรวงวัฒนธรรม

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาดีเด่นทางวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน ประจำปี ๒๕๕๗

ระดับมัธยมศึกษา

ขออำนาจพรใหม่ความสุข ความเจริญ และร่วมเป็นพลังสืบสานงานวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ว่า |๗|๗๗

(นายวีระ ไชยรินทร์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สถานศึกษาดีเด่นทางวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน
ประจำปี 2557

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ร่วมกับ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย และโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มอบเกียรติบัตร เพื่อแสดงว่า

อรุณพงษ์ ขมพุกักร์

ได้รับรางวัลผลงานวิจัยระดับชมเชย

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาว

สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ๒๕๕๘ เรื่อง “การวิจัยรับใช้ชุมชน สร้างสังคมฐานความรู้”
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ดร.พรศิริ กองหนอง

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรลักษณ์ เวชวิทยาสถัง

อธิการบดี

ภาคผนวก ฉ
แบบตอบรับและบทความวิจัย

ที่ ศธ 0563.06/ว213.58

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
172 ถนนอิสรภาพ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ 10600

15 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ตอบรับบทความเพื่อเผยแพร่

เรียน คุณอรุณพงษ์ ชมพิงค์

ตามที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้กำหนดจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ 2558 “การวิจัยรับใช้ชุมชน สร้างสังคมฐานความรู้” ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2558 นั้น และท่านได้ส่งบทความเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่องทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต เพื่อพิจารณาเข้าร่วมการประชุมวิชาการดังกล่าว บัดนี้ทางสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้พิจารณารับบทความของท่านเพื่อเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ 2558 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ดร.พรศิริ กองนวล

(ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา)

สถาบันวิจัยและพัฒนา

โทร. 02-8900001, 02-8901801 ต่อ 2082

โทรสาร. 02-8902303

ที่ ศธ ๐๕๖๒๗/ว๓๖๓.๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
๑๑๒ ถนนอิสรภาพ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุม

เรียน คุณอรุณพงษ์ ชมพิภพ

ด้วยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายจัดประชุมเพื่อคัดเลือกบทความที่มีผลงานวิจัยดีเด่นในแต่ละกลุ่มสาขา โดยบทความของท่านได้คะแนนอยู่ในระดับชมเชย

ในการนี้สถาบันวิจัยและพัฒนา จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้ารับเกียรติบัตรผลงานวิจัยระดับชมเชย ในวันศุกร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมเฉลิมพระเกียรติอาคาร ๒ ชั้น ๘ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมประชุม

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.พรศิริ กองนวล)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

สถาบันวิจัยและพัฒนา

โทร ๐-๒๘๕๐-๐๐๐๓, ๐-๒๘๕๐-๑๘๐๓ ต่อ ๒๐๘๒

โทรสาร ๐-๒๘๕๐-๒๓๐๓

**การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว
สำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต**
**The Development of Local Curriculum on “Long Drum Playing
Skill for Students of Thai Musical Instrument Club at Protpittayapayat School”**
นายอรรถพงษ์ ชมพักร¹
Atthaphong Chomphak¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต 2) ศึกษาทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบศึกษาทักษะการตีกลองยาว และแบบพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและมีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
2. ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ดีมาก
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop local curriculum on “Long Drum Playing Skill for Students of Thai Musical Instrument Club at Protpittayapayat School” 2) to study the students’ long drum playing skill after learning through the developed curriculum and 3) to study learning achievement between before and after learning through the developed curriculum. The population included 30 students of Thai Musical Instrument Club at Protpittayapayat School in the 2nd semester of academic year 2013. The research instruments involved lesson plans, achievement test, assessment for of long drum playing, and assessment form of proposed curriculum. Data was statistically analyzed in mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The appropriateness of the developed curriculum was generally found at the high level. its components were corresponding to the locality and suitable for the instruction.
2. The students’ long drum playing skill after learning through the developed curriculum was reported higher than before the experiment at significance level .01.
3. The students’ learning achievement after learning through the developed curriculum was reported higher than before the experiment at significance level .01.

Keywords : 1. The Development of Local Curriculum, 2. Students' Long Drum Playing Skill, 3. Learning Achievement.

¹ นักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โทรศัพท์ 0850598615
อีเมลล์ tay_mdog@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เปิดโอกาสให้ครู จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์และสภาพของท้องถิ่น และสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน โดยสามารถพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม ในขณะเดียวกันครูก็สามารถที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการในกลุ่มประสบการณ์ได้ (ปิยพันธ์ แสนทวีสุข และคณะ, 2547) หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในด้านการเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ สร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนพรตพิทยพยัต ตั้งอยู่ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ สภาพสังคมของคนในเขตลาดกระบังแต่เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบังและสนามบินสุวรรณภูมิเกิดขึ้น ส่งผลให้วิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมต่างๆของชาวลาดกระบังเปลี่ยนไป มีผลกระทบถึงวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านกลองยาว ซึ่งในอดีตมีคณะกลองยาวหลายคณะ แต่ในปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่คณะ วงดนตรีกลองยาว คณะ “ลูกลาดกระบัง” เป็นวงกลองยาวของชาวบ้านในเขตลาดกระบัง โดยมีนายฉุย สอนมาลา เป็นผู้ควบคุมวง มีรูปแบบการตีกลองยาวที่ได้รับการถ่ายทอดมาอย่างยาวนาน และผลงานที่สำคัญ คือ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับสองระดับประเทศไทย ในการแข่งขันการตีกลองยาว ซึ่งด้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดา ในปี พ.ศ. 2534 และรางวัลชนะเลิศการประกวดแข่งขันตีกลองยาวของกรุงเทพมหานคร ซึ่งด้วยรางวัลจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของวงดนตรีกลองยาว คณะ “ลูกลาดกระบัง” ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ทรงคุณค่า น่าอนุรักษ์ไว้สำหรับคนรุ่นต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นในปัจจุบัน นักเรียนได้รับความรู้ และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ร่วมกันอนุรักษ์สืบสานมรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นของตนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
 2. เพื่อศึกษาทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน กลุ่มทดลองหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
 3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
- สมมติฐานของการวิจัย**

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีความเหมาะสม
2. ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน กลุ่มทดลองหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต อยู่ในระดับดีมาก
3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียน กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ปรากฏว่า หลังจากเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาแล้ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากร** ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนพรตพิทยพยัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 3,000 คน
2. **กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนที่เรียนในกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทยโรงเรียนพรตพิทยพยัต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
3. **ตัวแปรที่ศึกษา**
ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว
ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการตีกลองยาว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว
4. **เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง**
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
5. **ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง**
ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน ถึง 12 เมษายน 2557 ใช้เวลา 4 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

เครื่องมือการวิจัย

- 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทักษะการตีกลองยาว
- 3 แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวัด
- 4 แบบประเมินทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวัด
- 5 แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

วิธีการสร้างเครื่องมือ

- 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพรตพิทยพยัต กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน
 - 1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นกระบวนการกลุ่มการปฏิบัติจริง สอดแทรกคุณธรรมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.4 แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
 - 1.5 กำหนดเกณฑ์ วิธีวัดและประเมินผล ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.6 จัดรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล

การหาคุณภาพเครื่องมือ

นำเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และปรับปรุงแก้ไขพร้อมทดลองใช้ แบบประเมินทักษะการตีกลองยาว และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต มีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพ ดังนี้

- 1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินทักษะทางการเรียน
- 2 ศึกษาข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3 สร้างตารางวิเคราะห์ตัวชี้วัด เขียนข้อความตามตารางตัวชี้วัด
- 4 นำแบบประเมินทักษะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การทดลองใช้

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest Posttest - Design) มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1 ขออนุญาตทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต
- 2 ทำการทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน

3 ทำการสอนโดยใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต จำนวน 30 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้เวลา 4 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

4 ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะทางการตีกลองยาวและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว ฉบับเดียวกับก่อนการใช้หลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ใช้แบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ในหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต แล้วเก็บข้อมูลไว้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน มีการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ไว้หลังแผน
3. ทดสอบหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผน แล้วทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมแล้วเก็บข้อมูลไว้
4. นำผลการทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาวของนักเรียน ทั้งก่อนและหลังการทดลองเปรียบเทียบหาค่า t-test

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดทักษะการตีกลองยาว 12 จังหวะ ของนักเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น
2. เปรียบเทียบทักษะการตีกลองยาวหลังใช้หลักสูตรท้องถิ่นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบที่ 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (t-test for dependent group)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และตามความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนและมีความเหมาะสม
2. ทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นมีค่าคะแนนหลังเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด มีองค์ประกอบครบถ้วน หลักสูตรมีคุณภาพ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีระบบตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสำรวจความต้องการของชุมชนโดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ผู้รู้ในท้องถิ่นและผู้บริหารกรรมการสถานศึกษา ครู และนักเรียน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในครั้งนี้ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทักษะการตีกลองยาวของคณะ “ ลูกลาดกระบ้ง ” ในเขตพื้นที่ลาดกระบ้ง จากนั้นนำผลการสำรวจมาคัดเลือกเนื้อหา เพื่อใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพชุมชน ซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทาบ (Taba ,1962,อ้างในรุจิระ ภูสาระ(2545, น.60-65) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร ควรเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลของชุมชนและโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นความต้องการที่มีอยู่เดิมผสมผสานเข้ากับความต้องการใหม่ แล้วสรุปเป็นความเห็นเดียวกันกับความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เสาวลักษณ์ รอดผล(2549,บทคัดย่อ)ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปี 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา พบว่าในการสร้างหลักสูตรใหม่ขึ้นมาใช้แทนหลักสูตรเดิม โดยให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับชุมชนและสอดคล้องกับท้องถิ่น

ตอนที่ 2 การประเมินโครงร่างหลักสูตร

การประเมินโครงร่างหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ประเมินความเหมาะสมและสอดคล้อง ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าทุกองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรมีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรพบว่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 แสดงว่าโครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องทุกประเด็น หลังจากนั้นนำโครงร่างหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารัง บัวศรี (2542, น.296-297) การประเมินเบื้องต้นของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการทบทวนตรวจสอบหลักสูตรที่จัดทำขึ้นว่าสิ่งใดบกพร่องสมควรปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และให้วิทยากรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์ และบันทึกหลังสอน ทำให้ทราบถึง ข้อดีและข้อบกพร่องของหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การดำเนินการในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยการปรับเวลาในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เนื่องจากต้องเพิ่มเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและแผนการเรียนรู้ที่ 6 เนื่องจากต้องเพิ่มเวลาในการทดสอบหลังเรียน

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น ดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการตีกลองยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต

2.1 ทักษะการติกลงยาวของนักเรียน ที่เรียนโดยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน มีค่าคะแนน หลังเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการติกลงยาว สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การทดลองใช้หลักสูตรส่งผลต่อความรู้ในด้านทักษะการติกลงยาว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมตามที่หลักสูตรท้องถิ่นกำหนดขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น โดยมีครูและวิทยากรในท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้ มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้ได้นำรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ โดยให้ผู้เรียนจัดกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน มีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบ ผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการติกลงยาวมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการติกลงยาวสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1974, น.213-240 อ้างในทศนา แคมมณี 2551, น.265) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้น และยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิต และผู้วิจัยยังได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมได้แก่ 1) นักเรียนมีอิสระในการคิดและยอมรับตนเองตามความสามารถ ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกิจกรรมกลุ่ม 2) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปในรูปแบบกัลยาณมิตรและการสร้างบรรยากาศที่ดีในการสอน นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทศนา แคมมณี (2545, น.13) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัว สนุก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพัน เกิดความใฝ่รู้ การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่นำมาซึ่งความสนุกสนาน นอกจากนี้สิ่งที่ค้นพบเพิ่มเติมจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย ตัวอย่าง เช่น นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และตามความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนและมีความเหมาะสม

2. ทักษะการติกลงยาวของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นมีค่าคะแนนหลังเรียนอยู่ในระดับที่ดีมาก

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้

1 หลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน เรื่อง ทักษะการติกลงยาวสำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัต สามารถปรับอัตราเวลาเรียนมีการยืดหยุ่น ปรับขยายได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ใช้หลักสูตร

2 หลักสูตรท้องถิ่นนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำเอาสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น มาพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อบรรจุเป็นสาระการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในสถานศึกษา

3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

- 1 ควรมีการทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้าน ที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่นๆ เช่น เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน
- 2 ควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของท้องถิ่นที่ใกล้เคียง ที่มีความโดดเด่น เพื่อผู้เรียนจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบได้เด่นชัดขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทองและผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์ โดยท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการคณิงนาถ นาคประดิษฐ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนก๊อนแก้ววิทยาคม คุณครูนันนทพร แสงอุไร และ คุณครูพวงเพชร บำรุงพงษ์ ที่เสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้แก่ผู้วิจัย อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานและขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้านปราโมทย์ สอนมาลา วิทยากรท้องถิ่นที่ให้ความรู้กับนักเรียน ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนกิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย โรงเรียนพรตพิทยพยัตทุกคน ที่ให้ความร่วมมือตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ ความเมตตากรุณาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จนสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อรรถพงษ์ ชมพัตร์

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รุจิรี ภูสาระ. (2545). **การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บิ๊ค พอยท์.
- ทีศนา แชมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2551). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อํารง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา.
- ปิยพันธ์ แสนทวิสุข.และคนอื่น ๆ (2547). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านอีสานเรื่อง การตีโป่งกลาง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสาวลักษณ์ รอดผล. (2549). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดชุมพร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสะอาดเหมติมวิทยา**. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- Johnson. D.W. & Johnson. R.T. (1974). Instructional goal structure : **Cooperative, competitive, or individualistic**. Review of Educational Research, 44. 213 - 240.
- Taba Hilda. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt. Brace & world.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/สกุล	นายอรรถพงษ์ ชมพักตร์
วัน/เดือน/ปี เกิด	วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนพรตพิทยพยัต เลขที่ 4 ถนนหลวงพรต แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) สาขาวิชาเอกดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ
พ.ศ.2552	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ.2556	ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพรตพิทยพยัต เลขที่ 4 ถนนหลวงพรต แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520 ตำแหน่งครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ